

Załącznik nr 1 do Uchwały .....
z dnia .....

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

Wilczyn, wrzesień 2017 r.

Zadanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej,
w ramach Programu Pomoc Techniczna 2014 - 2020

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	4
II. PRZESŁANKI I METODA OPRACOWANIA PROGRAMU REWITALIZACJI.....	4
III. DIAGNOZA NA POTRZEBY WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI.....	8
III.1. Metodologia delimitacji obszarów zdegradowanych.....	8
III.2 Podział gminy Wilczyn na jednostki analityczne	14
III.3 Diagnoza sytuacji w gminie Wilczyn; analiza wskaźnikowa	17
III.3.1. Sfera społeczna – ogólna charakterystyka.....	17
III.3.1.1. Sytuacja finansowa mieszkańców	21
III.3.1.2. Bezrobocie.....	27
III.3.1.3. Poziom bezpieczeństwa.....	34
III.3.1.4. Aktywność obywatelska mieszkańców	37
III.3.1.5. Proces starzenia się lokalnej społeczności	40
III.3.2. Sfera gospodarcza – ogólna charakterystyka.....	44
III.3.2.1. Poziom przedsiębiorczości.....	47
III.3.2.2. Poziom rozwoju gospodarczego.....	53
III.3.3. Sfera przestrzenno – funkcjonalna – ogólna charakterystyka	56
III.3.3.1. Sytuacja mieszkaniowa w gminie	60
III.3.3.2. Depopulacja ludności	63
III.3.4. Sfera środowiskowa – ogólna charakterystyka.....	66
III.3.4.1. Zrównoważona gospodarka energetyczna	70
III.3.5. Sfera techniczna – ogólna charakterystyka.....	74
III.3.5.1. Degradacja stanu technicznego	76
III.3.6. Podsumowanie analizy wskaźnikowej	79
IV. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI.....	83
V. POGŁĘBIONA ANALIZA STANU OBSZARU REWITALIZACJI	89
VI. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU PROCESU REWITALIZACJI.....	105
VII. CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ	106

VIII. OPIS POWIĄZAŃ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI.....	107
VIII.1. Powiązania ze Strategią Rozwoju Gminy Wilczyn na lata 2013 – 2020.....	107
VIII.2. Powiązania ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wilczyn.....	109
VIII.3. Powiązania ze Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020	110
VIII. 4. Powiązania z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego	111
IX. PRZEDSIĘWZIĘCIA I PROJEKTY REWITALIZACYJNE	113
IX.1. Przedsięwzięcia i projekty podstawowe	113
IX.2. Przedsięwzięcia uzupełniające.....	144
X. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI	145
X.1. Komplementarność przestrzenna	145
X.2. Komplementarność problemowa.....	146
X.3. Komplementarność proceduralno – instytucjonalna	146
X.4. Komplementarność źródeł finansowania	147
X.5. Komplementarność międzyokresowa	147
XI. REALIZACJA ZASADY PARTNERSTWA I PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ ...	150
XII. FINANSOWANIE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI I HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ.....	152
XIII. SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI	157
XIV. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY PROCESU REWITALIZACJI	159
XV. PODSUMOWANIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	163

I. WSTĘP

W obecnym okresie programowania UE na lata 2014 -2020 działania rewitalizacyjne zyskały nowe podstawy formalno – prawne. Wraz z wejściem w życie przepisów Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2015, poz. 1777) doprecyzowano zakres zadań własnych gminy w obszarze działań rewitalizacyjnych. Zmiana ta nie wprowadza nowego zadania własnego gminy, obciążając ją obowiązkami dotychczas nierealizowanymi, lecz jedynie sankcjonuje i porządkuje obecnie istniejący stan faktyczny w tym zakresie.

Zgodnie z art. 52 ustawy o rewitalizacji do dnia 31 grudnia 2013 r. dopuszczono realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach wdrażania innego programu rewitalizacji (w tym lokalnego lub miejskiego) przyjmowanego uchwałą rady gminy. W ustanowionym okresie przejściowym możliwe jest prowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych poprzez trzy typy programów rewitalizacji, sporządzanych w oparciu o:

- Ustawę z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2015 poz. 1777) – gminny program rewitalizacji,
- Ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 1990 nr 16 poz. 95) oraz Wytyczne ministerialne i Zasady regionalne – lokalny lub miejski program rewitalizacji:
  - Wytyczne Ministra Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r., w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020
  - Zasady programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020,
- Ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym – program rewitalizacji.

Przyjęta podstawa prawna skutkuje możliwością realizacji zaplanowanych działań rewitalizacyjnych przy wykorzystaniu środków własnych, środków inwestorów prywatnych, a także funduszy unijnych i środków krajowych.

II. PRZESŁANKI I METODA OPRACOWANIA PROGRAMU REWITALIZACJI

Rewitalizacja to wieloletni, kompleksowy i skoordynowany proces wyprowadzania obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego prowadzony poprzez zintegrowane działania na podstawie programu rewitalizacji. Jej celem jest przywrócenie ładu

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

przestrzennego, rozwiązanie problemów społecznych oraz gospodarczych a także nadanie rewitalizowanym obiektom i obszarom nowych funkcji. Na rewitalizację składają się kompleksowe działania prowadzone w pięciu powiązanych ze sobą wymiarach: społecznym, gospodarczym, przestrzenno - funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym na zdegradowanych obszarach, które na skutek przemian ekonomicznych, społecznych oraz kulturowych utraciły częściowo lub całkowicie swoją pierwotną funkcję i przeznaczenie.

Lokalny Program Rewitalizacji to wieloletni program operacyjny, podrzędny w stosunku do strategii rozwoju gminy, przyjęty i koordynowany przez jednostkę samorządu terytorialnego. Jego celem jest rewitalizacja określonego obszaru zdegradowanego lub obszarów zdegradowanych. Realizacja programu, finansowana z różnych źródeł, odbywa się zgodnie z określonym harmonogramem czasowym.

Niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017 - 2023 w sposób kompleksowy ujmuje działania ukierunkowane na wyprowadzenie wyznaczonego obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej. Program ten stanowi przede wszystkim narzędzie do planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017 - 2023 został opracowany w oparciu o zapisy Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r.

Opracowany w oparciu o powyższe Wytyczne niniejszy dokument składa się następujących kluczowych elementów:

- diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych oraz skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych,
- zasięgu przestrzennego obszaru rewitalizacji, tj. określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne gminy i diagnozę oraz identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytoriów najbardziej wymagających wsparcia,
- wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji),
- celów rewitalizacji oraz odpowiadających zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunków działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk,
- opisu powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy,

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

- listy planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zamierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji,
- charakterystyki pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową,
- mechanizmów zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji,
- indykatorywnych ram finansowych w odniesieniu do podstawowych i pozostałych przedsięwzięć z indykatorywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE),
- mechanizmów włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów oraz grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji,
- systemu realizacji programu rewitalizacji,
- systemu monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017 - 2023 przeprowadzono następujące działania:

- wykonano pełną diagnozę służącą wyznaczeniu obszaru zdegradowanego oraz zdefiniowano występujące problemy; diagnoza ta obejmuje sfery: społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, środowiskową i techniczną,
- wybrano właściwe narzędzia i interwencje dostosowane do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru,
- zsynchronizowano uzupełniające się działania w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej,
- ustalono hierarchię potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych,

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

- zrealizowano wynikającą z założeń Wytucznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 - 2020 zasadę partnerstwa polegającą na zaangażowaniu szerokiego grona partnerów (dotyczy to zwłaszcza lokalnych społeczności i przedsiębiorców, różnego rodzaju ekspertów) w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć,
- zastosowano podejście do rewitalizacji, jako do istotnego elementu całościowej wizji rozwoju Gminy Wilczyn.

Prace związane z opracowaniem niniejszego Programu realizowane były przy aktywnym udziale społeczeństwa, które na etapie tworzenia dokumentu miało możliwość wniesienia swoich pomysłów, opinii, stanowisk. Konsultacje społeczne skierowane były do mieszkańców gminy Wilczyn, przedstawicieli sektora gospodarczego oraz pozarządowego. Zaangażowanie mieszkańców, organizacji pozarządowych oraz partnerów społecznych spoza jednostek samorządu terytorialnego przebiegało na etapie uzgadniania zapisów dokumentu strategicznego m.in. w zakresie identyfikacji przedsięwzięć rozwojowych, poprzez np. wywiady z mieszkańcami czy udział w spotkaniach konsultacyjnych.

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu kapitału społecznego oraz niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany. Konieczne jest jednak występowanie na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych (np. niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowych (np. przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi oraz stanu środowiska naturalnego),
- przestrzenno-funkcjonalnych (np. niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niewystarczająca ilość lub niska jakość terenów publicznych),

- technicznych (np. degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, m.in. mieszkaniowych, brak rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, zwłaszcza w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Obszar mający istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, który swoim zasięgiem obejmuje całość lub część obszaru zdegradowanego i cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Niniejszy Program rewitalizacji jest wieloletnim programem działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej, zmierzającym do wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków dla jego zrównoważonego rozwoju.

III. DIAGNOZA NA POTRZEBY WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

W niniejszym rozdziale zaprezentowano szczegółową diagnozę gminy Wilczyn pod kątem sytuacji w poszczególnych jej rejonach w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno - funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej. Diagnoza obejmuje analizę negatywnych zjawisk kryzysowych oraz charakter i skalę potrzeb rewitalizacyjnych na terenie gminy. Przeprowadzona analiza pozwoliła na wyznaczenie obszarów, na których koncentracja negatywnych zjawisk jest największa. Obszary, w odniesieniu do których zastosowane w analizie mierniki w poszczególnych sferach, potwierdziły niski poziom rozwoju oraz wysoki stopień degradacji, zostały wskazane jako obszary zdegradowane kwalifikujące się do wdrożenia na ich terenie kompleksowych działań rewitalizacyjnych.

III.1. Metodologia delimitacji obszarów zdegradowanych

Delimitacja umożliwia poznanie zjawisk i procesów zachodzących wewnątrz gminy, dzięki czemu pozwala na precyzyjne zaplanowanie skutecznych procesów rozwojowych. Zadaniem tego etapu jest dostarczenie odpowiedzi na pytanie: *na których obszarach gminy powinna zostać przeprowadzona rewitalizacja?* Strategiczne programowanie rozwoju gmin

musi być opierane na analizach zróżnicowania zjawisk i procesów wewnątrzgminnych. Efektywne planowanie rewitalizacji, która obejmuje tylko wybrane, szczególnie zdegradowane tereny gminy – bez szczegółowej analizy zróżnicowania wewnątrzgminnego – jest bardzo trudne. Procesy rewitalizacji muszą być określane przy założeniu precyzyjnego skoncentrowania na najbardziej zdegradowanych obszarach. Program rewitalizacji musi wskazywać obszary w oparciu o zasadę, że rewitalizację należy prowadzić tam, gdzie występuje największe nasilenie niepożądanych zjawisk i gdzie koncentracja problemów jest największa.

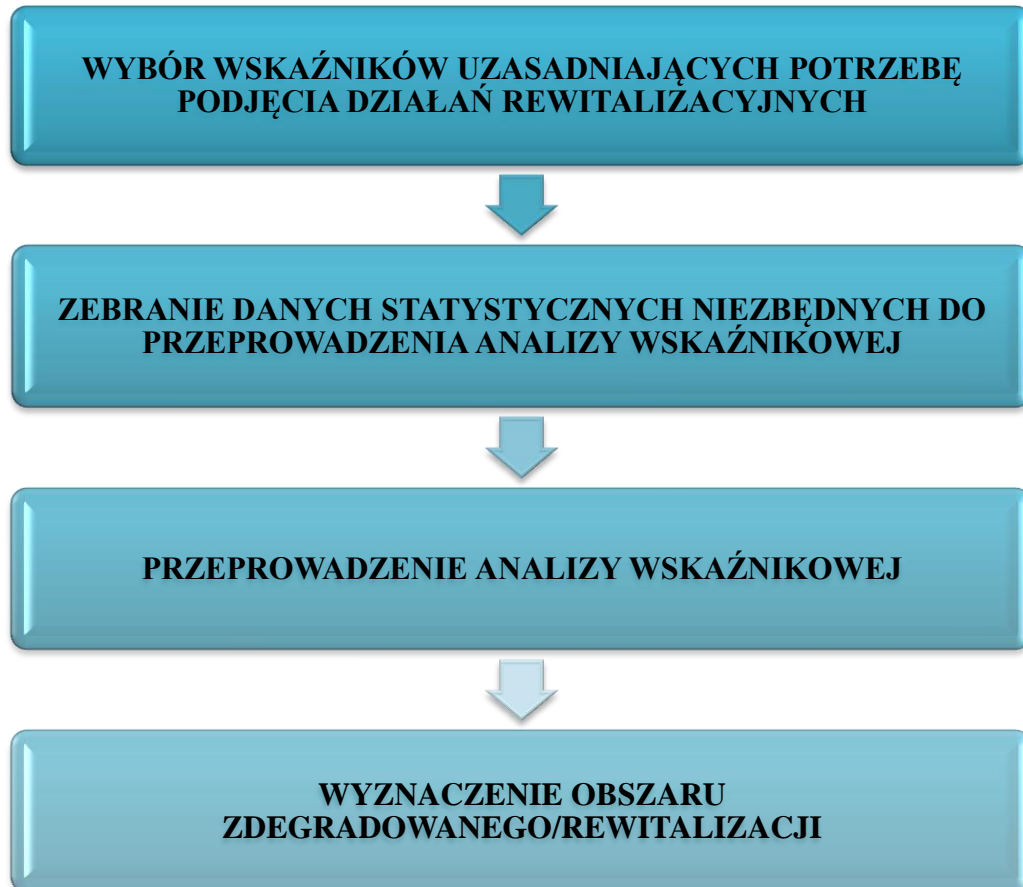
Proces delimitacji poprzedzony został zbieraniem i gromadzeniem danych z zakresu demografii, rynku pracy, polityki społecznej, bezpieczeństwa, działalności gospodarczej, aktywności społecznej, oddziaływania na środowisko, gospodarki przestrzennej i innych niezbędnych do wyznaczenia wartości wskaźników w podsystemach: społecznym, gospodarczym, funkcjonalno - przestrzennym, technicznym i środowiskowym. Identyfikacja obszarów kryzysowych została przeprowadzona na podstawie wyników wewnątrzgminnej analizy zróżnicowania zjawisk społecznych, gospodarczych, funkcjonalno - przestrzennych, technicznych i środowiskowych.

W celu delimitacji, czyli wyznaczenia obszaru zdegradowanego na terenie gminy zastosowano metodę analizy wskaźnikowej. Dzięki niej możliwe jest przedstawienie przestrzennego zróżnicowania negatywnych zjawisk: społecznych, gospodarczych, funkcjonalno - przestrzennych, technicznych i środowiskowych na terenie gminy Wilczyn. Kluczowymi i nadrzędnymi aspektami dla wszystkich projektowanych w procesie rewitalizacji rozwiązań powinny być aspekty społeczne. Rewitalizacja w pierwszej kolejności ma służyć poprawie jakości życia mieszkańców, co oznacza, że właśnie kwestie społeczne są podstawowymi dla wyznaczenia obszarów do objęcia działaniami rewitalizacyjnymi. Dlatego też zdecydowana większość wskaźników jakimi posłużono się w przeprowadzonej analizie, to wskaźniki diagnozujące nasilenie niekorzystnych zjawisk w sferze społecznej.

Występowanie problemów o charakterze społecznym jest podstawą stwierdzenia na danym obszarze stanu kryzysowego. W przypadku gdy negatywne procesy społeczne współwystępują z problemami o charakterze gospodarczym, przestrzenno - funkcjonalnym, technicznym lub środowiskowym, możliwe jest podjęcie działań naprawczych o charakterze rewitalizacyjnym.

Na proces delimitacji obszaru zdegradowanego/obszaru rewitalizacji w gminie Wilczyn złożyły się następujące etapy:

W dokumencie "Zasady Programowania i Wsparcia Rewitalizacji w Ramach WRPO 2014+" wskazano na negatywne zjawiska opisujące wyróżnione sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju obszaru lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju w odniesieniu do wartości odpowiednich mierników dla poziomu całej gminy. Do negatywnych zjawisk zaliczono:

- w sferze społecznej:
  - wysoki poziom bezrobocia;
  - wysoki poziom ubóstwa;
  - dużą przestępczość;
  - niski poziom edukacji lub kapitału społecznego;
  - niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym;

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

- wysoki stopień obciążenia demograficznego;
- w sferze przestrzenno - funkcjonalnej:
  - niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną;
  - brak dostępu do podstawowych usług lub ich niską jakość;
  - niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru;
  - niski poziom obsługi komunikacyjnej;
  - deficyt lub niską jakość terenów publicznych (w tym terenów rekreacji i wypoczynku, obiektów zabytkowych, udział terenów zieleni);
- w sferze gospodarczej:
  - niski poziom przedsiębiorczości;
  - słabą kondycję lokalnych przedsiębiorstw;
- w sferze środowiskowej:
  - przekroczenia standardów jakości środowiska;
  - obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi bądź stanu środowiska;
- w sferze technicznej:
  - degradację stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym;
  - brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, przede wszystkim w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

W procesie gromadzenia danych na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego w gminie Wilczyn, pozyskano informacje na temat:

- liczby ludności (stan na 31.12.2016 r. oraz na 31.12.2011 r.);
- liczby osób w wieku produkcyjnym (stan na 31.12.2016 r.);
- liczby osób w wieku poprodukcyjnym (stan na 31.12.2014 r.);
- liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej (stan na 31.12.2016 r.);
- ogólnej liczby osób bezrobotnych (stan na 31.12.2016 r.);
- liczby osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym (stan na 31.12.2016 r.);

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

- liczby osób długotrwale bezrobotnych (stan na 31.12.2016 r.);
- liczby stwierdzonych przestępstw ogółem (w 2016 r.);
- liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej (stan na 31.12.2016 r.);
- liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 2011 - 20160;
- ogólnej liczby budynków mieszkalnych (stan na 31.12.2016 r.);
- ogólnej liczby budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem (stan na 31.12.2016 r.);
- wysokości dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości (w 2016 r.);
- liczby osób biorących udział w wyborach samorządowych w 2014 r. - liczby wydanych kart do głosowania;
- liczby osób uprawnionych do głosowania w wyborach samorządowych w 2014 r.;
- całkowitego rocznego zapotrzebowania budynków mieszkalnych na energię niezbędną do ogrzewania (2016 r.);
- ilości energii wykorzystywanej do ogrzewania budynków pochodzącej ze źródeł odnawialnych (2016 r.).

Na podstawie wskazanych wyżej danych przeprowadzono analizę zróżnicowania wewnątrzgminnego w poszczególnych sferach przy wykorzystaniu następujących wskaźników:

- w sferze społecznej:
  - W1 - Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności;
  - W2 - Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych;
  - W3 - Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym;
  - W4 - Liczba przestępstw na 1 tys. ludności;
  - W5 - Poziom uczestnictwa w życiu publicznym - frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 r.;
  - W6 - Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności;

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

- w sferze gospodarczej:
  - W7 - Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób;
  - W8 - Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w przeliczeniu na 1 mieszkańca;
  - W9 - Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 2011 - 2016 na 100 osób;
- w sferze funkcjonalno - przestrzennej:
  - W10 - Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę;
  - W11 - Zmiana liczby ludności pomiędzy 2011 a 2016 rokiem;
- w sferze środowiskowej:
  - W12 - Udział energii odnawialnej w całkowitej energii wykorzystywanej do ogrzewania mieszkań;
- w sferze technicznej:
  - W13 - Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych.

Dane na potrzeby obliczenia wartości wskazanych powyżej wskaźników dla poszczególnych jednostek analitycznych pozyskano z takich instytucji jak: Urząd Gminy w Wilczynie, Powiatowy Urząd Pracy w Koninie, Komenda Miejska Policji w Koninie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie.

Na podstawie uzyskanych danych dla każdej jednostki analitycznej skalkulowano wartości wskaźników przyjętych do analizy. Wartości wskaźników określono także dla całej gminy Wilczyn. Przyjęto zasadę, iż dany wskaźnik potwierdza sytuację kryzysową wówczas, gdy jego wartość dla danej jednostki analitycznej jest wyższa niż wartość wskaźnika dla gminy Wilczyn - w przypadku wskaźników będących destymulantami - lub też gdy wartość wskaźnika dla analizowanej jednostki jest niższa niż wartość wskaźnika dla całej gminy - w przypadku wskaźników będących stymulantami.

Spośród wskazanych wyżej wskaźników jako stymulanty określone zostały wskaźniki przypisane do sfery funkcjonalno przestrzennej: W10 - Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę, W11 - Zmiana liczby ludności pomiędzy 2011 a 2016 rokiem, wskaźnik gospodarczy W7 - Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób oraz wskaźnik społeczny W5 - Poziom uczestnictwa w życiu publicznym - frekwencja w

wyborach samorządowych w 2014 roku. Destymulantami są natomiast wszystkie pozostałe wskaźniki przyjęte do analizy.

Z uwagi na fakt, iż problemy społeczne stanowią podstawę do zdiagnozowania sytuacji kryzysowej na danym obszarze i uznania go za obszar zdegradowany, przyjęto zasadę, iż dana jednostka analityczna może być uznana za obszar zdegradowany (lub jego część) wówczas, gdy wszystkie badane wskaźniki w sferze społecznej potwierdzają dla tej jednostki sytuację kryzysową oraz gdy co najmniej jeden wskaźnik wskazuje na kryzys w którejkolwiek z pozostałych sfer (gospodarczej, funkcjonalno - przestrzennej, technicznej lub środowiskowej).

III.2 Podział gminy Wilczyn na jednostki analityczne

W kontekście zarządzania procesami rozwojowymi gminy, w tym także w kontekście skutecznego planowania procesu rewitalizacji niezbędne jest dokonanie jednolitego i zestandaryzowanego podziału gminy na jednostki analityczne, który posłużyć może przeprowadzaniu analiz ukierunkowanych na diagnozę aktualnej sytuacji w poszczególnych rejonach gminy. Gmina bowiem jako jednostka samorządu terytorialnego jest obszarem zróżnicowanym pod wieloma aspektami, także pod względem tempa rozwoju poszczególnych jej obszarów, sytuacji społecznej oraz nasilenia problemów społecznych, gospodarczych, przestrzennych, technicznych czy środowiskowych. W przypadku gminy wiejskiej jednostki analityczne z jednej strony powinny być podstawowym układem odniesienia dla gromadzenia i przetwarzania danych, który będzie ważnym elementem zarządzania. Z drugiej strony podział na jednostki analityczne musi być możliwie intuicyjny, naturalny lub nawet oczywisty dla mieszkańców. Najbardziej intuicyjnym podziałem funkcjonującym w świadomości mieszkańców gminy wiejskiej jest podział na sołectwa, dlatego też obszar gminy Wilczyn podzielony został na 17 jednostek analitycznych, których zasięg odpowiada granicom poszczególnych sołectw. Gmina Wilczyn podzielona jest administracyjnie na 41 miejscowości tworzących 17 sołectw.

W poniższej tabeli zaprezentowano podział gminy Wilczyn na sołectwa wraz ze wskazaniem miejscowości wchodzących w skład poszczególnych sołectw.

Tabela 1 Podział gminy Wilczyn na sołectwa

Lp.	Nazwa sołectwa	Nazwa miejscowości (kolonii) wchodzącej w skład sołectwa
1.	Biela	Biela
2.	Dębówiec	Dębówiec Dębówiec Kolonia Dębówiec Towarzystwo Nowy Świat Wacławowo
3.	Głębozec	Wturek Głębozec
4.	Gogolina	Gogolina Nowa Gogolina Parcele Gogolina Stara
5.	Góry	Góry Góry Kolonia
6.	Kaliska	Kaliska Kaliska Kolonia Kaliska Parcele
7.	Kopydłowo	Kopydłowo Kopydłowo C Kopydłowo Nowe
8.	Kopydłówek	Kopydłówek Kopydłówek Parcele
9.	Kownaty	Kownaty Kownaty Kolonia Mrówki
10.	Maślaki	Maślaki Kolonia Wilczogóra Suchary
11.	Ościsłowo	Ościsłowo Ościsłowo Kolonia
12.	Świętne	Świętne
13.	Wilczogóra	Wilczogóra
14.	Wilczyn	Wilczyn Cegielnia
15.	Wiśniewa	Wiśniewa Wiśniewa Kolonia Ostrówek
16.	Wturek	Wturek Wturek Kolonia Wturek Parcele Kościeszki
17.	Zygmuntowo	Zygmuntowo Wygorzele

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Wilczynie

Zgodnie ze wskazanym powyżej podziałem, do analizy wskaźnikowej na potrzeby delimitacji obszarów zdegradowanych na terenie gminy Wilczyn przyjęto jednostki analityczne: Biela, Dębówiec, Głęboczek, Gogolina, Góry, Kaliska, Kopydłowo, Kopydłówek, Kownaty, Maślaki, Ościsłowo, Świętne, Wilczogóra, Wilczyn, Wiśniewa, Wturek, Zygmuntowo.

Zasięg przestrzenny poszczególnych jednostek analitycznych zaprezentowano na poniższym rysunku.

Rysunek 1 Zasięg przestrzenny jednostek analitycznych

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Wilczynie

Taki sposób podziału obszaru gminy wiejskiej na jednostki analityczne powoduje, iż przyjęte do analizy podobszary:

- stanowią całości pod względem funkcjonalnym;

- charakteryzują się spójnością społeczną i przestrzenną;
- odnoszą się do przestrzeni w sposób jednoznaczny do zaprezentowania;
- odpowiadają istniejącym powiązaniom funkcjonalnym występującym w ich obrębie.

Przyjęty sposób podziału obszaru gminy Wilczyn na jednostki analityczne powoduje, że każda działka, każdy punkt adresowy na terenie gminy przyporządkowane są tylko i wyłącznie do jednej jednostki analitycznej.

Tabela 2 Podstawowe dane charakteryzujące jednostki analityczne

Nr	Nazwa jednostki analitycznej	Liczba ludności ogółem	Udział % ludności w całkowitej liczbie ludności gminy	Powierzchnia jednostki (km ²)	Udział % powierzchni jednostki w całkowitej powierzchni gminy	Gęstość zaludnienia jednostki analitycznej (os/km ²)
1	Biela	196	3,15	3,19	3,83	61,44
2	Dębówiec	294	4,73	4,07	4,88	72,24
3	Głębocek	69	1,11	1,35	1,62	51,11
4	Gogolina	145	2,33	3,58	4,30	40,50
5	Góry	360	5,79	7,86	9,43	45,80
6	Kaliska	111	1,79	4,69	5,63	23,67
7	Kopydłowo	283	4,56	4,86	5,83	58,23
8	Kopydłówek	297	4,78	2,43	2,92	122,22
9	Kownaty	381	6,13	9,94	11,93	38,33
10	Maślaki	153	2,46	3,92	4,70	39,03
11	Ościsłowo	310	4,99	3,38	4,06	91,72
12	Świętne	68	1,09	2,45	2,94	27,76
13	Wilczogóra	1 282	20,62	9,45	11,34	135,66
14	Wilczyn	1 326	21,33	7,09	8,51	187,02
15	Wiśniewa	457	7,35	5,52	6,63	82,79
16	Wturek	356	5,73	6,01	7,21	59,23
17	Zygmuntowo	128	2,06	3,53	4,24	36,26
RAZEM		6 216	100,00	83,32	100,00	74,60

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Wilczynie

III.3 Diagnoza sytuacji w gminie Wilczyn; analiza wskaźnikowa

III.3.1. Sfera społeczna – ogólna charakterystyka

Analiza sfery społecznej stanowi fundamentalną część opisu badanej zbiorowości pozwalającą na diagnozę obecnego stanu i prognozowanie oraz planowanie przyszłych zmian. Rewitalizacja ma bowiem na celu odnowienie społecznego potencjału wyznaczonych

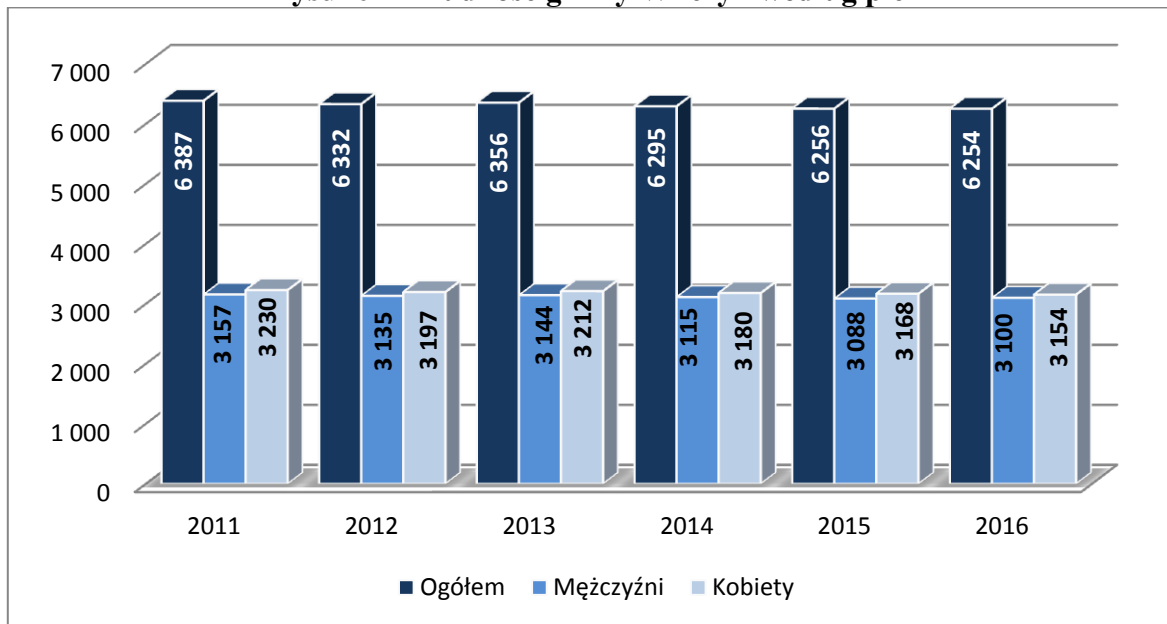
obszarów i sąsiedztwa, dzięki czemu miejscowe społeczności mają szansę na integrację z szerszym środowiskiem. Tym samym przedmiotem rewitalizacji nie jest określona przestrzeń fizyczna, lecz społeczności lokalne oraz różne grupy interesariuszy, mieszkające lub użytkujące dany obszar. Aspekt społeczny jest fundamentem wyznaczania obszarów mających charakter zdegradowany oraz późniejszego projektowania działań rewitalizacyjnych. Problemy, z jakimi borykają się mieszkańcy oraz potrzeby, jakie wykazują w obszarze jakości życia, mają kluczowe znaczenie dla przyszłych decyzji rewitalizacyjnych.

Potencjał demograficzny to jeden z najważniejszych czynników determinujących rozwój społeczno-gospodarczy jednostki terytorialnej. Zmiana liczby ludności bezpośrednio wpływa na zmianę liczby podatników, determinuje popyt na usługi komunalne i komercyjne oraz wpływa na zjawiska przestrzenne. Zmiany liczebności lokalnej populacji wywierają również wpływ na rynek pracy, szkolnictwo, ochronę zdrowia a także kondycję finansową jednostki samorządu terytorialnego. Rozwój społeczno-gospodarczy gminy jest uzależniony nie tylko od liczby ludności, ale także od czynników, takich jak struktura wiekowa ludności i zachodzące w niej procesy demograficzne.

W 2016 roku gminę zamieszkiwały 6 254 osoby, co stanowiło 4,8% ludności powiatu konińskiego i 0,2% ludności województwa wielkopolskiego. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na przestrzeni lat 2011 – 2016 ogólna liczba mieszkańców gminy Wilczyn zmniejszyła się o 2,1%. Gęstość zaludnienia w roku 2016 wyniosła 75 osób/km², podczas gdy wartość ta dla powiatu wyniosła 82 osoby/km², a dla województwa 117 osób/km². Współczynnik feminizacji lokalnej społeczności jest stosunkowo stały i oscyluje wokół wartości 102-103 kobiety przypadające na każdych 100 mężczyzn. W analizowanym okresie w każdym roku liczba kobiet przewyższała liczbę mężczyzn. W 2016 roku kobiety stanowiły 50,4% lokalnej społeczności.

Rysunek 2 Ludność gminy Wilczyn według płci

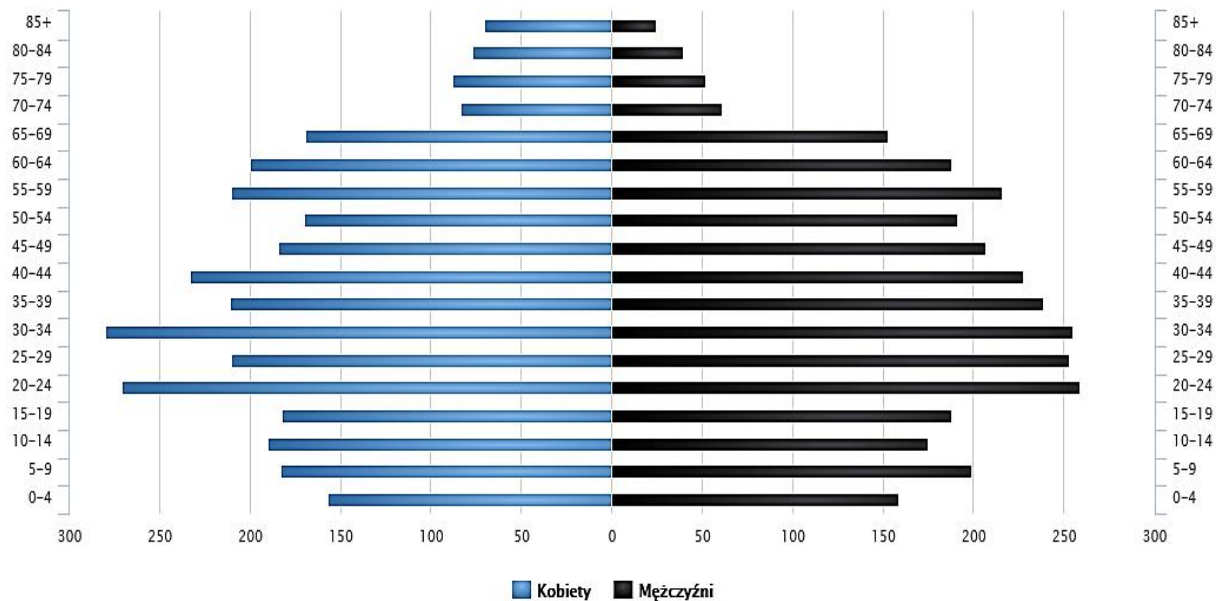
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W celu graficznego zobrazowania rozkładu wiekowego mieszkańców gminy Wilczyn zaprezentowano dane Głównego Urzędu Statystycznego z 2015 roku. Z analizy piramidy wieku wynika, że dużą liczbę osób reprezentują, zarówno w przypadku kobiet jak i mężczyzn, osoby w grupie wiekowej 30 – 34 lata. Nieco mniejsza liczebność występuje w przedziale wiekowym 20 – 24 lata. W najmłodszych rocznikach udział kobiet i mężczyzn w strukturze ludnościowej jest wyrównany. W grupie osób najstarszych, powyżej 70 roku życia wyraźnie odnotowuje się przewagę liczby kobiet nad liczbą mężczyzn.

Rysunek 3 Piramida wieku mieszkańców gminy Wilczyn w roku 2015

(Źródło: GUS)

Źródło: www.polskawilczbach.pl

Przyrost naturalny to jeden ze wskaźników demograficznych określający między innymi stopień rozwoju społeczeństwa – im wyższy poziom rozwoju gospodarczego, tym niższy stopień przyrostu naturalnego.

Na wielkość przyrostu naturalnego bezpośredni wpływ mają wskaźniki urodzeń i zgonów.

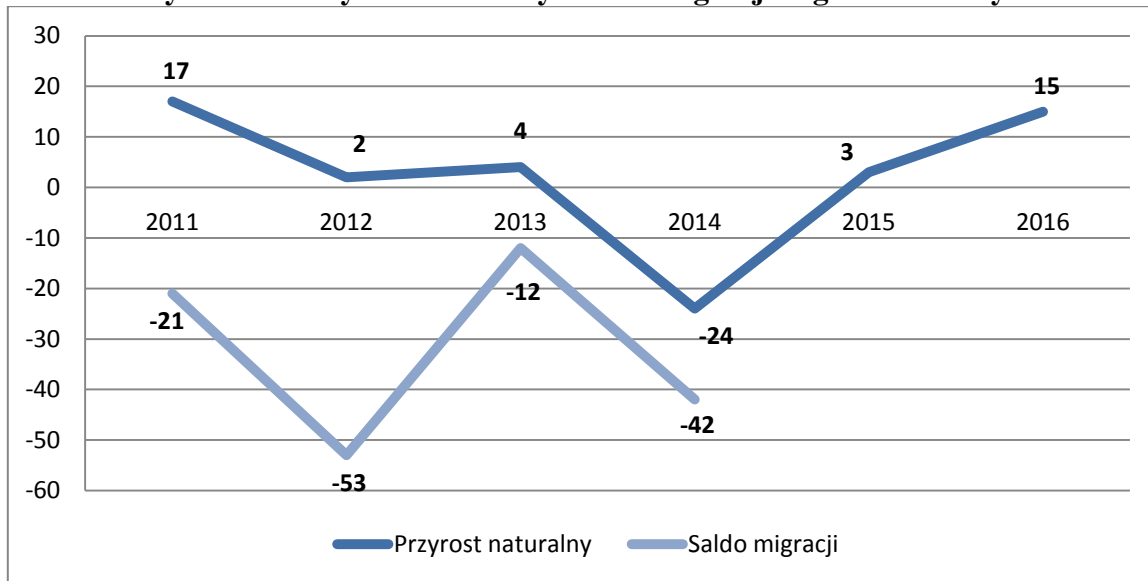
Analiza danych dotyczących przyrostu naturalnego pozwala określić prognozy demograficzne dla danego obszaru. Na terenie gminy Wilczyn w ostatnich latach odnotowano spadek wartości tego wskaźnika demograficznego. Największy przyrost naturalny odnotowano w 2011 roku (+17), natomiast najmniejszą wartością cechował się rok 2014 (-24). Wartość przyrostu naturalnego w badanym okresie zmniejszyła się o 11,8%.

Saldo migracji to kolejny miernik umożliwiający zbadanie sytuacji demograficznej. Jest to różnica pomiędzy liczbą zameldowań a wymeldowań. Saldo migracji na przestrzeni ostatnich lat w gminie Wilczyn charakteryzowało się zmiennymi wartościami. W badanym okresie w żadnym roku nie odnotowano dodatniej wartości salda migracji na terenie gminy. Analizowane lata charakteryzują się stosunkowo wysokimi, ujemnymi wartościami salda migracji. Wysoki odpływ ludności spowodowany jest przede wszystkim przyczynami ekonomicznymi, tj. chęcią poprawy warunków bytowych, lepszą dostępnością do pracy w

dużych miejskich aglomeracjach, a także emigracją młodych ludzi w celu podjęcia nauki w ośrodkach akademickich. Największą różnicę pomiędzy liczbą zameldowań, a wymeldowań odnotowano w gminie Wilczyn w 2012 r., wówczas saldo migracji wynosiło - 53. Natomiast najmniejsza różnica została zaobserwowana w roku 2013, kiedy saldo migracji wyniosło -12 osób.

Rysunek 4 Przyrost naturalny i saldo migracji w gminie Wilczyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

III.3.1.1. Sytuacja finansowa mieszkańców

Z punktu widzenia prawidłowego planowania procesu rewitalizacji zapewniającego wysoką skuteczność wdrożonego procesu niezwykle ważne jest wskazanie grup społecznych wymagających wsparcia. Niewątpliwie taką grupą są osoby znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej. Brak wystarczających środków finansowych do zaspokojenia podstawowych potrzeb jest szczególnie istotnym problemem w przypadku rodzin. Na rzecz osób i rodzin pozostających w trudnej sytuacji materialnej świadczona jest pomoc społeczna obejmująca wsparcie w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb i umożliwiająca życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W gminie Wilczyn w 2016 roku zasiłki pomocy społecznej wypłacane były 613 mieszkańcom, co oznacza, że około 10% lokalnego społeczeństwa znajduje się w sytuacji finansowej niepozwalającej na zaspokajanie podstawowych potrzeb. Mieszkańcy Ci wymagają wsparcia w postaci pomocy społecznej. Pomoc ta ukierunkowana jest jednak tylko na przeciwdziałanie negatywnym skutkom trudnej sytuacji materialnej osób i rodzin. Aby

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

móc zaplanować skuteczne działania ukierunkowane na zapobieganie występowaniu tego niekorzystnego zjawiska społecznego, niezbędne jest poznanie przyczyn występowania trudnej sytuacji materialnej. Pomocne w tym zakresie będą niewątpliwie dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczynie, które przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 3 Liczba osób i rodzin w gminie Wilczyn korzystających z pomocy społecznej według przyczyn powstania trudnej sytuacji życiowej w latach 2011 - 2016

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin						Liczba osób w rodzinie					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ubóstwo	231	156	196	186	168	177	849	574	676	623	521	532
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	7	7	7	2	2	0	7	7	7	2	2	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	0	0	18	15	48	32	0	0	108	84	174	108
Bezrobocie	180	185	195	175	145	138	714	674	697	628	513	467
Niepełnosprawność	71	90	76	71	103	79	246	242	251	235	361	297
Długotrwała lub ciężka choroba	135	31	45	42	61	31	328	76	134	125	152	120
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, w tym:	42	49	47	53	65	23	173	222	225	208	260	72
- rodziny wielodzietne	17	17	18	25	38	8	97	110	120	139	221	48
Przemoc w rodzinie	10	5	10	4	10	10	54	26	41	21	42	42
Alkoholizm	33	19	21	18	24	19	99	51	79	49	61	54
Narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	4	0	2	1	0	0	5	0	7	1	0
Zdarzenie losowe	0	0	1	1	1	2	0	0	1	5	1	4
Sytuacja kryzysowa	0	0	1	0	0	0	0	0	4	0	0	0
Kłęska żywiołowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczynie

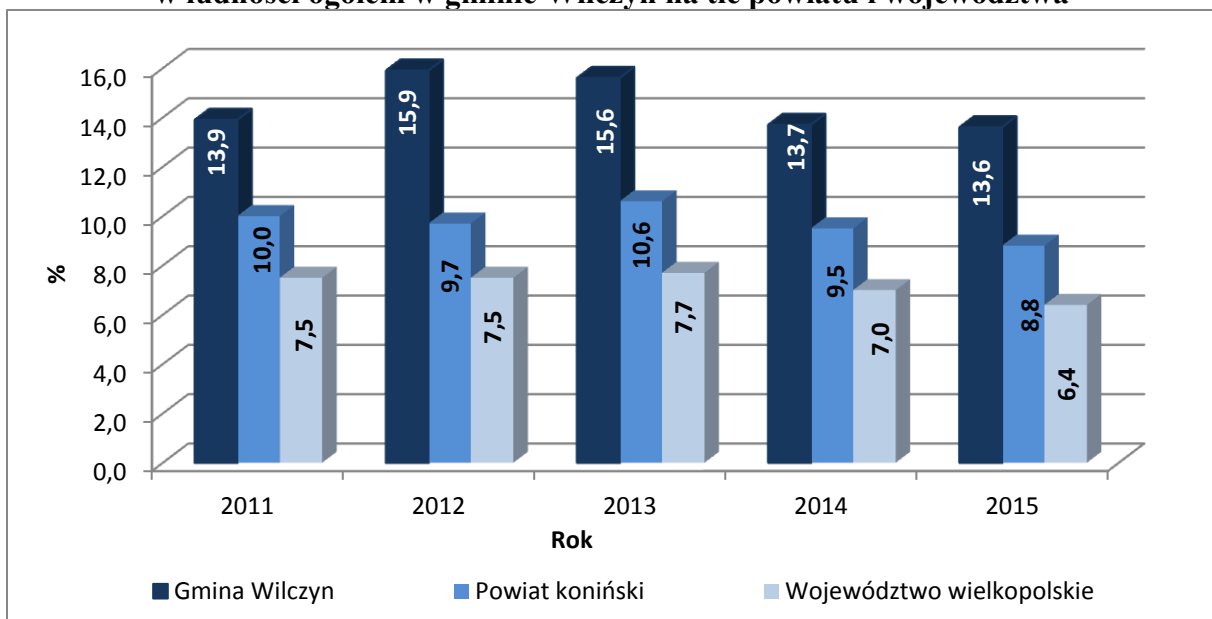
Z zaprezentowanych powyżej danych wynika, że w przypadku gminy Wilczyn najczęstszym powodem występowania trudnej sytuacji materialnej jest ubóstwo. Ubóstwo jest sytuacją, w której gospodarstwo domowe nie dysponuje wystarczającymi środkami finansowymi (zarówno środkami pieniężnymi w postaci dochodów bieżących i dochodów z poprzednich okresów, jak i w formie nagromadzonych zasobów materialnych) pozwalającymi na zaspokojenie podstawowych potrzeb jego członków. Ubóstwo jest traktowane jako wykluczenie społeczne w wymiarze finansowym. W 2016 roku przyczyna ta była powodem wystąpienia trudnej sytuacji życiowej w przypadku 532 osób.

Bardzo częstym powodem wystąpienia potrzeby korzystania z pomocy społecznej w gminie Wilczyn jest również bezrobocie. Brak pracy co najmniej jednego członka rodziny powoduje trudną życiową sytuację w 138 domach. Z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w 2016 roku skorzystało 467 osób.

Do częstych powodów występowania trudnej sytuacji materialnej zaliczyć należy także niepełnosprawność, długotrwałą lub ciężką chorobę oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Odsetek osób korzystających z różnych form pomocy społecznej w gminie Wilczyn kształtuje się na przestrzeni ostatnich lat na wyższym poziomie niż wartości dla powiatu konińskiego i województwa wielkopolskiego.

Rysunek 5 Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w gminie Wilczyn na tle powiatu i województwa

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

W województwie wielkopolskim w 2015 roku odsetek ten kształtował się na poziomie 6,4% podczas gdy dla gminy Wilczyn był ponad dwukrotnie wyższy. Wartość dla powiatu konińskiego wyniosła 8,8%. Pozytywnym zjawiskiem jest fakt zmniejszania się wartości wskaźnika dla gminy Wilczyn na przestrzeni lat 2012 – 2015.

Analiza zróżnicowania wewnątrzgminnego – wskaźnik Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności (W1)

Analizy zróżnicowania wewnątrzgminnego w zakresie sytuacji materialnej mieszkańców i nasienia problemów w tym zakresie dokonano przy wykorzystaniu wskaźnika obrazującego liczbę osób korzystających z pomocy społecznej na 1 tys. ludności.

Wartość wskaźnika dla gminy Wilczyn wynosi 98,62, co oznacza, że na każdy 1 tys. mieszkańców przypada niespełna 99 osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej. Spośród wszystkich 17 jednostek analitycznych poddanych badaniu, 10 jednostek odznacza się wartością wskaźnika wyższą niż średnia wartość dla gminy. Z uwagi na fakt, iż analizowany wskaźnik należy do grupy wskaźników będących destymulantami, dla jednostek analitycznych Biela, Głębozec, Kaliska, Kopydłowo, Kopydłówek, Maślaki, Ościsłowo, Świętne, Wilczogóra, Wturek potwierdzona została sytuacja kryzysowa w oparciu o analizowany wskaźnik.

Najwyższą wartością wskaźnika odznacza się sołectwo Maślaki, w przypadku którego na każdy 1 tys. mieszkańców przypada ponad 196 osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej. Najmniejszą liczbę osób wymagających wsparcia stwierdzono w sołectwie Wilczyn - wartość wskaźnika 61,09.

W poniższej tabeli oraz na poniższym rysunku zaprezentowano wyniki analizy zróżnicowania wewnątrzgminnego w oparciu o wskaźnik Liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności. W tabeli kolorem czerwonym oznaczono jednostki analityczne, dla których wartość wskaźnika kształtuje się na poziomie wyższym niż średnia dla gminy Wilczyn. Dla jednostek analitycznych oznaczonych kolorem czerwonym potwierdzona została sytuacja kryzysowa w oparciu o analizowany wskaźnik.

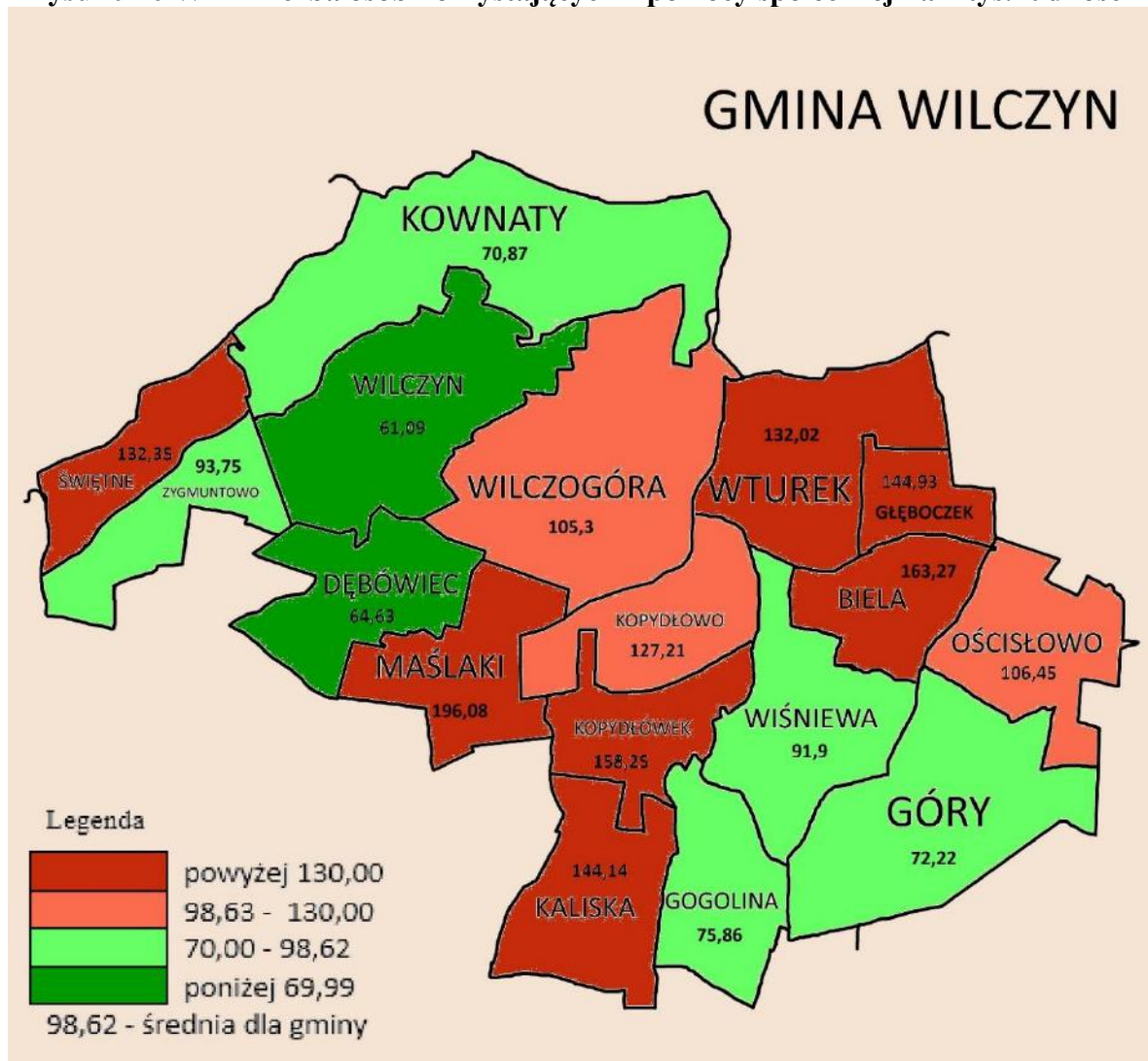
Tabela 4 W1 – Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1 tys. ludności

Nr	Jednostka analityczna	Liczba ludności (31.12.2016 r.)	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej (w 2016 r.)	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności
1	Biela	196	32	163,27
2	Dębówiec	294	19	64,63
3	Głębczek	69	10	144,93
4	Gogolina	145	11	75,86
5	Góry	360	26	72,22
6	Kaliska	111	16	144,14
7	Kopydłowo	283	36	127,21
8	Kopydłówek	297	47	158,25
9	Kownaty	381	27	70,87
10	Maślaki	153	30	196,08
11	Ościsłowo	310	33	106,45
12	Świętne	68	9	132,35
13	Wilczogóra	1 282	135	105,3
14	Wilczyn	1 326	81	61,09
15	Wiśniewa	457	42	91,9
16	Wturek	356	47	132,02
17	Zygmuntowo	128	12	93,75
Gmina Wilczyn		6 216	613	98,62

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczynie

Rysunek 6 W1 – Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1 tys. ludności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczynie

III.3.1.2. Bezrobocie

Grupą mieszkańców gminy Wilczyn wymagających wsparcia w ramach procesu rewitalizacji są niewątpliwie osoby bezrobotne. Osoby pozostające bez pracy, są obok ubogich i niepełnosprawnych grupą najbardziej zagrożoną wykluczeniem społecznym. Bezrobocie jest jednym z najpoważniejszych i największych problemów społecznych. Jest zjawiskiem negatywnym, ponieważ oznacza marnotrawstwo zasobów siły roboczej (czynników wytwórczych). Bezrobocie prowadzi do pogorszenia warunków życiowych bezrobotnych i ich rodzin, do stopniowej utraty kwalifikacji, frustracji i zjawisk

patologicznych. Pomimo, iż bezrobocie dotyczy względnie małej części ludności, to z jego konsekwencjami musi borykać się całe społeczeństwo.

Z doświadczenia Powiatowego Urzędu Pracy w Koninie oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczynie wynika, że przywrócenie osób pozostających bez zatrudnienia w długim okresie do aktywnego życia zawodowego jest bardzo trudne. Pomimo pojawiania się większej liczby ofert pracy skierowanych do osób o niższych kwalifikacjach, nieudolność społeczna i zawodowa osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej jest wysoka. Przeciwdziałanie bezrobociu wymaga zintegrowanych działań nastawionych na stworzenie korzystnych warunków gospodarowania i tworzenia nowych miejsc pracy. Problemy ze znalezieniem pracy mają w szczególności osoby młode, które niedawno ukończyły szkołę, kobiety, osoby długotrwale bezrobotne oraz te o najniższym wykształceniu. Obecnie największymi barierami społecznymi wejścia na rynek pracy są: brak wyuczonego zawodu, niskie kwalifikacje, dezaktualizacja zawodu, niedopasowanie posiadanego wykształcenia i przygotowania zawodowego do potrzeb lokalnych pracodawców, brak gruntownego doświadczenia zawodowego wynikającego z częstej zmiany pracy i podejmowania prac jakichkolwiek dla ratowania własnej egzystencji, brak gotowości do reorientacji zawodowej.

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Koninie, według stanu na dzień 31.12.2016 r., w gminie Wilczyn zanotowano 421 osób zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia lecz nie znajdujących faktycznego zatrudnienia z różnych powodów. Wśród osób bezrobotnych dominują kobiety. Na koniec 2016 roku ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 58,19%. Ogólna liczba osób pozostających bez zatrudnienia w gminie Wilczyn zmniejszyła się na przestrzeni ostatnich 5 lat o 12,29%. Spadkowy trend w zakresie poziomu bezrobocia charakterystyczny jest w ostatnich latach dla całego kraju. Udział osób bezrobotnych w całkowitej liczbie osób w wieku produkcyjnym w gminie Wilczyn na przestrzeni lat 2011 - 2016 wynosił od 12,6% do 10,7%. W poniższej tabeli zaprezentowano dane na temat bezrobocia w gminie Wilczyn w latach 2011 - 2016.

Tabela 5 Bezrobotni w gminie Wilczyn w latach 2011 - 2016

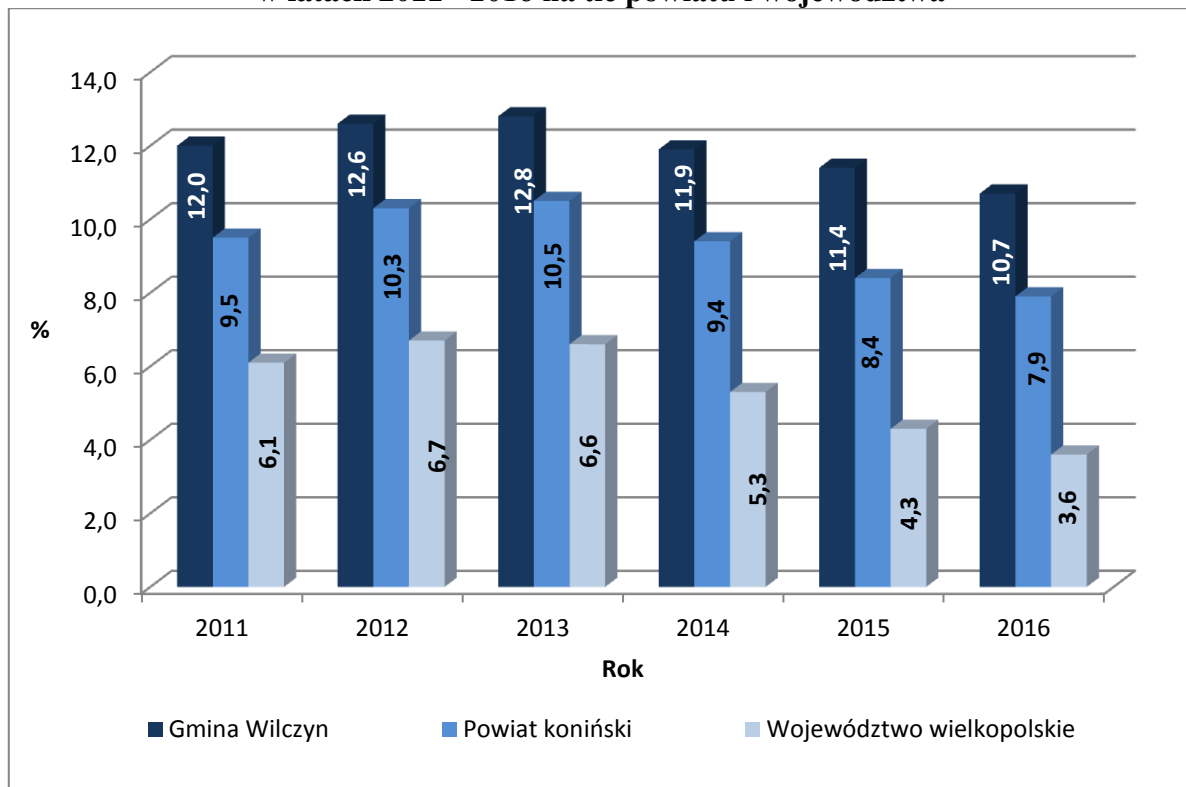
Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Bezrobotni zarejestrowani według płci						
Ogółem	480	501	514	475	448	421
Kobiety	264	269	284	271	265	245
Mężczyźni	216	232	230	204	183	176
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym według płci						
Ogółem	12,6	12,0	12,8	11,9	11,4	10,7
Kobiety	14,3	14,6	15,3	14,7	14,4	13,4
Mężczyźni	10,0	10,8	10,6	9,5	8,7	8,4

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Analizując dane dotyczące poziomu bezrobocia w gminie Wilczyn na tle powiatu konińskiego i województwa wielkopolskiego, zauważyć należy, iż skala tego problemu jest znacznie większa w gminie niż w powiecie i regionie. Udział osób bezrobotnych w całkowitej liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Wilczyn w 2016 roku wyniósł 10,7%, podczas gdy w powiecie konińskim 7,9%, natomiast w województwie wielkopolskim jedynie 3,6%. Pozytywnym zjawiskiem jest niewątpliwie spadek poziomu bezrobocia (mierzonego udziałem osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym) na przestrzeni ostatnich lat. Spadek ten dostrzegalny jest w odniesieniu do wszystkich omawianych jednostek (gminy, powiatu i województwa). Jego skala na przestrzeni lat 2011 - 2016 była najwyższa dla województwa wielkopolskiego (2,5 p.p.). Dla powiatu wyniosła 1,6 p.p., natomiast dla gminy Wilczyn 1,3 p.p. Dane dotyczące udziału osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2011 - 2016 na tle powiatu i województwa zaprezentowano na poniższym rysunku.

Rysunek 7 Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2011 - 2016 na tle powiatu i województwa

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Analiza zróżnicowania wewnątrzgminnego – wskaźnik Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych (W2)

Jednym z dwóch wskaźników, w oparciu o które dokonano analizy zróżnicowania wewnątrzgminnego w zakresie sytuacji na rynku pracy jest wskaźnik obrazujący odsetek bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych.

Jak już wyżej wspomniano, w gminie Wilczyn na koniec 2016 roku liczba osób bezrobotnych wyniosła 421. Spośród zarejestrowanych osób chcących i mogących podjąć pracę, lecz nie znajdujących zatrudnienia 135 osób posiadało wykształcenie gimnazjalne lub niższe. Oznacza to, że odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych dla gminy Wilczyn wynosi 32,07%. Z tą wartością referencyjną zestawione zostały wartości wskaźnika dla badanych jednostek analitycznych. W tych jednostkach, w których wskaźnik przyjął wyższą wartość niż 32,07% stwierdzono sytuację kryzysową w analizowanym zakresie.

Jak pokazują wyniki analizy zaprezentowane w poniższej tabeli oraz na poniższym rysunku, dla jednostek analitycznych Kaliska, Kopydłówek, Ościsłowo, Świętne, Wilczogóra,

Wiśniewa, Wturek, Zygmuntowo odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych jest wyższy niż dla całej gminy Wilczyn. Najwyższe wartości wskaźnika odnotowano w sołectwach Zygmuntowo (55,56%), Wturek (53,33%) oraz Ościsłowo (52,38%). Najniższymi wartościami badanego wskaźnika odznaczają się jednostki Głębozec (0%), Kownaty (15%) oraz Dębówiec (15,79%).

W poniższej tabeli kolorem czerwonym oznaczone zostały jednostki analityczne dla których wskaźnik udziału osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych przyjmuje wartość wyższą niż średnia dla gminy Wilczyn.

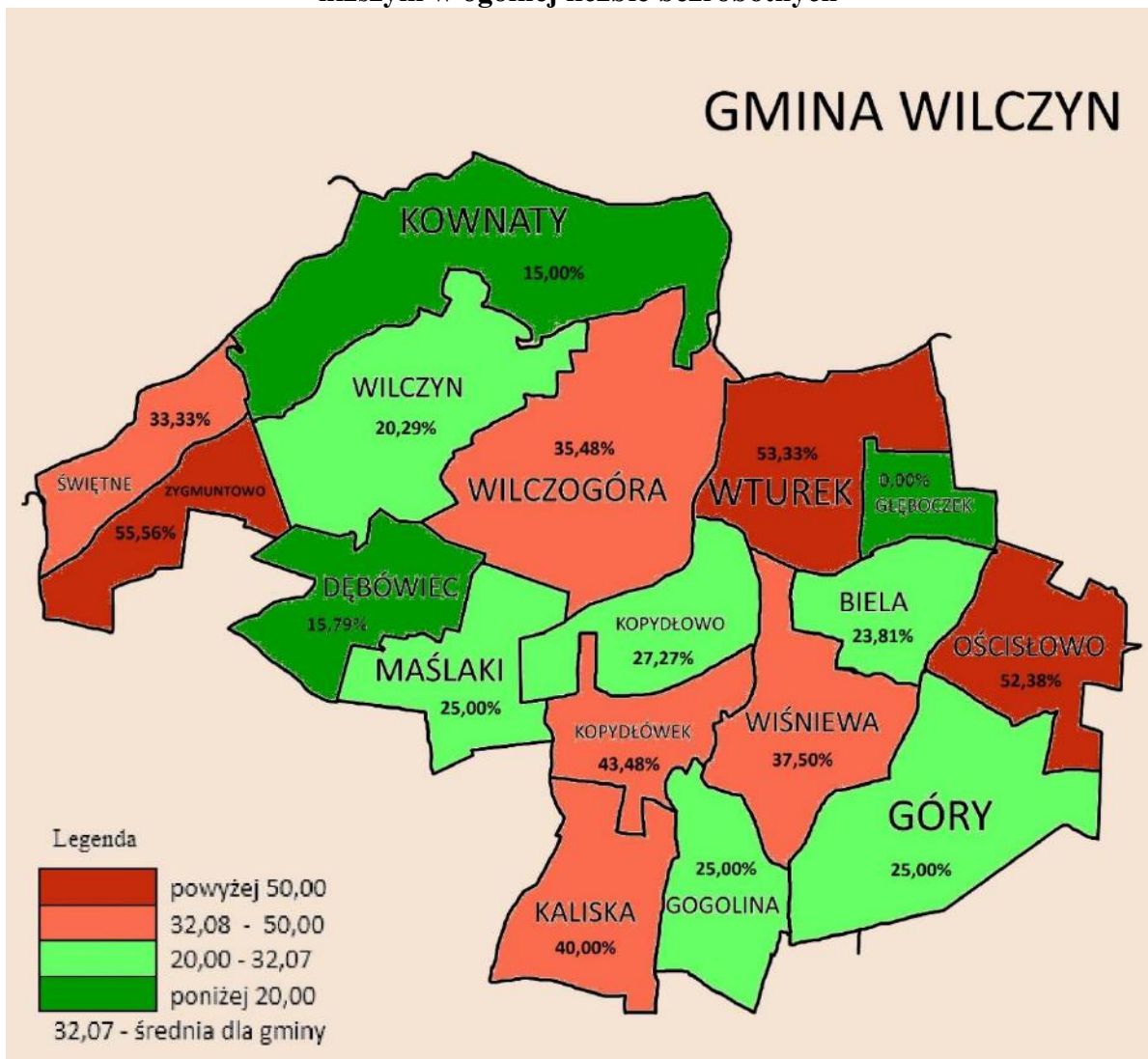
Tabela 6 W2 – Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych

Nr	Jednostka analityczna	Ogólna liczba bezrobotnych (31.12.2016 r.)	Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym (31.12.2016 r.)	Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych
1	Biela	21	5	23,81%
2	Dębówiec	19	3	15,79%
3	Głębozec	1	0	0,00%
4	Gogolina	8	2	25,00%
5	Góry	24	6	25,00%
6	Kaliska	5	2	40,00%
7	Kopydłowo	22	6	27,27%
8	Kopydłówek	23	10	43,48%
9	Kownaty	20	3	15,00%
10	Maślaki	12	3	25,00%
11	Ościsłowo	21	11	52,38%
12	Świętne	12	4	33,33%
13	Wilczogóra	93	33	35,48%
14	Wilczyn	69	14	20,29%
15	Wiśniewa	32	12	37,50%
16	Wturek	30	16	53,33%
17	Zygmuntowo	9	5	55,56%
Gmina Wilczyn		421	135	32,07%

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Koninie

Rysunek 8 W2 – Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Koninie

Analiza zróżnicowania wewnątrzgminnego – wskaźnik Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (W3)

Drugim ze wskaźników, przy pomocy którego zdiagnozowano problemy społeczne w zakresie rynku pracy w poszczególnych sołectwach gminy Wilczyn, jest wskaźnik udziału osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.

W oparciu o dane udostępnione przez Powiatowy Urząd Pracy w Koninie wyznaczono wartość analizowanego wskaźnika zarówno w odniesieniu do całej gminy Wilczyn, jak i dla każdej badanej jednostki analitycznej. Odsetek osób pozostających bez pracy w liczbie ludności w wieku produkcyjnym dla gminy Wilczyn wynosi 10,86%.

Dla 10 spośród 17 badanych jednostek wskaźnik przyjmuje wartość wyższą niż 10,86%. Są to sołectwa: Biela, Kopydłowo, Kopydłówek, Maślaki, Ościslowo, Świętne, Wilczogóra, Wiśniewa, Wturek, Zygmuntowo. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostce Świętne (26,67%), natomiast najniższą w jednostce Głębocek (2,22%).

Wyniki analizy wskaźnikowej w oparciu o wskaźnik udziału osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zaprezentowano w poniższej tabeli oraz na rysunku. W tabeli kolorem czerwonym oznaczono jednostki, dla których wartość wskaźnika jest wyższa niż średnia dla gminy Wilczyn.

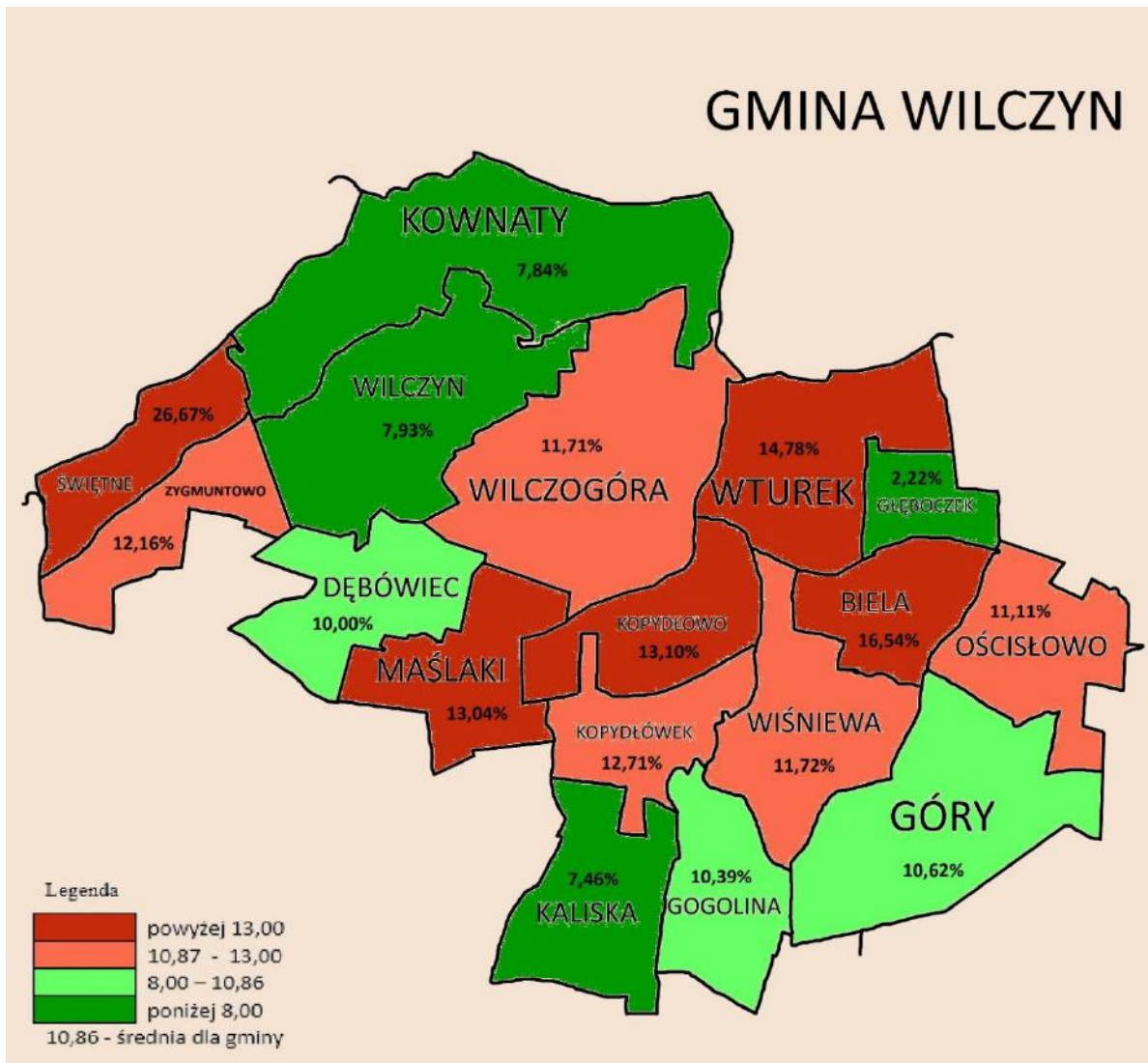
Tabela 7 W3 – Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

Nr	Jednostka analityczna	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (31.12.2016 r.)	Liczba osób bezrobotnych (31.12.2016 r.)	Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
1	Biela	127	21	16,54%
2	Dębówiec	190	19	10,00%
3	Głębocek	45	1	2,22%
4	Gogolina	77	8	10,39%
5	Góry	226	24	10,62%
6	Kaliska	67	5	7,46%
7	Kopydłowo	168	22	13,10%
8	Kopydłówek	181	23	12,71%
9	Kownaty	255	20	7,84%
10	Maślaki	92	12	13,04%
11	Ościslowo	189	21	11,11%
12	Świętne	45	12	26,67%
13	Wilczogóra	794	93	11,71%
14	Wilczyn	870	69	7,93%
15	Wiśniewa	273	32	11,72%
16	Wturek	203	30	14,78%
17	Zygmuntowo	74	9	12,16%
Gmina Wilczyn		3 876	421	10,86%

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Koninie

Rysunek 9 W3 – Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Koninie

III.3.1.3. Poziom bezpieczeństwa

Zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa to jedno z podstawowych zadań w zakresie funkcjonowania lokalnych społeczności. Bezpieczeństwo publiczne stanowi jeden z najistotniejszych czynników wpływających na jakość życia mieszkańców i rozwój lokalnej społeczności. Na spadek poczucia bezpieczeństwa wpływają w największej mierze zdarzenia związane z łamaniem prawa. Przestępczość to zjawisko, które może wywierać negatywny wpływ na funkcjonowanie lokalnej społeczności. Problem ten stanowi margines życia społecznego, jednak częstotliwość i intensywność zdarzeń o tym charakterze może

wpływać na postawy i zachowania mieszkańców danego obszaru. Warto również zwrócić uwagę, że dla wielu osób świadomość życia w bezpiecznej okolicy stanowi istotną wartość, często decydującą o wyborze miejsca do osiedlenia się.

Z badań ankietowych przeprowadzanych na terenie gminy Wilczyn wynika, że około 77% mieszkańców czuje się raczej bezpiecznie lub bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Miejscowościami, w których najczęściej dochodzi do łamania prawa są Wilczogóra i Wilczyn. Według danych Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej - Kuratorzy dla dorosłych przy Sądzie Rejonowym w Koninie, w 2015 roku dozorem kuratora objęto 18 osób w ramach warunkowego zawieszenia kary, 2 osoby pozostawały na warunkowym zwolnieniu z dozorem kuratora, 1 osoba odbywała karę pozbawienia wolności w zawieszeniu bez dozoru kuratora, wobec 14 osób orzeczono karę ograniczenia wolności.

Patologią społeczną mającą istotny wpływ na poczucie bezpieczeństwa społecznego na terenie gminy Wilczyn jest problem alkoholizmu oraz zażywania narkotyków. W gminie Wilczyn wzrasta liczba nieletnich nietrzeźwych sprawców przestępstw oraz nieletnich nietrzeźwych ofiar. W gminie Wilczyn na 10 tys. mieszkańców przypada około 200 osób uzależnionych od alkoholu, 400 osób dorosłych żyjących w otoczeniu alkoholika, 400 dzieci wychowujących się w rodzinach alkoholików oraz 530 ofiar przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym.

Dla potrzeb diagnozy przeanalizowano dane dostarczone przez Komendę Miejską w Koninie celem określenia stopnia narażenia lokalnego społeczeństwa na niebezpieczeństwa związane z przestępczością.

Analiza różnicowania wewnątrzgminnego – wskaźnik Liczba przestępstw na 1 tys. ludności (W4)

Analizy różnicowania wewnątrzgminnego w zakresie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców dokonano przy wykorzystaniu wskaźnika obrazującego liczbę przestępstw na 1 tys. ludności. Pojęcie przestępstwa nie zostało w dokładnie określone polskim kodeksie karnym przez podanie jego konkretnej definicji. Kodeks karny posługuje się zwrotami odnoszącymi się do pojęcia czynu zabronionego, który jest społecznie szkodliwy w stopniu wyższym niż znikomy i popełniony przez sprawcę, któremu można przypisać winę w chwili popełniania czynu. Przestępczość to wskaźnik społeczny, który nie tylko obrazuje poziom bezpieczeństwa na danym obszarze ale również wskazuje na możliwości rozwoju i atrakcyjność danego obszaru.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

Zgodnie z danymi Komendy Miejskiej Policji w Koninie w 2016 roku na terenie gminy Wilczyn odnotowano łącznie 34 przestępstwa. Wartość wskaźnika dla gminy Wilczyn wynosi 5,47, co oznacza, że na każdy 1 tys. mieszkańców przypada niespełna 6 popełnionych przestępstw. Spośród wszystkich jednostek analitycznych poddanych badaniu, w 7 jednostkach stwierdzono wyższą wartość wskaźnika niż średnia wartość dla gminy. Są to: Gogolina, Góry, Kaliska, Wilczogóra, Wilczyn, Wturek i Zygmuntowo. Najwyższą wartością wskaźnika odznacza się sołectwo Zygmuntowo, w przypadku którego na każdy 1 tys. mieszkańców przypada ponad 15 popełnionych przestępstw. Natomiast na terenie pięciu sołectw w badanym okresie nie odnotowano ani jednego przestępstwa. Są to: Kopydłowo, Kopydłówek, Maślaki, Świątne, Wiśniewa - wartość wskaźnika 0.

W poniższej tabeli oraz na poniższym rysunku zaprezentowano wyniki analizy zróżnicowania wewnątrzgminnego w oparciu o wskaźnik Liczby przestępstw na 1 tys. ludności. Kolorem czerwonym oznaczono te jednostki analityczne, dla których wartość wskaźnika kształtuje się na wyższym poziomie niż średnia dla gminy Wilczyn. Dla jednostek analitycznych oznaczonych kolorem czerwonym potwierdzona została sytuacja kryzysowa w oparciu o analizowany wskaźnik.

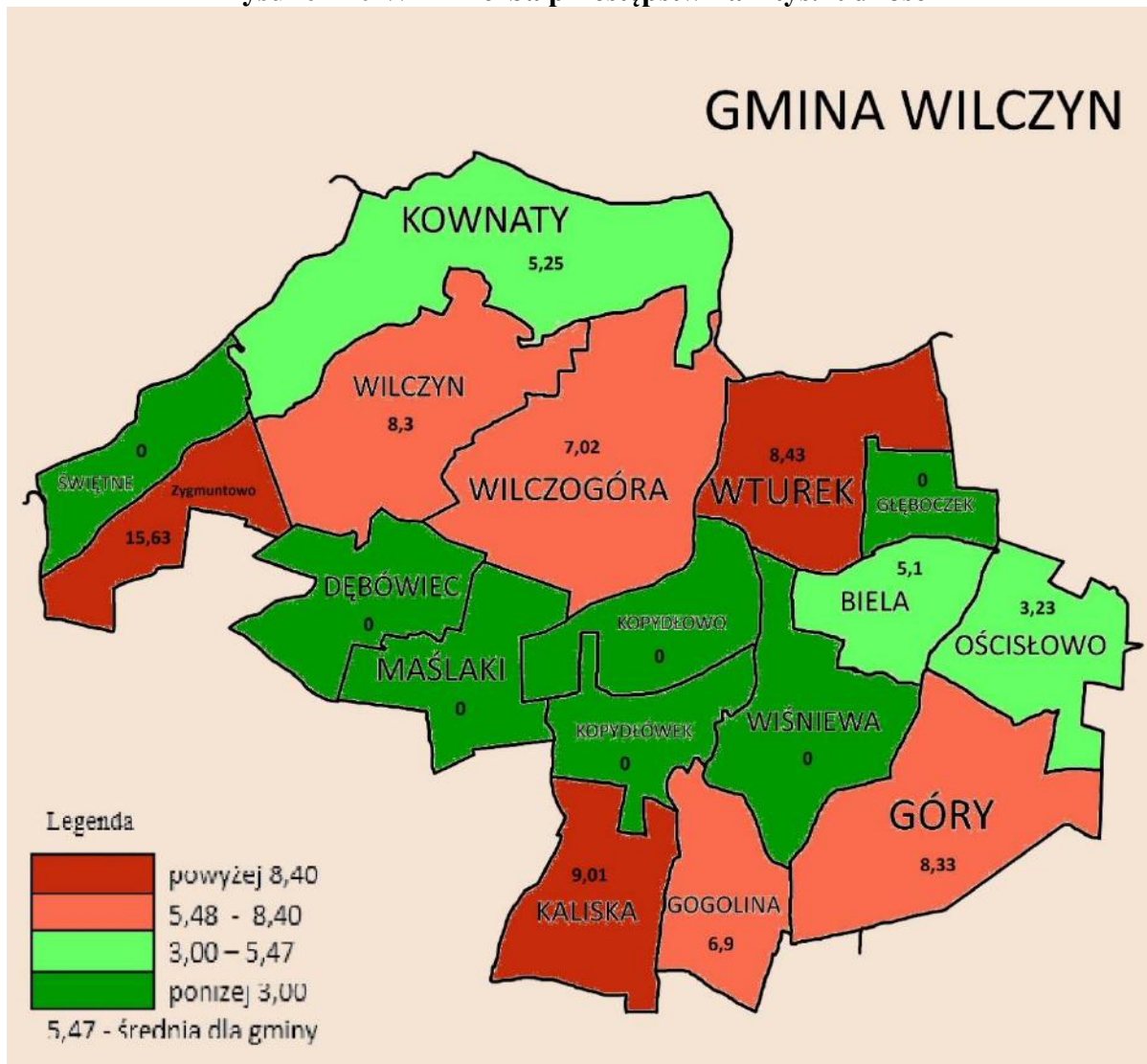
Tabela 8 W4 - Liczba przestępstw na 1 tys. ludności

Nr	Jednostka analityczna	Liczba ludności (31.12.2016 r.)	Liczba przestępstw stwierdzonych ogółem (2016 r.)	Liczba przestępstw na 1 tys. ludności
1	Biała	196	1	5,1
2	Dębówiec	294	0	0
3	Głębozec	69	0	0
4	Gogolina	145	1	6,9
5	Góry	360	3	8,33
6	Kaliska	111	1	9,01
7	Kopydłowo	283	0	0
8	Kopydłówek	297	0	0
9	Kownaty	381	2	5,25
10	Maślaki	153	0	0
11	Ościstowo	310	1	3,23
12	Świątne	68	0	0
13	Wilczogóra	1 282	9	7,02
14	Wilczyn	1 326	11	8,3
15	Wiśniewa	457	0	0
16	Wturek	356	3	8,43
17	Zygmuntowo	128	2	15,63
Gmina Wilczyn		6216	34	5,47

Źródło: Dane Komendy Miejskiej w Koninie

Rysunek 10 W4 - Liczba przestępstw na 1 tys. ludności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej w Koninie

III.3.1.4. Aktywność obywatelska mieszkańców

Aktywność obywatelska mieszkańców może przejawiać się w bardzo wielu formach. Niewątpliwie jedną z najistotniejszych form aktywności, świadcząca o wysokiej świadomości w zakresie wpływu jednostki na poziom rozwoju otoczenia, jest uczestnictwo w wyborach. Współczesna demokracja nie może istnieć bez wyborów. Wybory są podstawowym rodzajem uczestnictwa politycznego. Lokalne wybory są niezwykle istotne z punktu widzenia bliskości przestrzennej oraz społecznej spraw i osób, których dotyczą. Skutki podejmowanych w ten sposób decyzji są istotne dla lokalnej społeczności, dlatego wyborcom powinno bardzo zależeć na uczestnictwie w procesie wyborczym. Zadania szczebla lokalnego w porównaniu do centralnych są bardziej konkretne i szczegółowe. Podlegają także większej kontroli

lokalnej społeczności. Niegłosujący wyborcy niejako odsuwają się od kontroli lokalnych władz. Niska frekwencja w wyborach samorządowych to istotny problem funkcjonowania lokalnej społeczności.

Na tle regionu Gmina Wilczyn wyróżnia się stosunkowo wysokim zaangażowaniem społecznym mierzonym frekwencją społeczności lokalnej w wyborach samorządowych. Należy podkreślić, że wysoki poziom frekwencji w wyborach samorządowych jest zjawiskiem korzystnym, świadczy bowiem o wysokim zainteresowaniu mieszkańców sprawami lokalnymi. W wyborach samorządowych przeprowadzanych w 2010 i 2014 roku frekwencja wyborcza na terenie Gminy Wilczyn przekroczyła średni poziom dla Polski, województwa wielkopolskiego czy powiatu konińskiego.

Tabela 9 Frekwencja wyborcza w Gminie Wilczyn na tle kraju, województwa i powiatu

Frekwencja w wyborach samorządowych			
Wybory samorządowe 2014			
Polska	Województwo wielkopolskie	Powiat koniński	Gmina Wilczyn
47,21%	46,94%	57,40%	66,57%
Wybory samorządowe 2010			
Polska	Województwo wielkopolskie	Powiat koniński	Gmina Wilczyn
47,32%	47,10%	57,54%	70,63%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Analiza zróżnicowania wewnątrzgminnego – wskaźnik Poziom uczestnictwa w życiu publicznym – frekwencja w wyborach samorządowych 2014 (W5)

Podstawową formą aktywności obywatelskiej jest głosowanie w wyborach i referendach, zarówno na poziomie państwowym (np. wybory prezydenckie i parlamentarne), jak i lokalnym (np. wybory samorządowe). Do oceny poziomu tak rozumianej aktywności obywatelskiej w Gminie Wilczyn posłużono się danymi dotyczącymi frekwencji w odniesieniu do wyborów samorządowych w 2014 roku.

W oparciu o dane udostępnione przez Urząd Gminy w Wilczynie wyznaczono wartość analizowanego wskaźnika zarówno w odniesieniu do całej gminy Wilczyn, jak i dla każdej badanej jednostki analitycznej. Frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 roku dla gminy Wilczyn wyniosła 67,25%.

W 9 spośród 17 badanych jednostek wskaźnik przyjmuje wartość niższą niż 67,25%. Są to następujące sołectwa: Biela, Głębocek, Kaliska, Kopydlówek, Maślaki, Świętne,

Wilczogóra, Wilczyn oraz Wturek. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostce Kopydłowo (82,57%), natomiast najniższą w jednostce Kaliska (46,36%).

Wyniki analizy wskaźnikowej w oparciu o wskaźnik poziomu uczestnictwa w życiu publicznym – frekwencja w wyborach samorządowych 2014 przedstawiono w poniższej tabeli oraz na rysunku. W tabeli kolorem czerwonym oznaczono jednostki, dla których wartość wskaźnika jest niższa niż średnia dla gminy Wilczyn, co potwierdza wystąpienie stanu kryzysowego w obrębie badanego zjawiska.

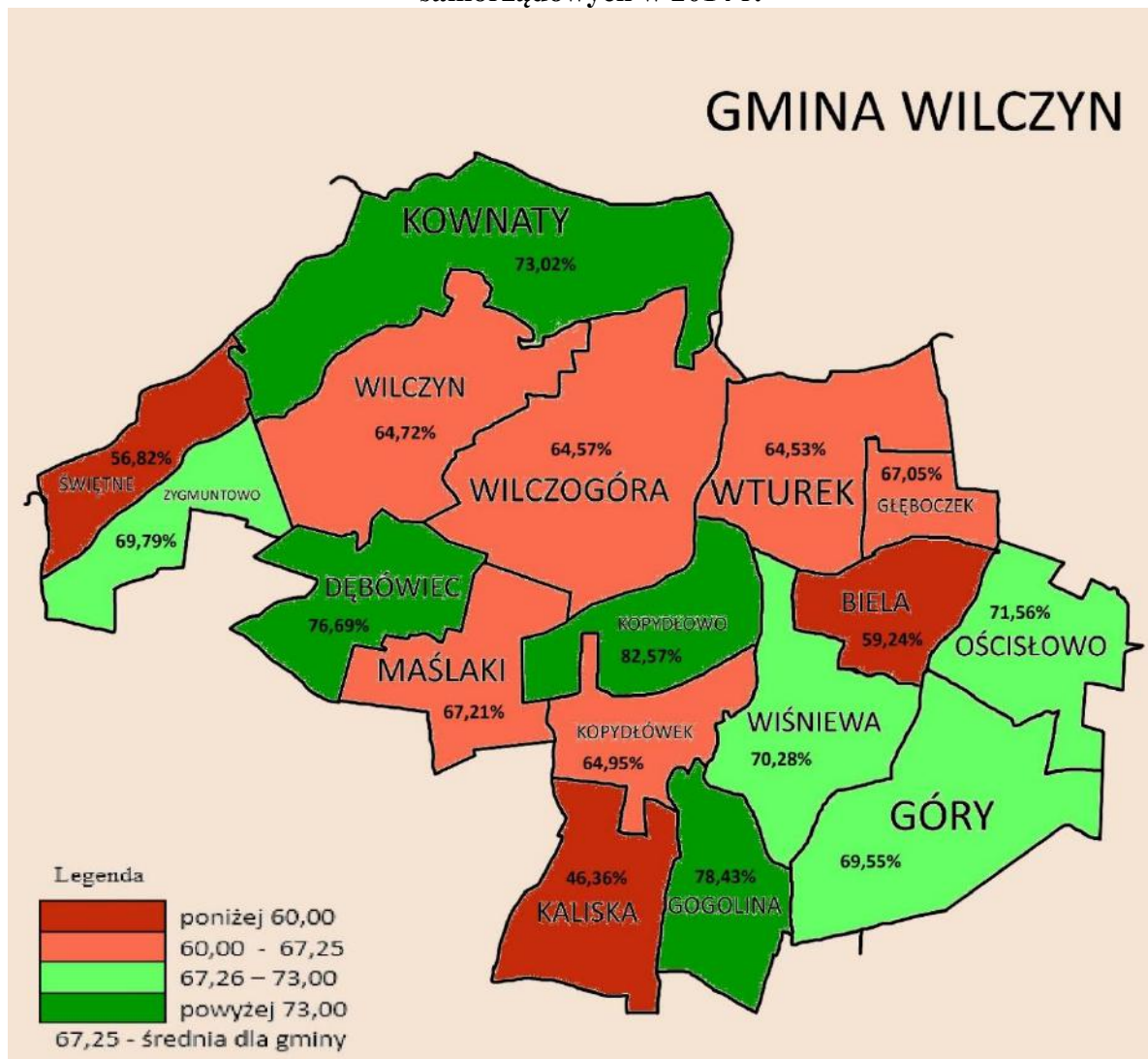
Tabela 10 W5 - Poziom uczestnictwa w życiu publicznym – frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 r.

Nr	Jednostka analityczna	Liczba osób uprawnionych do głosowania w wyborach samorządowych w 2014 r.	Liczba osób biorących udział w wyborach samorządowych w 2014 r. (liczba wydanych kart do głosowania)	Poziom uczestnictwa w życiu publicznym – frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 r.
1	Biela	157	93	59,24%
2	Dębówiec	236	181	76,69%
3	Głębozec	88	59	67,05%
4	Gogolina	102	80	78,43%
5	Góry	289	201	69,55%
6	Kaliska	110	51	46,36%
7	Kopydłowo	218	180	82,57%
8	Kopydłówek	214	139	64,95%
9	Kownaty	278	203	73,02%
10	Maślaki	122	82	67,21%
11	Ościstowo	211	151	71,56%
12	Świętne	88	50	56,82%
13	Wilczogóra	1 016	656	64,57%
14	Wilczyn	1 097	710	64,72%
15	Wiśniewa	360	253	70,28%
16	Wturek	265	171	64,53%
17	Zygmuntowo	96	67	69,79%
Gmina Wilczyn		4947	3327	67,25%

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Wilczynie

Rysunek 11 W5 - Poziom uczestnictwa w życiu publicznym – frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wilczynie

III.3.1.5. Proces starzenia się lokalnej społeczności

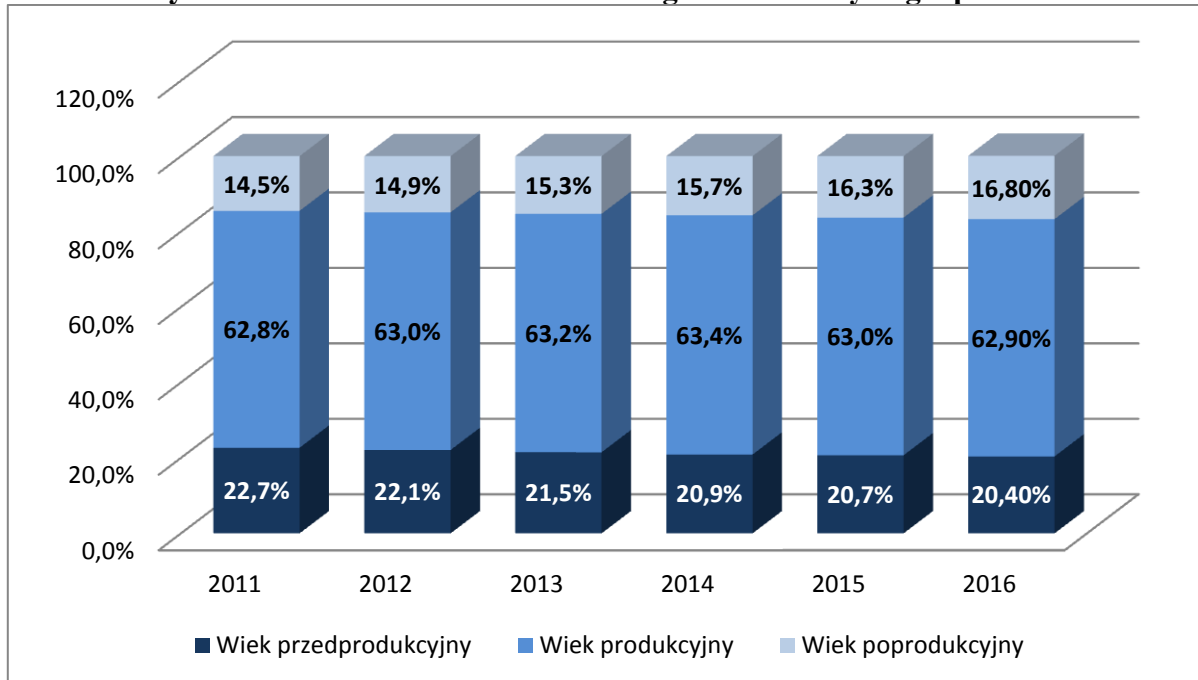
Starzenie się człowieka to nieuchronny, zróżnicowany i wielowymiarowy proces, zależny z jednej strony od człowieka, a z drugiej od różnych czynników: społecznych, ekonomicznych, biologicznych, psychologicznych, ekologicznych, historycznych i kulturowych. Proces starzenia zależy również od sposobu i warunków życia. Postępujące zmiany ekonomiczne i społeczne, szybki postęp techniczno – informatyczny, wzrost stopy życiowej, rozwój medycyny, przyczyniają się do wydłużenia życia ludzkiego. Rezultatem tego jest szybszy wzrost liczby osób w podeszłym wieku.

Analiza liczby ludności gminy Wilczyn, na przestrzeni ostatnich lat wskazuje na systematyczny spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym przy jednoczesnym wzroście liczebności osób w wieku poprodukcyjnym. W roku 2011 osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 22,7% lokalnej społeczności, natomiast pięć lat później już tylko 20,4%.

Rysunek 12 Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Sukcesywnie rosnący udział ludności w wieku poprodukcyjnym to niekorzystne zjawisko świadczące o starzeniu lokalnej społeczności. Niekorzystne czynniki demograficzne kształtują nie tylko sytuację ekonomiczną obszaru, ale wpływają przede wszystkim na sytuację społeczną i konieczność zabezpieczenia w niedługiej przyszłości różnego rodzaju potrzeb związanych z organizacją systemu wsparcia dla starzejącego się społeczeństwa. Problem starzenia się populacji niesie ze sobą konieczność zmiany funkcji obiektów i przestrzeni, które powinny być coraz lepiej przystosowane do potrzeb coraz liczniejszej grupy seniorów. Do najważniejszych problemów ludzi starszych można zaliczyć samotność, chorobę, inwalidztwo, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności. W badaniu ankietowym przeprowadzonym wśród mieszkańców gminy Wilczyn przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie 38% ankietowanych jako najbardziej istotny problem osób starszych w gminie wskazało chorobę, 31% - samotność, natomiast 23% - brak opieki ze strony rodziny.

Analiza zróżnicowania wewnątrzgminnego – wskaźnik Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (W6)

Wskaźnik obrazujący udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności to bardzo ważny wskaźnik demograficzny ukazujący poziom obciążenia demograficznego. Im więcej osób w wieku poprodukcyjnym tym większe obciążenie demograficzne, które generuje różnego rodzaju problemy m.in.: rosnące obciążenia finansowe systemu emerytalnego oraz opieki zdrowotnej, osłabienie lokalnego kapitału ludzkiego czy pogorszenie struktury lokalnego rynku pracy.

Na obszarze gminy Wilczyn, w 2016 roku odnotowano 1 020 osób w wieku poprodukcyjnym, co stanowi 16,4% ogólnej liczby mieszkańców. Średnia wartość wskaźnika - odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności dla gminy Wilczyn wynosi 16,41%. Z tą wartością referencyjną zestawione zostały wartości wskaźnika dla badanych jednostek analitycznych.

Wyniki analizy przedstawione w poniższej tabeli oraz na poniższym rysunku wskazują, że w jednostkach analitycznych: Gogolina, Kaliska, Kopydłowo, Maślaki, Wilczogóra, Wiśniewa, Wturek oraz Zygmuntowo wskaźnik przyjął wyższą wartość niż 16,41%. Najwyższe wartości wskaźnika odnotowano w sołectwach Zygmuntowo (22,66%), Gogolina (22,07%) oraz Maślaki (20,92%). Najniższymi wartościami badanego wskaźnika odznaczają się jednostki Kopydłówek (11,45%) oraz Dębówiec (12,24%).

W poniższej tabeli kolorem czerwonym oznaczone zostały jednostki analityczne dla których wskaźnik odsetka osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności przyjmuje wartość wyższą niż średnia dla gminy Wilczyn.

Tabela 11 W6 - Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności

Nr	Jednostka analityczna	Liczba ludności (stan na 31.12.2016 r.)	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (stan na 31.12.2016 .)	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności
1	Biela	196	28	14,29%
2	Dębówiec	294	36	12,24%
3	Głębozec	69	9	13,04%
4	Gogolina	145	32	22,07%
5	Góry	360	56	15,56%
6	Kaliska	111	22	19,82
7	Kopydłowo	283	53	18,73%
8	Kopydłówek	297	34	11,45%
9	Kownaty	381	58	15,22%

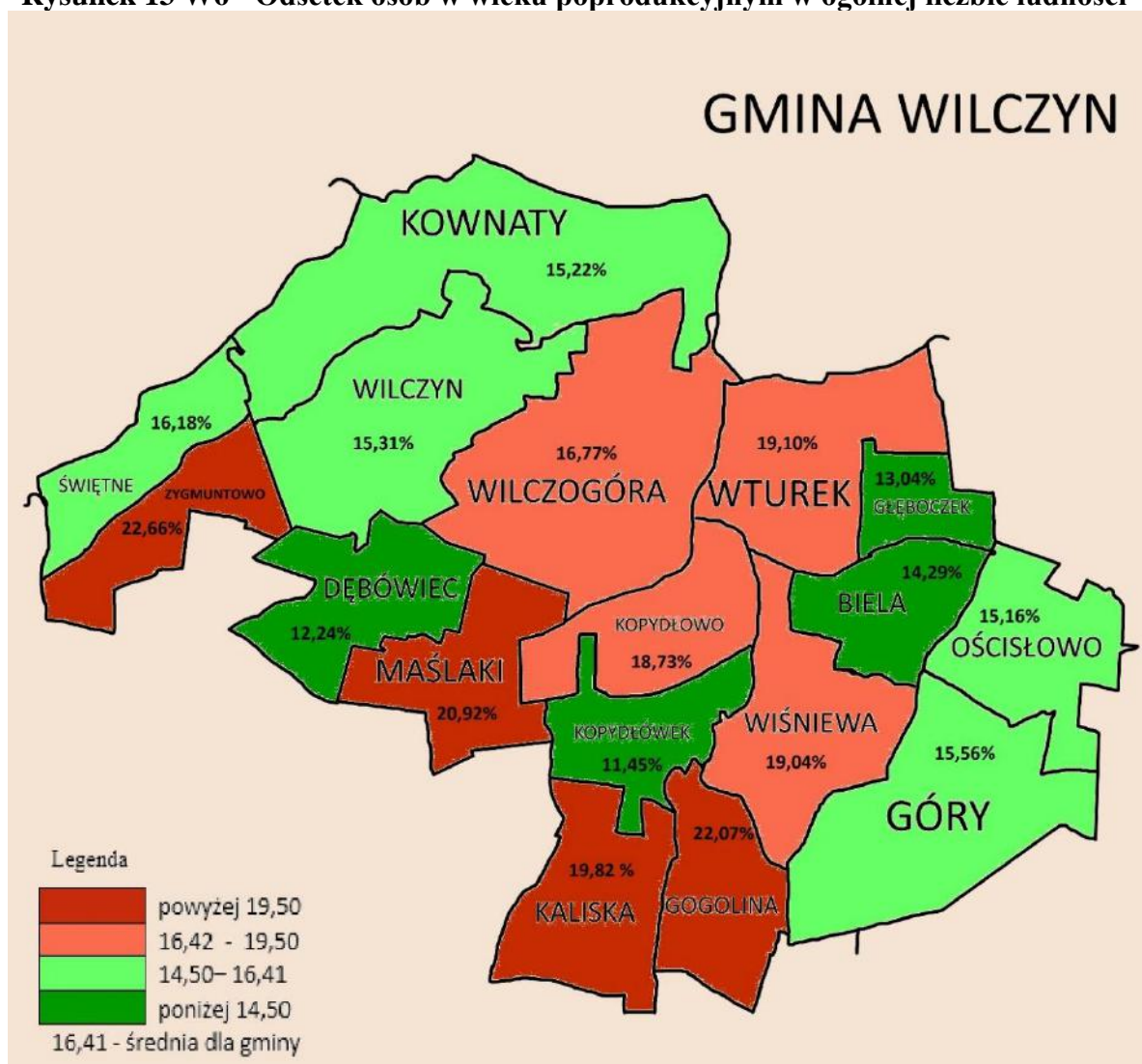

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

10	Maślaki	153	32	20,92
11	Ościslowo	310	47	15,16%
12	Świątne	68	11	16,18%
13	Wilczogóra	1 282	215	16,77%
14	Wilczyn	1 326	203	15,31%
15	Wiśniewa	457	87	19,04%
16	Wturek	356	68	19,10%
17	Zygmuntowo	128	29	22,66%
Gmina Wilczyn		6216	1020	16,41%

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Wilczynie

Rysunek 13 W6 - Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wilczynie

III.3.2. Sfera gospodarcza – ogólna charakterystyka

Dobrze rozwinięta sfera działalności gospodarczej jest wypadkową wielu czynników: począwszy od kapitału ludzkiego, przez położenie gminy, na wsparciu władz lokalnych kończąc. Ranga, znaczenie, a także wewnętrzne i zewnętrzne siły oddziaływania jednostek terytorialnych regionów w znaczącej mierze uzależnione są od poziomu rozwoju gospodarczego. Stan i jakość funkcjonowania gospodarki lokalnej przekłada się niemal na wszystkie obszary życia społeczno-gospodarczego.

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w 2016 roku na terenie gminy Wilczyn zarejestrowane były łącznie 402 podmioty gospodarcze. Zdecydowana większość z nich funkcjonowała w ramach sektora prywatnego – 95%. W sektorze prywatnym zdecydowanie przeważają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Ich udział w ogólnej liczbie podmiotów funkcjonujących w sektorze prywatnym wyniósł w 2016 roku 85,9%.

Tabela 12 Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Sektor publiczny						
Ogółem	18	18	18	16	16	17
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	17	17	16	14	14	14
Sektor prywatny						
Ogółem	334	354	367	383	377	382
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	286	304	312	326	322	328
Spółki handlowe	3	3	6	7	7	6
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	2	2	2	2	2	2
Spółdzielnie	3	3	3	3	3	3
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	16	16	16	16	18	19
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	352	372	385	399	396	402

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Struktura gospodarcza gminy Wilczyn wskazuje na przewagę sekcji G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle), stanowiącej ponad 30% zarejestrowanych działalności. Na przestrzeni ostatnich kilku lat najbardziej rozwijały się sekcje M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna) – gdzie liczba

zarejestrowanych podmiotów wzrosła dwukrotnie, sekcje S i T (podstawowa działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby) – odnotowano wzrost 38,1% oraz wspomniana wcześniej sekcja G – wzrost o 11%. W analizowanym okresie spadek liczby zarejestrowanych podmiotów odnotowano tylko w dwóch sekcjach: A (rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo) oraz N (działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca). W badanym okresie ich liczba spadła odpowiednio o 44% i 25%. Kształtowanie się liczby zarejestrowanych podmiotów według sekcji i działów PKD w gminie Wilczyn w latach 2011 - 2016 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 13 Podmioty gospodarcze według sekcji i działów PKD w gminie Wilczyn na przestrzeni lat 2011- 2016

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Sekcja A (rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo)	25	26	26	15	14	14
Sekcja B (górnictwo i wydobywanie)	1	1	1	1	1	1
Sekcja C (przetwórstwo przemysłowe)	31	34	34	35	37	36
Sekcja E (dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją)	1	1	1	1	1	1
Sekcja F (budownictwo)	61	75	85	82	75	82
Sekcja G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle)	109	110	103	125	126	121
Sekcja H (transport i gospodarka magazynowa)	24	25	27	26	26	25
Sekcja I (działalność zw. z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi)	7	6	6	7	8	8
Sekcja J (informacja i komunikacja)	2	2	2	2	2	2
Sekcja K (dział. finansowa i ubezpieczeniowa)	8	7	7	7	7	8
Sekcja L (działalność związana z obsługą rynku nieruchomości)	14	14	14	14	14	15
Sekcja M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna)	3	4	6	8	7	8
Sekcja N (dział. w zakresie usług administrowania i	4	4	3	2	2	3

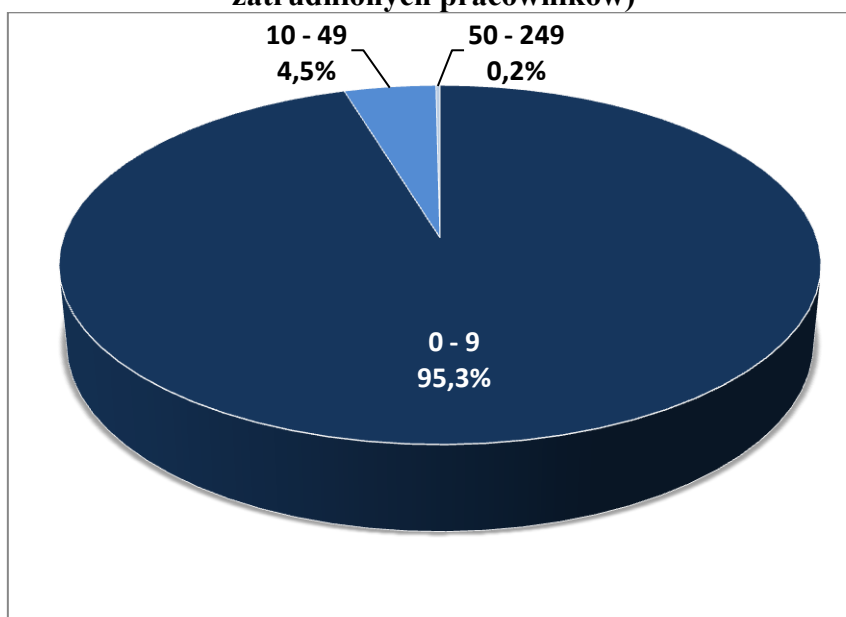
Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

dział. wspierająca)						
Sekcja O (adm. publ. i obrona narodowa, obow. zabezpieczenia społ.)	10	10	10	10	10	10
Sekcja P (edukacja)	13	13	15	14	14	13
Sekcja Q (opieka zdrowotna i pomoc społeczna)	12	14	16	16	17	16
Sekcja R (dział. związana z kulturą, rozrywką i rekreacją)	6	5	5	6	6	8
Sekcje S i T (podst. dział. usł., gosp. domowe prod. wyroby i św. usługi na własne potrzeby)	21	21	23	27	28	29
Ogółem	352	372	385	399	396	402

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W strukturze podmiotów gospodarczych w gminie Wilczyn według liczby zatrudnionych pracowników dominują mikroprzedsiębiorstwa, które zatrudniają do 9 pracowników. Ich udział w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych wynosi 95,3%. Przedsiębiorstwa małe zatrudniające od 10 do 49 pracowników stanowią 4,5 % wszystkich przedsiębiorstw. Udział przedsiębiorstw średnich, zatrudniających od 50 do 249 pracowników w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych wynosi 0,2%. Na terenie gminy nie funkcjonują duże przedsiębiorstwa zatrudniające ponad 250 osób.

Rysunek 14 Struktura podmiotów gospodarczych według klas wielkości (liczby zatrudnionych pracowników)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

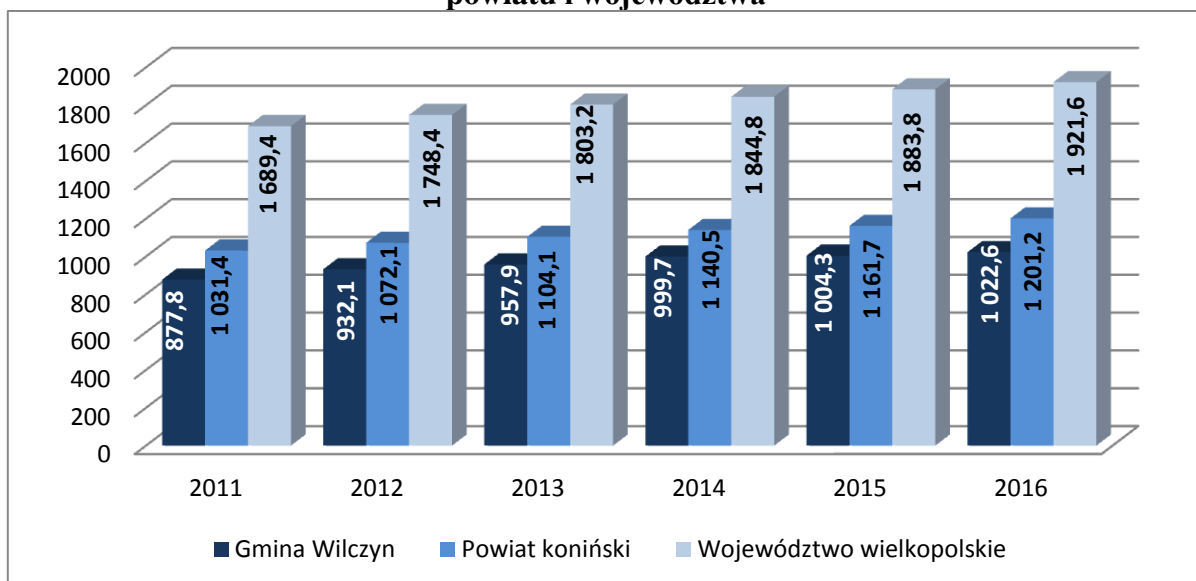

III.3.2.1. Poziom przedsiębiorczości

Rozwój przedsiębiorczości, pojmowanej zarówno w kategoriach społecznych, tj. ludzkiej aktywności, jak i gospodarczych, jest niezbędnym warunkiem ogólnego rozwoju przynoszącego poprawę bytu lokalnej społeczności i nadrzędnym celem działania władz lokalnych. Rozwój gospodarczy na szczeblu lokalnym oznacza przyrost środków i możliwości, które pozwalają lokalnej władzy i mieszkańcom lepiej zaspokajać większą ilość potrzeb na wyższym poziomie.

Przedsiębiorczość mieszkańców gminy Wilczyn badano za pomocą wskaźnika liczby podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym. Wartości dla gminy Wilczyn są niższe niż wartości dla powiatu konińskiego, województwa wielkopolskiego czy Polski w każdym roku badanego okresu. Jednakże na przestrzeni lat 2011 – 2016 wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym osiągał tendencję wzrostową we wszystkich analizowanych jednostkach terytorialnych.

Rysunek 15 Podmioty gospodarcze na 10 000 osób w wieku produkcyjnym na tle powiatu i województwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Miernikiem jakości powstających i funkcjonujących podmiotów gospodarczych jest efektywne funkcjonowanie w ramach gospodarki wolnorynkowej. Sytuacja, w której coraz więcej przedsiębiorstw zamyka swoją działalność gospodarczą, wskazuje na potrzeby w zakresie wsparcia sektora małych i średnich firm dominujących w lokalnej gospodarce. W przypadku zdiagnozowania takiego zjawiska korzystnym rozwiązaniem jest interwencja

wzmacniająca infrastrukturę wspierającą przedsiębiorczość i usługi w tym zakresie: wsparcie doradcze, szkoleniowe i infrastrukturalne dla osób planujących rozpocząć własną działalność gospodarczą

Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Wilczyn na przestrzeni ostatnich lat zmniejszyła się o 33,3%. W tym samym czasie liczba przedsiębiorstw kończących działalność na szczeblu powiatu wzrosła o 0,8%, a w przypadku województwa zmalała o 14,6%. Pozytywnym zjawiskiem jest fakt zmniejszania się liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na obszarze gminy.

Tabela 14 Wyrejestrowane podmioty gospodarcze w Gminie Wilczyn (osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą) na tle powiatu i województwa

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Gmina Wilczyn	39	20	22	32	30	26
Powiat koniński	778	574	706	737	809	784
Województwo wielkopolskie	31 553	23 250	24 652	27 184	28 062	26 952

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Chociaż w ostatnich latach stwierdza się coraz większą liczbę podmiotów gospodarczych to trwałość ich funkcjonowania jest w wielu przypadkach wątpliwa. Sytuacja ta dotyczy zwłaszcza osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Ta forma prowadzenia działalności odznacza się najwyższym poziomem wyrejestrowań. Jest to wynik m.in. niekorzystnych uregulowań o charakterze formalno – prawnym i obowiązkowych, nadmiernych obciążeń finansowych. Sytuacja ta nie ulegnie większej zmianie dopóki nie nastąpi racjonalne rozkładanie obciążeń finansowych pomiędzy podmioty gospodarcze w sposób proporcjonalny do potencjalnych możliwości.

Analiza zróżnicowania wewnątrzgminnego – wskaźnik Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób (W7)

Na potrzeby analizy zróżnicowania poziomu wewnątrzgminnego rozwoju sfery gospodarczej gminy Wilczyn wzięto pod uwagę liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na 100 osób. Wskaźnik ten obrazuje, w których obszarach gminy skoncentrowana jest największa liczba przedsiębiorstw. Na poziom lokalnej przedsiębiorczości ma wpływ wiele czynników, m.in. takich jak: lokalny poziom rozwoju

gospodarczego, lokalny rynek pracy oraz problemy ze znalezieniem stałego zatrudnienia, poziom dochodów mieszkańców, konsumpcja społeczna oraz lokalna gotowość do podejmowania ryzyka gospodarczego.

W gminie Wilczyn na koniec 2016 roku funkcjonowało 317 zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej. W oparciu o pozyskane dane wyznaczono średnią wartość wskaźnika dla Gminy Wilczyn, która wynosi 5,1. Oznacza to, że na każde 100 mieszkańców gminy przypada nieco ponad pięć zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej. Z tą wartością zestawiono wartości wskaźnika dla badanych jednostek analitycznych. W 14 jednostkach wskaźnik przyjmuje niższą wartość niż 5,1. Sytuację kryzysową odnotowano w następujących sołectwach: Biela, Dębówiec, Głębozec, Gogolina, Góry, Kaliska, Kopydłowo, Kopydłówek, Kownaty, Maślaki, Ościsłowo, Wiśniewa, Wturek i Zygmuntowo. Najniższe wartości wskaźnika odnotowano w sołectwach Biela (1,53), oraz Zygmuntowo (2,34). Z kolei najwyższymi wartościami badanego wskaźnika odznacza się jednostka Wilczyn (8,9).

Wyniki analizy wskaźnikowej w oparciu o wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób zaprezentowano w poniższej tabeli oraz na rysunku. W tabeli kolorem czerwonym oznaczono jednostki, dla których wartość wskaźnika jest niższa niż średnia dla gminy Wilczyn, co oznacza stan kryzysowy w ramach badanego zjawiska.

Tabela 15 W7 - Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób

Nr	Jednostka analityczna	Liczba ludności (stan na 31.12.2016 r.)	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej (stan na 31.12.2016 r.)	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób
1	Biela	196	3	1,53
2	Dębówiec	294	13	4,42
3	Głębozec	69	2	2,9
4	Gogolina	145	6	4,14
5	Góry	360	15	4,17
6	Kaliska	111	3	2,7
7	Kopydłowo	283	14	4,95
8	Kopydłówek	297	13	4,38
9	Kownaty	381	14	3,67
10	Maślaki	153	5	3,27
11	Ościsłowo	310	9	2,9
12	Świętne	68	5	7,35
13	Wilczogóra	1 282	73	5,69

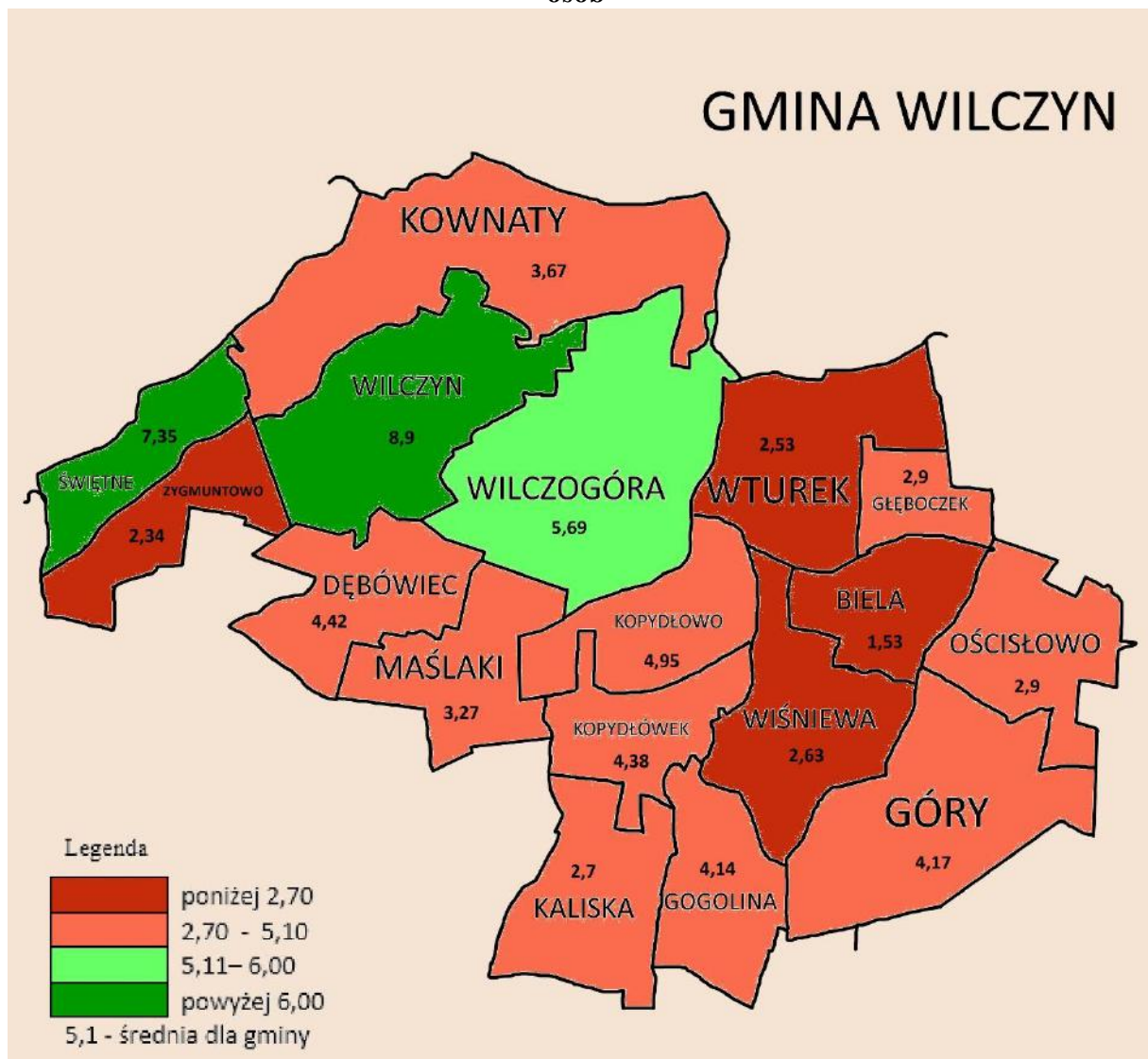

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

14	Wilczyn	1 326	118	8,9
15	Wiśniewa	457	12	2,63
16	Wturek	356	9	2,53
17	Zygmuntowo	126	3	2,34
Gmina Wilczyn		6216	317	5,1

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Wilczynie

Rysunek 16 W7 - Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wilczynie

Analiza zróżnicowania wewnątrzgminnego – wskaźnik Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 2011 – 2016 na 100 osób (W9)

Wskaźnik liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 osób może wskazać obszar kryzysowy w zakresie gospodarki oraz zobrazować zmniejszający się potencjał inwestycyjny obszaru. Na kondycję przedsiębiorstw wpływ mają zarówno zjawiska w skali makroekonomicznej, jak i zjawiska kryzysowe samego obszaru, m.in. zbyt duże koszty utrzymania lub wynajmu lokali, zbyt mała liczba klientów korzystających z ofert lokalnych przedsiębiorstw, ubóstwo potencjalnych klientów. Na kondycję lokalnych przedsiębiorców wpływają również niskie dochody mieszkańców wpływające na kształt i zakres lokalnego rynku zbytu.

Na podstawie zebranych danych w gminie Wilczyn odnotowano 146 wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na przestrzeni lat 2011 - 2016 w przeliczeniu na 100 osób. Najwyższy wskaźnik dotyczący liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych stwierdzono w jednostkach analitycznych Wilczyn (4,52) i Wilczogóra (2,65). Z kolei najniższymi wartościami badanego wskaźnika odznaczają się jednostki Ościśłowo (0,32) oraz Kopydłówek (0,34).

Wyniki analizy wskaźnikowej w oparciu o wskaźnik liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w latach 2011 – 2016 na 100 osób zaprezentowano w poniższej tabeli oraz na rysunku. W tabeli kolorem czerwonym oznaczono jednostki, dla których wartość wskaźnika jest wyższa niż średnia dla gminy Wilczyn, co pozwala stwierdzić stan kryzysowy w obrębie analizowanego zjawiska

Tabela 16 W9 - Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 2011 – 2016 na 100 osób

Nr	Jednostka analityczna	Liczba ludności (stan na 31.12.2016 r.)	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 2011 - 2016	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 2011 – 2016 na 100 osób
1	Biela	196	2	1,02
2	Dębówiec	294	2	0,68
3	Głębozeczek	69	1	1,45
4	Gogolina	145	1	0,69
5	Góry	360	5	1,39
6	Kaliska	111	2	1,8
7	Kopydłowo	283	6	2,12
8	Kopydłówek	297	1	0,34

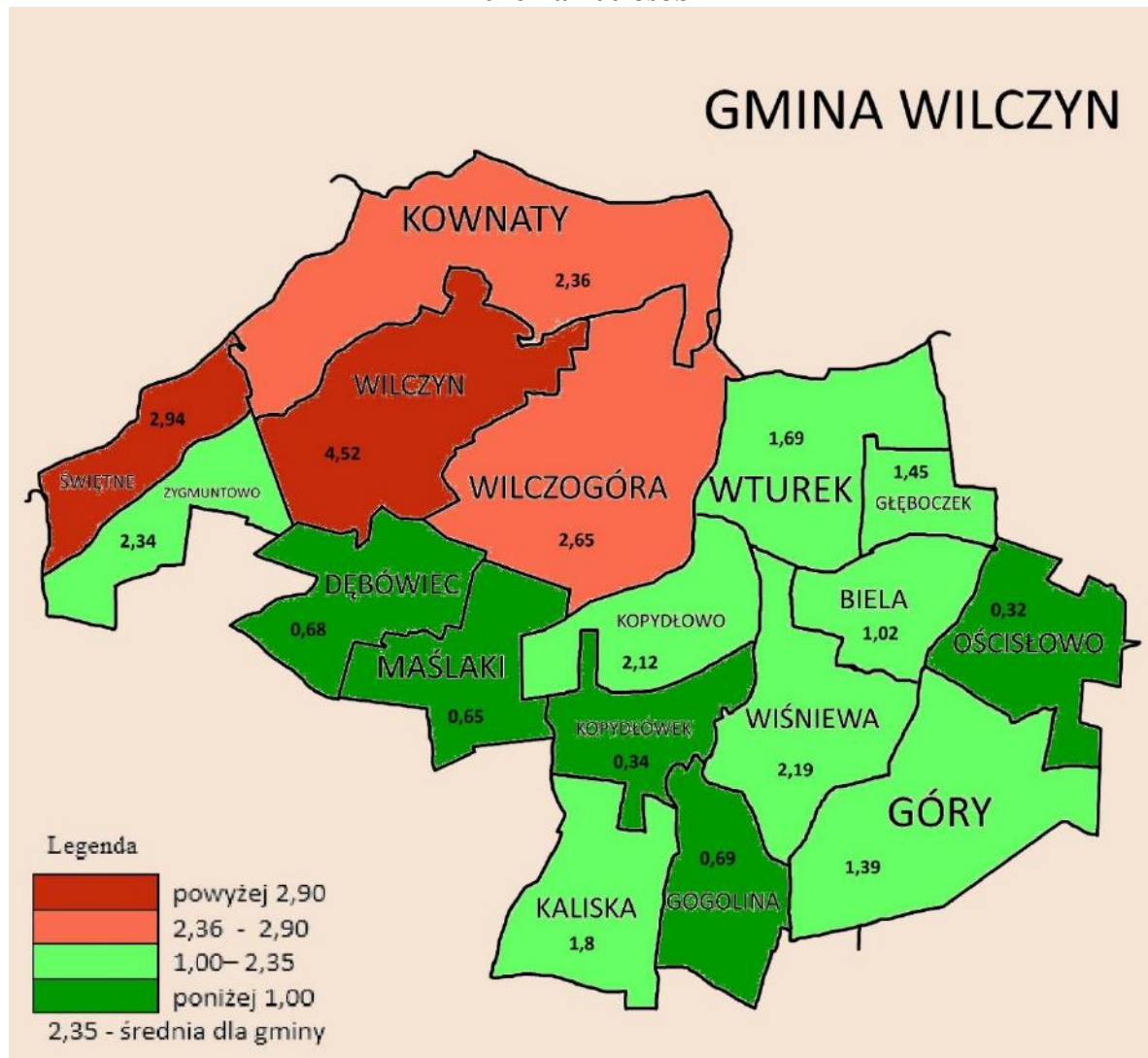

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

9	Kownaty	381	9	2,36
10	Maślaki	153	1	0,65
11	Ościszowo	310	1	0,32
12	Świętne	68	2	2,94
13	Wilczogóra	1 282	34	2,65
14	Wilczyn	1 326	60	4,52
15	Wiśniewa	457	10	2,19
16	Wturek	356	6	1,69
17	Zygmuntowo	126	3	2,34
Gmina Wilczyn		6 216	146	2,35

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Wilczynie

Rysunek 17 W9 - Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 2011 – 2016 na 100 osób

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wilczynie

III.3.2.2. Poziom rozwoju gospodarczego

Zrównoważony rozwój stanowi ideę przyświecającą rozwojowi jednostek samorządowych na wszystkich poziomach sfery społeczno - gospodarczej. Budżet jest finansowym wyrazem i instrumentem polityki gospodarczej gminy oraz najważniejszym narzędziem do jej realizacji. Jest uchwalany corocznie przez Radę Gminy i opiniowany przez Regionalną Izbę Obrachunkową.

Wielkość dochodów budżetowych w Gminie Wilczyn w badanym okresie wykazuje zmienną tendencję. W analizowanych latach nastąpiło zwiększenie dochodów o 1,5%, tym samym wysokość dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy Wilczyn również charakteryzowała się wzrostem (w 2015 roku na 1 mieszkańca przypadało 3 893,24 zł). W przypadku wydatków budżetowych, na przestrzeni lat 2011-2015, tendencja również jest zróżnicowana, niemniej jednak ich poziom w 2015 roku jest o 4% wyższy niż w roku 2011. W analizowanym okresie deficyt budżetowy odnotowano tylko w roku 2014, natomiast w pozostałych latach stwierdzono nadwyżkę.

Tabela 17 Stan budżetu gminy Wilczyn w latach 2011 - 2015

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Dochody	24.051. 826,59	21.249. 489,24	23.300. 126,11	21.619. 968,30	24.402. 834,77
Dochody własne	11.058. 217,34	7.768.870,56	9.882.765,50	8.880.957,70	11.205.924,91
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem	45,98%	36,56%	42,42%	41,08%	45,92%
Dochody na 1 mieszkańca	3.771,65	3.330,12	3.686,73	3.42,78	3.893,24
Wydatki	20.929. 258,89	20.498. 624,61	21.395. 292,69	23.439. 746,72	21.766. 926,55
Wydatki na 1 mieszkańca	3.281,99	3.212,45	3.385,33	3.700,04	3.472,71
Nadwyżka/Deficyt	3.122. 567,7	750.864,63	1.904. 833,42	- 1.819. 778,42	2.635. 908,22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Samodzielność finansową gminy odzwierciedlają dochody własne stanowiące zasadniczą część jej dochodów. Są one źródłem finansowania zadań własnych gminy, a także stanowią podstawę w przypadku ubiegania się o dofinansowania ze źródeł zewnętrznych. Obejmują one m.in. wpływy z określonych podatków. Podatki lokalne to niewątpliwie ważny element

samorządności, bowiem dzięki nim władze gminne mają możliwość oddziaływania na rozwój źródeł tych dochodów i kształtowania ich wielkości. W przypadku gminy Wilczyn udział dochodów własnych w dochodach ogółem kształtuje się na stosunkowo wysokim poziomie. Na przestrzeni lat 2011 - 2015 udział ten zamykał się w przedziale od 36,56% do 45,98%.

Analiza zróżnicowania wewnątrzgminnego – wskaźnik Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w przeliczeniu na 1 mieszkańca (W8)

Najistotniejszym źródłem dochodów własnych są podatki i opłaty lokalne, natomiast najbardziej dochodowy w tej grupie bezwzględnie jest podatek od nieruchomości. Podatek od nieruchomości stanowi w całości dochód gminy, a przedmiot opodatkowania znajduje się na jej terytorium. Lokalne władze mają możliwość kształtowania wpływów z tego źródła oraz oddziaływania za jego pomocą na rozwój społeczno-ekonomiczny jednostki samorządu terytorialnego.

W oparciu o dane udostępnione przez Urząd Gminy w Wilczynie wyznaczono wartość wskaźnika "wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w przeliczeniu na 1 mieszkańca" zarówno w odniesieniu do całej gminy Wilczyn, jak i dla każdej badanej jednostki analitycznej. Poziom wpływów do budżetu gminy z tytułu podatku od nieruchomości jest odzwierciedleniem poziomu rozwoju gospodarczego badanego rejonu. W gospodarce budżetowej gminy dostrzegalna jest bowiem zależność - im wyższy poziom rozwoju gospodarczego, tym wyższe wpływy z podatku od nieruchomości. Powstawanie nowych przedsiębiorstw, obiektów w których prowadzona jest działalność gospodarcza, skutkuje wzrostem powierzchni opodatkowanych podatkiem od nieruchomości. Powstawanie nowych przedsiębiorstw wpływa z kolei na rozwój budownictwa mieszkalnego, który także ma swoje odzwierciedlenie w wyższych wpływach budżetowych z tytułu omawianego podatku lokalnego.

Wartość wskaźnika dla gminy – wielkość dochodów z tytułu podatku od nieruchomości wyniosła 79,19. Oznacza to, że na jednego mieszkańca gminy przypada niecałe 80 zł dochodu z tytułu podatku od nieruchomości. Niższą wartość wskaźnika stwierdzono w 12 jednostkach analitycznych: Biela, Dębówiec, Głębozec, Gogolina, Góry, Kaliska, Kopydłowo, Kopydłówek, Maślaki, Ościsłowo, Wiśniewa i Wturek. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostce Gogolina (14,28), natomiast najwyższą w sołectwie Świętne (310,48).

Wyniki analizy wskaźnikowej w oparciu o wskaźnik wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości na 1 mieszkańca przedstawiono w poniższej tabeli oraz na rysunku. W tabeli kolorem czerwonym oznaczone zostały jednostki analityczne dla których wskaźnik przyjmuje wartość niższą niż średnia dla gminy Wilczyn, co obrazuje stwierdzenie stanu kryzysowego w ramach badanego zjawiska.

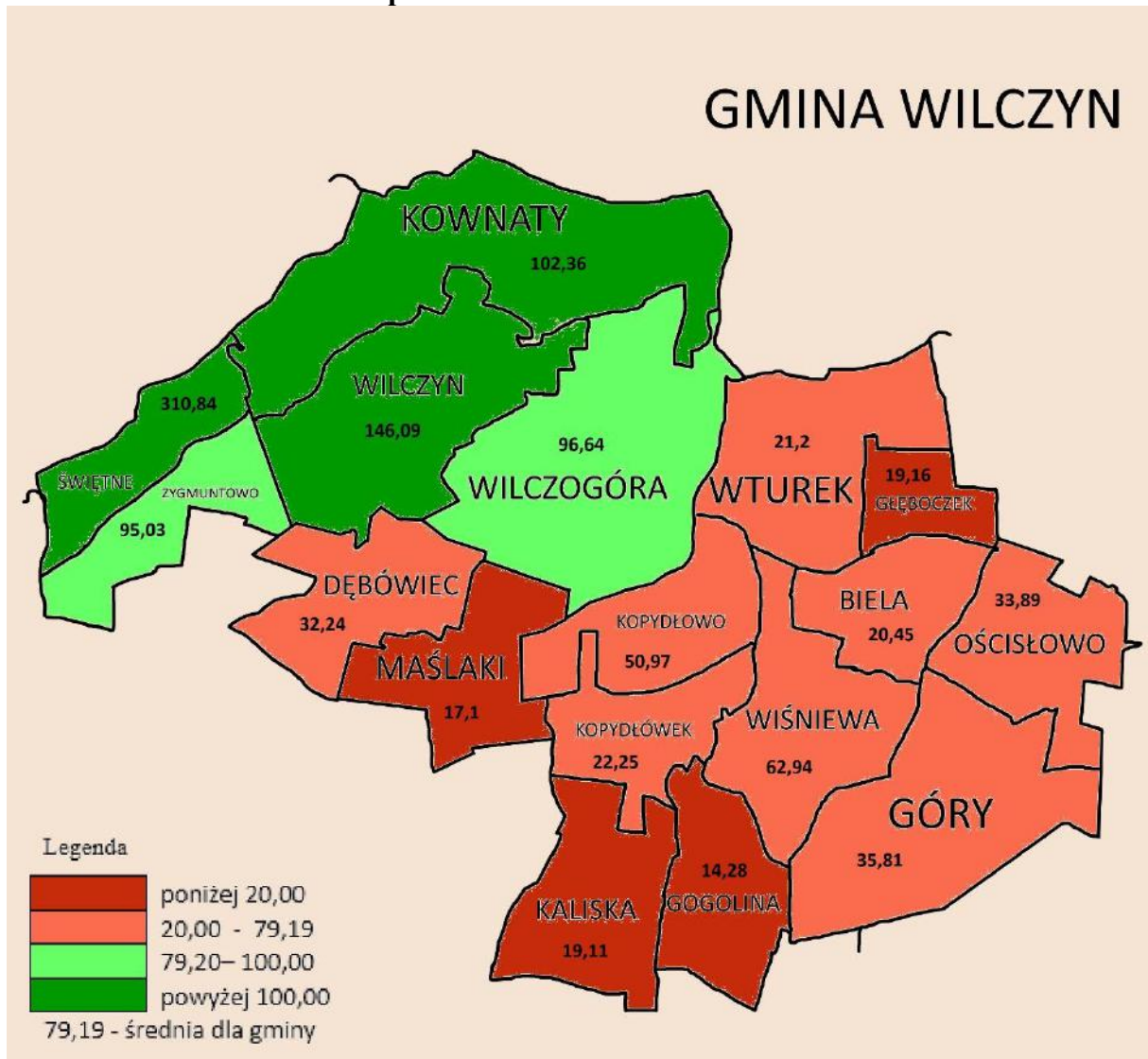
Tabela 18 W8 - Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Nr	Jednostka analityczna	Liczba ludności (stan na 31.12.2016 r.)	Wysokość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości (2016)	Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w przeliczeniu na 1 mieszkańca
1	Biela	196	4 009,00	20,45
2	Dębówiec	294	9 477,84	32,24
3	Głębozec	69	1 322,00	19,16
4	Gogolina	145	2 070	14,28
5	Góry	360	12 890,00	35,81
6	Kaliska	111	2 121,00	19,11
7	Kopydłowo	283	14 425,00	50,97
8	Kopydłówek	297	6 607,40	22,25
9	Kownaty	381	38 999,59	102,36
10	Maślaki	153	2 617,00	17,1
11	Ościszewo	310	10 507,00	33,89
12	Świętne	68	21 136,83	310,84
13	Wilczogóra	1 282	123 891,00	96,64
14	Wilczyn	1 326	193 719,80	146,09
15	Wiśniewa	457	28 762,00	62,94
16	Wturek	356	7 546,80	21,2
17	Zygmuntowo	126	12 164,00	95,03
Gmina Wilczyn		6 216	492 266,26	79,19

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Wilczynie

Rysunek 18 W8 - Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wilczynie

III.3.3. Sfera przestrzenno – funkcjonalna – ogólna charakterystyka

Analiza uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych stanowi ważne uzupełnienie kwestii związanej z rozwojem społeczno-gospodarczym poszczególnych obszarów.

O potencjale i atrakcyjności danego obszaru w dużej mierze decydują warunki przestrzenno-funkcjonalne, gdyż mogą stać się czynnikiem decydującym o przyciąganiu nowych mieszkańców lub potencjalnych inwestorów. Atrakcyjność inwestycyjna ma istotne znaczenie dla rozwoju regionalnego oraz lokalnego. Obszar charakteryzujący się walorami lokalizacyjnymi istotnymi dla inwestora może przyciągnąć inwestycje i tym samym wywołać efekt rozwojowy poprzez tworzenie bazy ekonomicznej oraz podjęcie wytwarzania

produktów i usług na rzecz rynku wewnętrznego. W konsekwencji przyczynia się to do zwiększenia potencjału społeczno-gospodarczego danego obszaru.

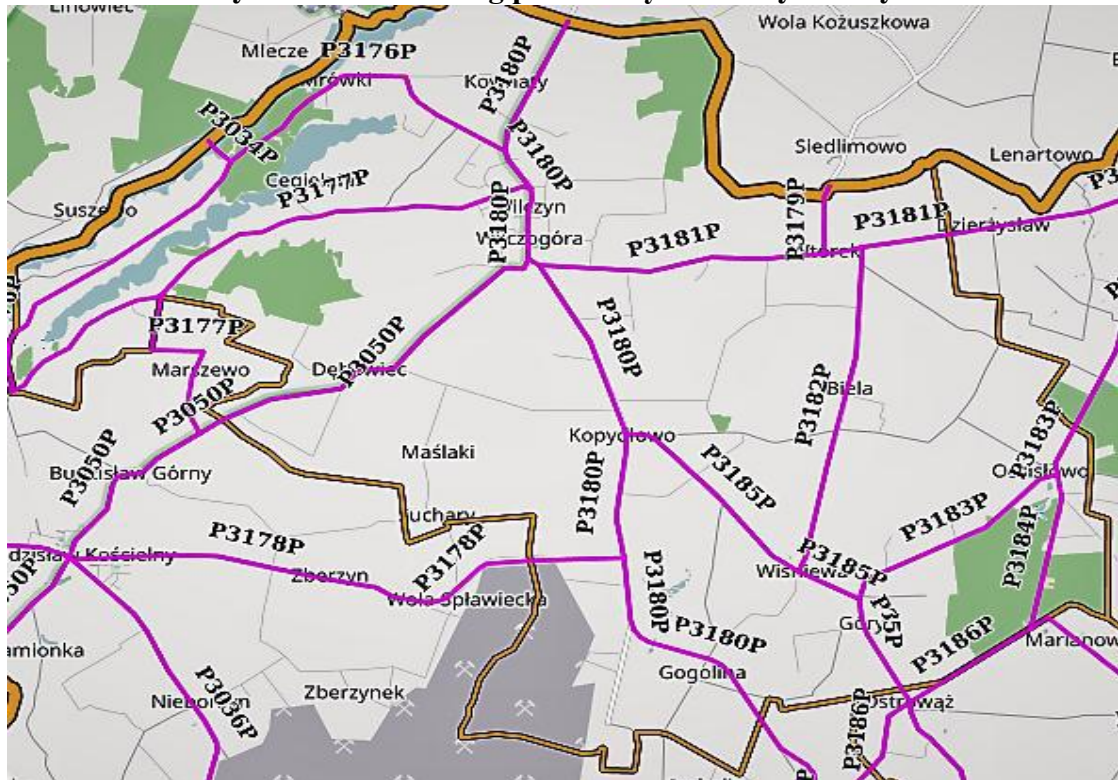
Połączenia komunikacyjne na terenie gminy tworzą drogi powiatowe oraz gminne. Nie występują tu trakty kolejowe, a między gminą w większych miastach istnieją jedynie połączenia autobusowe.

Długość dróg powiatowych na terenie gminy Wilczyn wynosi 120 km. Drogi powiatowe to drogi o nr:

- 3050P: granica powiatu konińskiego - Kamionka – Budziszław Kościelny – Budziszław Górny – Dębówiec- Nowy Świat – Wilczogóra – droga powiatowa 3180P;
- 3176P: Zygmuntowo – Świętne – Mrówki – Wilczyn – droga powiatowa 3180P;
- 3177P: Szubianka – Marszewo – Zygmuntowo – Wilczyn – droga powiatowa 3180P;
- 3179P: granica powiatu konińskiego – Wtórek – droga powiatowa 3181P;
- 3180P: granica powiatu konińskiego – Kownaty – Wilczyn – Wilczogóra – Kopydłowo – Kaliska – Roztoka – Kleczew – droga wojewódzka nr 64;
- 3181P: Wilczogóra – Wtórek – Dzierżysław – Radwańczewo – Skulska Wieś – droga krajowa nr 25
- 3182P: Wtórek – Biela – Wiśniewa – droga powiatowa 3186P;
- 3183P: droga powiatowa 3185P – Góry – Ościsłowo – Buszkowo – Skulska Wieś – droga krajowa nr 25;
- 3184P: droga powiatowa 3183P – Ościsłowo – Marianowo – droga powiatowa 3186P;
- 3185P: droga powiatowa 3180P – Kopydłowo – Wiśniewa – Góry – Ostrowąż – Biskupie – Różnowa – droga wojewódzka nr 263.

Rysunek 19 Sieć dróg powiatowych Gminy Wilczyn

Źródło: <http://www.zdp.konin.pl/sieci-drogowa/mapa-sieci-drogowej>

Sieć komunikacyjną uzupełniają drogi gminne oraz lokalne o długości 44,4 km. Drogi gminne to drogi o nr:

- 4401: Mrówki – Kownaty – do drogi P451;
- 4402: Wilczogóra – od drogi P431 – Waławowo – granica gminy;
- 4403: Wilczogóra – od drogi P431 – Maślaki – Suchary – granica gminy;
- 4404: Nowy Świat – od drogi P431 – Kolonia Wilczogóra – Kopydłowo – do drogi P451;
- 4405: Dębowiec – Kolonia Dębowiec- granica gminy;
- 4406: od drogi P431 – Kolonia Dębówiec;
- 4407: Wilczyn – Osowa Góra – Wilczogóra;
- 4408: Wtórek Parcele – od drogi P431 – Kopydłowo Parcele – Kopydłowo – do drogi P451;
- 4409: Kopydłowo- od drogi P458 – Biela- Ościsłowo – granica gminy;
- 4410: Wtórek – od drogi P457 – Kolonia Wtórek – Ościsłowo – granica gminy;
- 4411: Kolonia Wtórek – Biela – Góry Parcele – Góry – do drogi P458;

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

- 4412: Kolonia Wiśniewa – od drogi P457 – Gogolina – granica gminy;
- 4413: Gogolina – granica gminy (Ostrowąż);
- 4414: Góry – granica gminy – do drogi P459;
- 4415: od drogi P451 – Kolonia Kaliska – granica gminy;
- 4416: Gogolina – granica gminy (Wielopole);
- 4417: Suchary – Skupne;
- 4418: Ościsłowo – granica gminy.

Na obszarze gminy Wilczyn występują obiekty ich zespoły oraz obszary posiadające szczególną wartość historyczną, kulturową lub naukową. Zabytki znajdujące się na terenie gminy wpisane do rejestru stanowią ważny element lokalnej kultury i istotny element otoczenia oraz promocji np. w dziedzinie turystyki. Są one niezbędne do kształtowania świadomości narodowej i społecznej, a także świadczą o dziedzictwie, kulturze i historii danego miejsca. Z obiektów architektury i budownictwa wpisanych do rejestru zabytków na terenie gminy Wilczyn najlepiej zachowane są obiekty stanowiące własność kościoła. Najgorszy stan zachowania prezentują zabytki będące własnością Skarbu Państwa, znajdujące się w zasobach Agencji Nieruchomości Rolnych.

Najcenniejsze obiekty i obszary zostały ujęte w rejestrze zabytków Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Poznaniu.

Tabela 19 Wykaz zabytków nieruchomych w Gminie Wilczyn wpisanych do rejestru zabytków (stan na 31.03.2017 r.)

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Data powstania	Nr rejestru
1.	Biela	Park dworski	I połowa XIX w.	278/20 z 30.04.1984 r.
2.	Kopydłowo	Zespół dworsko - parkowy	1928 - 1930	279/21 z 30.04.1984 r.
3.	Kopydłówek	Zespół pałacowo - parkowy	II połowa XVIII, XIX w.	280/22 z 30.04.1984 r.
4.	Kownaty	Dwór	XVIII, XIX w.	281/23 z 30.04.1984 r.
5.	Wilczyn	Kościół parafialny pod wezwaniem św. Urszuli	XIX w.	735 z 13.09.1969 r.
6.	Wilczyn	Kościół pod wezwaniem św. Tekli	1781 r.	736 z 13.09.1976 r.
7.	Wilczyn	Cmentarz rzymsko - katolicki	1877 r.	482/223 z 09.11.1992 r.
8.	Wilczyn	Ogrodzenie i brama	1877 r.	482/223 z 09.11.1992 r.
9.	Wturek	Park dworski	I połowa XIX w.	347/89 z 21.05.1984 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Instytutu Dziedzictwa

III.3.3.1. Sytuacja mieszkaniowa w gminie

Warunki mieszkaniowe, w których funkcjonują ludzie, wpływają w istotny sposób na jakość ich życia i determinują możliwości rozwojowe w różnych fazach życia człowieka, począwszy od warunków urodzenia i wychowania, poprzez możliwości edukacji i uzyskania wykształcenia, rozwoju fizycznego i intelektualnego, po jakość życia w wieku emerytalnym. Złe warunki mieszkaniowe mogą wpływać na obniżenie szans rozwojowych w innych wymiarach, np. utrudniając procesy tworzenia samodzielnych gospodarstw domowych, ograniczając możliwości zakładania rodzin czy posiadania potomstwa.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w gminie Wilczyn pod koniec 2015 roku zlokalizowanych było 1 795 mieszkań. Ich liczba na przestrzeni ostatnich kilku lat powoli, ale systematycznie wzrasta. W tym samym czasie zwiększyła się także liczba izb (o 2,5%) oraz powierzchnia użytkowa mieszkań (o 2,8%). Ponad 96% mieszkań gminnych w 2015 roku wyposażonych było w wodociąg, nieco mniej posiadało łazienkę – 83,3% oraz centralne ogrzewanie – 72,7%.

Tabela 20 Zasoby mieszkaniowe gminy Wilczyn

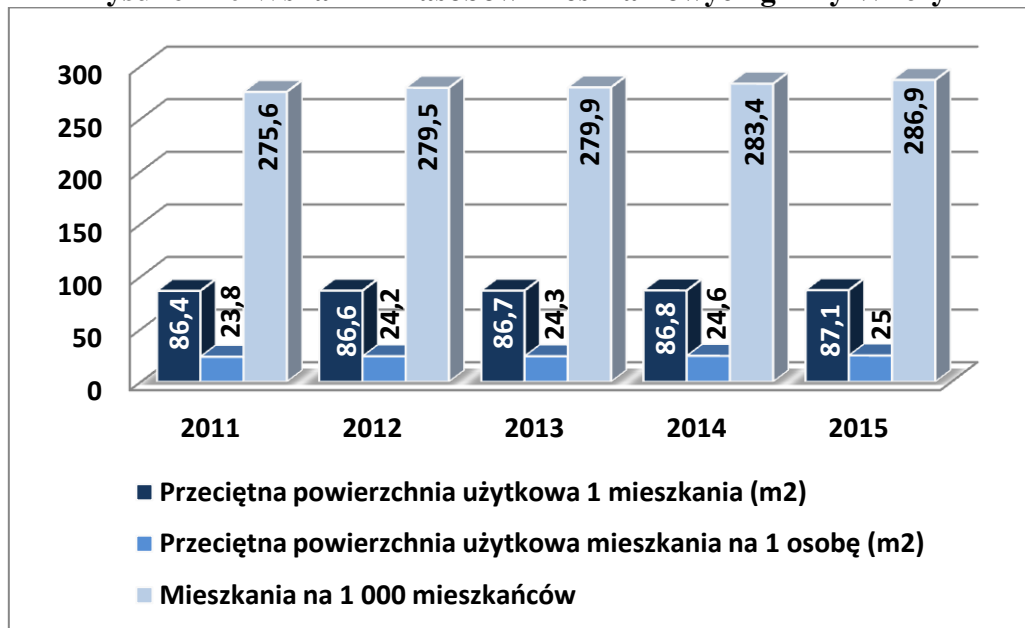
Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Mieszkania	1 760	1 770	1 779	1 784	1 795
Izby	7 453	7 508	7 557	7 585	7 641
Powierzchnia użytkowa mieszkań (m²)	152 036	153 200	154 269	154 872	156 283
Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno – sanitarne (%)					
Wodociąg	96,1	96,2	96,2	96,2	96,2
Łazienka	83,0	83,1	83,1	83,2	83,3
Centralne ogrzewanie	72,2	72,3	72,5	72,5	72,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2015 roku przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w gminie wynosiła 87,1m². Analizując wartości tego wskaźnika na przestrzeni ostatnich lat odnotowano wzrost o 0,8%. W badanym okresie wzrosła także przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w przeliczeniu na jedną osobę oraz liczba mieszkań na 1 000 osób – odpowiednio o 5% i 4,1%.

Rysunek 20 Wskaźniki zasobów mieszkaniowych gminy Wilczyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza zróżnicowania wewnątrzgminnego – wskaźnik Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę (m²) (W10)

Standard mieszkaniowy, rozumiany jako poziom warunków mieszkaniowych, jest istotnym czynnikiem określającym poziom rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Analizując standard mieszkaniowy należy wziąć pod uwagę m.in. powierzchnię mieszkaniową przypadającą na jednego mieszkańca.

Wskaźnik przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę pozwala na określenie warunków mieszkaniowych lokalnej społeczności.

Na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Gminy w Wilczynie wyznaczono wartość analizowanego wskaźnika w odniesieniu do całej gminy Wilczyn, jak i dla każdej badanej jednostki analitycznej. Wartość wskaźnika dla gminy – przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę (m²) na koniec 2016 roku wyniosła 25,45. Oznacza to, że na jednego mieszkańca gminy przypada ponad 25 m² powierzchni użytkowej lokalu. Niższą wartość wskaźnika stwierdzono w 10 jednostkach analitycznych: Biela, Dębówiec, Gogolina, Kaliska, Kopydłowo, Kopydłówek, Maślaki, Ościsłowo, Wilczogóra i Wturek. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostce Ościsłowo (14,59), natomiast najwyższą w sołectwie Świętne (54,54).

Wyniki analizy wskaźnikowej w oparciu o wskaźnik przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę (m²) przedstawiono w poniższej tabeli oraz na rysunku. W tabeli

kolorem czerwonym oznaczone zostały jednostki analityczne dla których wskaźnik przyjmuje wartość niższą niż średnia dla gminy Wilczyn, co potwierdza występowanie stanu kryzysowego w ramach badanego zjawiska.

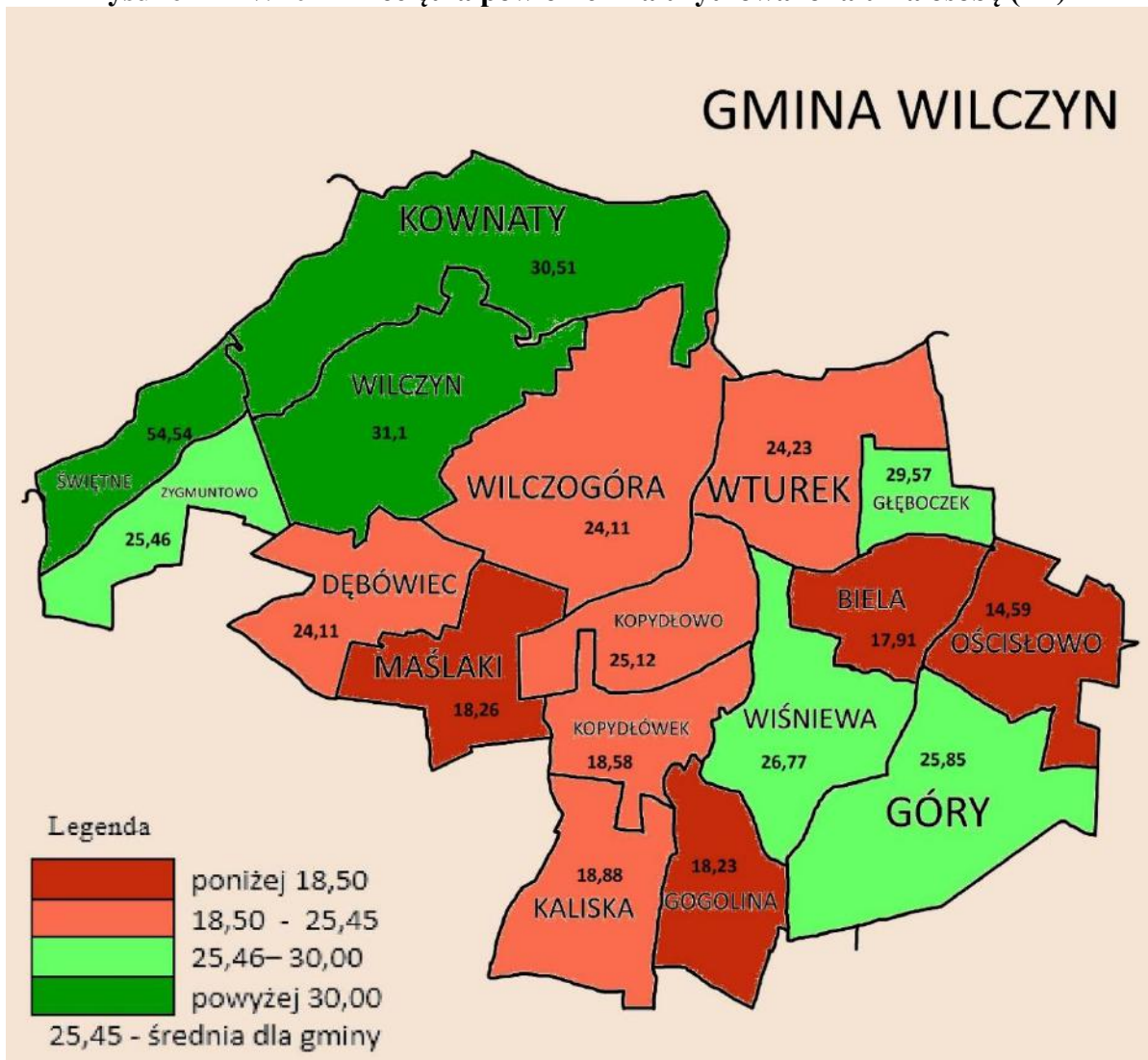
Tabela 21 W10 - Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę (m²)

Nr	Jednostka analityczna	Liczba ludności (stan na 31.12.2016 r.)	Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² (2016 r.)	Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę (m ²)
1	Biela	196	3 510,82	17,91
2	Dębówiec	294	7 088,84	24,11
3	Głębozec	69	2 040,35	29,57
4	Gogolina	145	2 643,67	18,23
5	Góry	360	9 307,43	25,85
6	Kaliska	111	2 096,02	18,88
7	Kopydłowo	283	7 108,07	25,12
8	Kopydówek	297	5 519,21	18,58
9	Kownaty	381	11 623,55	30,51
10	Maślaki	153	2 793,60	18,26
11	Ościstowo	310	4 523,10	14,59
12	Świętne	68	3 708,43	54,54
13	Wilczogóra	1282	30 903,47	24,11
14	Wilczyn	1326	41 236,55	31,1
15	Wiśniewa	457	12 233,63	26,77
16	Wturek	356	8 626,93	24,23
17	Zygmuntowo	126	3 258,78	25,46
Gmina Wilczyn		6 216	158 222,45	25,45

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Wilczynie

Rysunek 21 W10 - Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę (m²)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wilczynie

III.3.3.2. Depopulacja ludności

Depopulacja ma wyraźne konsekwencje społeczne i ekonomiczne. Spadek liczby ludności pociąga za sobą nie tylko konsekwencje społeczne i gospodarcze, ale także przestrzenne. Złożoność problemu ukazują zagadnienia takie jak: odpływ kapitału ludzkiego, a w konsekwencji spadek atrakcyjności, mniejsze dochody gminy, większe koszty usług publicznych oraz niższy poziom bezpieczeństwa. Niski poziom rozwoju społeczno-ekonomicznego, który skutkuje niską jakością życia, przyczyniającą się do małej atrakcyjności takich obszarów, jest głównym czynnikiem powodującym odpływ ludności. W konsekwencji dochodzi do degradacji demograficznej, przejawiającej się m.in. dużym udziałem w lokalnej społeczności osób starszych. Z kolei skutkiem degradacji demograficznej

jest degradacja społeczna przejawiająca się niskim poziomem aktywności społecznej. Niewątpliwie depopulacja prowadzi do osłabienia kapitału społecznego. Depopulacja jest wyzwaniem nie tylko dla demografii, lecz również rozwoju regionalnego, gospodarki i całych społeczności lokalnych zamieszkujących daną gminę.

Depopulacja ma znaczący wpływ na zmiany przestrzenno – funkcjonalne danej jednostki administracyjnej. Konsekwencją zachodzących procesów depopulacyjnych jest pojawianie się we wsiach opustoszałych budynków mieszkalnych. Budownictwo wiejskie cechuje się znaczną trwałością i z pewnym opóźnieniem reaguje na zachodzące procesy demograficzne. Szansą na uratowanie zabudowy wiejskiej jest ich adaptacja na mieszkania wykorzystywane sezonowo, głównie w celach rekreacyjnych. Dotyczy to głównie terenów o pewnym potencjale rekreacyjnym, położonych w relatywnie dobrej dostępności czasowej od miasta. Adoptowane na drugie domy gospodarstwa mogą stać się czynnikiem łagodzącym skutki marginalizacji depopulacyjnych obszarów wiejskich i zapobiegać zanikowi miejscowości. Drugie domy mogą przyczynić się do poprawy sytuacji mieszkańców wsi, do ekonomicznego wzmocnienia gospodarstw w zakresie dochodów. Dzięki przyjezdnym na obszary wiejskie, głównie mieszkańcom miast, także miejscowy krajobraz może zostać ocalony.

Analiza zróżnicowania wewnątrzgminnego – wskaźnik Zmiana liczby ludności między 2011 a 2016 rokiem (W11)

W ramach sfery przestrzenno – funkcjonalnej dokonano analizy zmiany liczby ludności gminy Wilczyn na przestrzeni lat 2011 – 2016. W ostatnich latach odnotowano spadek ogólnej liczby mieszkańców gminy Wilczyn o 2,1%. Na przestrzeni ostatnich kilku lat stwierdzono także zmniejszenie przyrostu naturalnego, którego wartość zmniejszyła się o 82,4%. W badanym okresie w żadnym roku nie odnotowano również dodatniej wartości salda migracji na terenie gminy. Analizowane lata charakteryzują się stosunkowo wysokimi, ujemnymi wartościami salda migracji (w 2014 r. saldo ukształtowało się na poziomie – 42). Ujemne saldo migracji, przy ujemnym przyroście naturalnym jest zjawiskiem bardzo niebezpiecznym dla badanego obszaru. W tym miejscu należy podkreślić, że w kontekście postępującej depopulacji badanego obszaru proces rewitalizacji, który ma na celu przewidywanie i zapobieganie pewnym zjawiskom kryzysowym, jak również ożywienie społeczno-gospodarcze oraz poprawę warunków życia ludności, może być istotnym narzędziem służącym ograniczeniu skali emigracji mieszkańców gminy, z której coraz

częściej wyjeżdżają na stałe ludzie młodzi, przedsiębiorczy i dobrze wykształceni. Wspomniany odpływ osób w wieku produkcyjnym wpływa niekorzystnie na kształtowanie się struktury demograficznej badanego obszaru i wpływa na pogłębienie się występujących problemów zarówno w sferze społecznej jak i gospodarczej.

Wartość wskaźnika dla gminy Wilczyn wynosi – 3,73%, co oznacza, że między rokiem 2011 a 2016 liczba lokalnej społeczności zmniejszyła się o niemal 4%. Spośród wszystkich jednostek analitycznych poddanych badaniu, 4 jednostki odznaczają się wartością wskaźnika wyższą niż średnia wartość dla gminy. Najwyższą wartością wskaźnika odznacza się sołectwo Kaliska (–51,95%). Najmniejszą wartość wskaźnika stwierdzono w sołectwie Wilczyn - wartość wskaźnika +0,61.

W poniższej tabeli oraz na poniższym rysunku zaprezentowano wyniki analizy zróżnicowania wewnątrzgminnego w oparciu o wskaźnik Zmiana liczby ludności pomiędzy 2011 a 2016 rokiem. W tabeli kolorem czerwonym oznaczono jednostki analityczne charakteryzujące się niższą wartością wskaźnika niż średnia dla gminy Wilczyn, co jest potwierdzeniem stwierdzenia stanu kryzysowego w danej jednostce analitycznej w ramach badanego zjawiska.

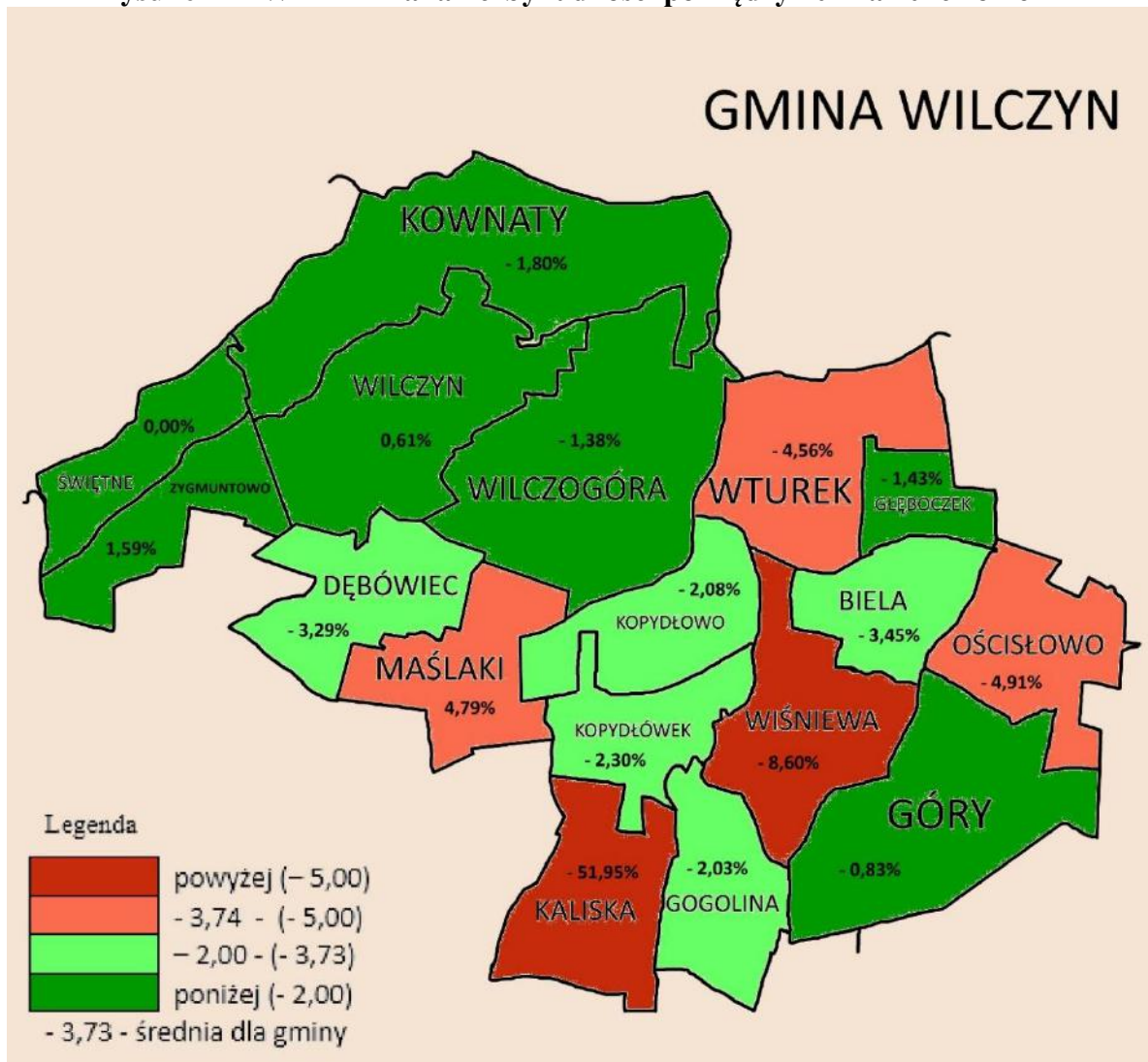
Tabela 22 W11 - Zmiana liczby ludności pomiędzy 2011 a 2016 rokiem

Nr	Jednostka analityczna	Liczba ludności (stan na 31.12.2011 r.)	Liczba ludności (stan na 31.12.2016 r.)	Zmiana liczby ludności pomiędzy 2011 a 2016 rokiem
1	Biała	203	196	- 3,45%
2	Dębówiec	304	294	- 3,29%
3	Głębocek	70	69	- 1,43%
4	Gogolina	148	145	- 2,03%
5	Góry	363	360	- 0,83%
6	Kaliska	231	111	- 51,95%
7	Kopydłowo	289	283	- 2,08%
8	Kopydłówek	304	297	- 2,30%
9	Kownaty	388	381	- 1,80%
10	Maślaki	146	153	4,79%
11	Ościstowo	326	310	- 4,91%
12	Świętne	68	68	0,00%
13	Wilczogóra	1 300	1 282	- 1,38%
14	Wilczyn	1 318	1 326	0,61%
15	Wiśniewa	500	457	- 8,60%
16	Wturek	373	356	- 4,56%
17	Zygmuntowo	126	126	1,59%
Gmina Wilczyn		6 457	6 216	- 3,73%

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Wilczynie

Rysunek 22 W11 - Zmiana liczby ludności pomiędzy 2011 a 2016 rokiem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wilczynie

III.3.4. Sfera środowiskowa – ogólna charakterystyka

Jednym z ważnych aspektów diagnozy w procesie wyznaczania obszarów zdegradowanych jest sfera środowiskowa. Analiza tego obszaru pozwoli na określenie kondycji środowiskowej gminy Wilczyn. Współcześnie nacisk kładzie się na optymalizowanie sytuacji środowiskowej, gdyż ma wpływa ona na jakość życia mieszkańców gminy oraz stanowi o atrakcyjności i potencjale danego obszaru. Zatem identyfikacja kondycji środowiska w gminie staje się niezwykle istotna w celu wyznaczenia obszarów kryzysowych wymagających działań interwencyjnych w ramach procesu rewitalizacji.

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym J. Kondrackiego obszar gminy znajduje się w obrębie podprovincji Pojezierza Południowo – Bałtyckiego w regionie Pojezierza

Wielkopolskiego. Opisywany obszar zgodnie z podziałem geomorfologicznym B. Krygowskiego znajduje się w obrębie Pojezierza Gnieźnieńskiego (Wysoczyzna Gnieźnieńska) z subregionami: Pagórki Mogileńskie, Pagórki Skulskie oraz Równina Kleczewska.

Rejon gminy znajduje się w obrębie mezozoicznym Synklinorium Szczecińsko – Łódzko – Miechowskim charakteryzującym się niesymetrycznym obniżeniem pofałdowanym na całej powierzchni. Cechą charakterystyczną występujących tu osadów permsko – mezozoicznych jest osiągnięcie miąższości dochodzącej do 6 000 m. Na całej powierzchni gminy występują gliny zwałowe oraz piaski akumulacji lodowcowej z głazami. Natomiast rynnę polodowcową (od Wójcina do Kazimierza Biskupiego) wypełniają osady piaszczysto – żwirowe. Z kolei liczne na terenie gminy obniżenia wypełniają piaski rzeczne, torfy i mady.

Omawiany obszar znajduje się w zlewni Noteci, będącej typową rzeką niziną. Wody powierzchniowe są do niej odprowadzane przez naturalne drobne ciek wodne oraz rowy melioracyjne. Lokalne ciek odprowadzają swoje wody do jezior Wójcińsko – Kownackiego, Suszewskiego, Budziszawskiego, Anastazewskiego oraz Wilczyńskiego i Skrzyńka. W granicach gminy znajduje się tylko jezioro Wilczyńskie (powierzchnia 173,8 ha i maksymalna głębokość 24,9 m) oraz częściowo Suszewskie i Kownackie.

Na terenie gminy występują następujące wody powierzchniowe: Struga Kaliska, Kanał Budziszawski oraz Kanał Szyszyński.

Na obszarze gminy Wilczyn przeważającym sposobem zagospodarowania terenu jest działalność rolnicza, użytki rolne stanowiły w 2014 roku 77,5% powierzchni gminy, w tym grunty orne – 70,5%. Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione odpowiadają 10,6% powierzchni gminy, natomiast grunty pod wodami 4,4%. Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują 5,1% powierzchni, a nieużytki 2,3%. W latach 2012 – 2014 odnotowano spadek powierzchni użytków rolnych o 72 ha (tj. 1,1%) oraz wzrost powierzchni pod gruntami zabudowanymi i zurbanizowanymi o 72 ha (tj. 20,6%). Szczegółową strukturę użytkowania gruntów w gminie Wilczyn zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 23 Struktura użytkowania gruntów w gminie Wilczyn

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha			% ogólnej powierzchni
	2012	2013	2014	
Użytki rolne, w tym:	6 523	6 495	6 451	77,5%
- <i>grunty orne</i>	5 930	5 906	5 866	70,5%
- <i>sady</i>	56	54	54	0,6%
- <i>łąki trwałe</i>	221	222	219	2,6%
- <i>pastwiska trwałe</i>	141	138	137	1,6%
- <i>grunty rolne zabudowane</i>	123	123	123	1,5%
- <i>grunty pod stawami</i>	1	1	1	0,1%
- <i>grunty pod rowami</i>	51	51	51	0,6%
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione, w tym:	881	881	881	10,6%
- <i>lasy</i>	862	862	862	10,3%
- <i>grunty zadrzewione i zakrzewione</i>	19	19	19	0,3%
Grunty pod wodami, w tym:	364	364	364	4,4%
- <i>grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi</i>	358	358	358	4,3%
- <i>grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi</i>	6	6	6	0,1%
Grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym:	350	378	422	5,1%
- <i>tereny mieszkaniowe</i>	57	58	58	0,7%
- <i>tereny przemysłowe</i>	9	10	10	0,2%
- <i>tereny inne zabudowane</i>	18	18	19	0,3%
- <i>tereny zurbanizowane niezabudowane</i>	0	0	1	0,1%
- <i>tereny rekreacji i wypoczynku</i>	8	8	8	0,2%
- <i>tereny komunikacyjne - drogi</i>	173	173	176	2%
- <i>tereny komunikacyjne - kolejowe</i>	8	8	8	0,2%
- <i>użytki kopalne</i>	77	103	142	1,6%
Nie użytki	201	201	201	2,3%
Tereny różne	1	1	1	0,1%
Powierzchnia ogółem	8 320	8 320	8 320	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie gminy występują złoża węgla brunatnego „Józwin II” i „Ościśłowo” zalegające w południowej i wschodniej części gminy. Złoże „Józwin II” jest eksploatowane jako kontynuacja odkrywek na terenie gminy Kleczew, natomiast złoże „Ościśłowo” jest złożem perspektywicznym, przewidywanym do eksploatacji.

Gmina Wilczyn znajduje się w strefie klimatu umiarkowanego, wilgotny klimat atlantycki z łagodną zimą i chłodniejszym latem ściera się tu z suchym klimatem kontynentalnym odznaczającym się mroźną zimą i upalnym latem. Jest to obszar o najmniejszej liczbie opadów w Polsce, kształtującym się na poziomie 500 – 550 mm. Średnia roczna temperatura wynosi 8°C, najzimniejszym miesiącem jest styczeń ze średnią temperaturą – 2°C, a najcieplejszym lipiec z temperaturą ok. 18°C. Długość okresu wegetacyjnego wynosi od 180 do 211 dni. Przeważają wiatry zachodnie powodujące napływ mas powietrza morskiego wywołującego wysoki stopień zachmurzenia.

Na obszarze gminy występują następujące formy ochrony przyrody:

- Powidzki Park Krajobrazowy – rozciąga się na długiej rynnie jeziornej od Strzelna do Słupcy, jego obszar znajduje się na terenie siedmiu gmin: Kleczew, Orchowo, Ostrowite, Powidz, Słupca, Wilczyn oraz Witkowo; występuje tutaj ogromna koncentracja walorów przyrodniczych, krajobrazowych i rekreacyjnych, m.in.: rynny polodowcowe, wzgórza moreny czołowej, liczne jeziora;
- Powidzko – Bieniszewski Obszar Krajobrazu Chronionego – obszar nie jest wyłączony z użytkowania gospodarczego, lecz formy gospodarowania są dostosowane do określonego rygoru ochrony np. nadrzędna zasada utrzymania właściwych proporcji terenów zurbanizowanych czy zakaz lokalizacji szkodliwych inwestycji przemysłowych;
- pomnik przyrody – dąb bezszypułkowy w Leśnictwie Wilczyn,
- pomnik przyrody – grab zwyczajny w Leśnictwie Wilczyn,
- pomnik przyrody – jesion wyniosły w parku w Kopydłowie.

Zgodnie z „Raportem o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2015” Gmina Wilczyn położona jest w obszarze sfery wielkopolskiej. Ze względu na przekraczanie poziomów dopuszczalnych stężenia pyłu PM10 (dla doby) strefę tę zaliczono do klasy C. Mimo systematycznej poprawy jakości powietrza istotnym problemem są ponadnormatywne stężenia pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz oznaczanego w pyłe PM10 benzo(a)pirenu, spowodowane głównie wartościami uzyskiwanymi w sezonie zimowym. Powodem przekroczeń w sezonie grzewczym jest prawdopodobnie „niska emisja” z sektora komunalno-bytowego. Czynnikiem wpływającym na stan jakości powietrza są także niekorzystne warunki meteorologiczne (okresy bezwietrzne, niska temperatura oraz mgła), co ma istotne znaczenie zwłaszcza w przypadku niskich źródeł emisji, lokalnych kotłowni czy komunikacji samochodowej.

Przekroczenia dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń powietrza na obszarze Gminy Wilczyn są powodem uwzględnienia jej w działaniach naprawczych „Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej” zaplanowanych do 2022 roku.

W zakresie działań naprawczych dla Gminy Wilczyn znalazły się:

- obniżenie emisji z indywidualnych systemów grzewczych poprzez eliminację niskosprawnych urządzeń na paliwa stałe,
- obniżenie emisji w wyniku zmniejszenia zapotrzebowania na energię cieplną (działania termomodernizacyjne powodujące ograniczenie strat ciepła).

W latach 2006-2014 w części gminnych budynków użyteczności publicznej przeprowadzono działania związane z termomodernizacją budynków. Nadal jednak istnieje potrzeba ograniczenia zużycia energii w budynkach poprzez ich termomodernizację oraz wymianę oświetlenia wewnętrznego na bardziej energooszczędne. Doprowadzi to w konsekwencji do osiągnięcia celów strategicznych Planu Gospodarki Niskoemisyjnej w Gminie Wilczyn na lata 2015 - 2020:

- zmniejszenia o 1% - 928 MWh zapotrzebowania na energię finalną do 2020 roku,
- zmniejszenia o 2% emisji CO₂ – 400 Mg CO₂ do 2020 roku,
- poprawy jakości powietrza i redukcji zanieczyszczeń pyłowych do powietrza o 0,5 Mg do 2020 roku.

III.3.4.1. Zrównoważona gospodarka energetyczna

Zrównoważona gospodarka energetyczna powinna stanowić jeden z podstawowych priorytetów w rozwoju samorządu. Podstawę jej realizacji stanowi budowanie świadomości władz samorządowych w zakresie ekonomicznych, ekologicznych oraz edukacyjnych korzyści jakie wynikają z realizacji tego rodzaju aktywności.

Zrównoważona gospodarka energetyczna musi być oparta na efektywnym wykorzystaniu paliw i energii, na zwiększającym się udziale odnawialnych źródeł w zaopatrzeniu w paliwa i energię. Ponad 40% paliw i energii zużywanych jest w gospodarstwach domowych. W budynkach mieszkalnych paliwa i energię zużywa się na ogrzewanie pomieszczeń, przygotowanie ciepłej wody do użycia, oświetlenie czy napędy sprzętu gospodarstwa domowego itp.

Jak wspomniano wcześniej w ostatnich latach, w części gminnych budynków użyteczności publicznej przeprowadzono prace związane z termomodernizacją budynków.

Jednak nadal istnieje potrzeba prowadzenia działań związanych z termomodernizacją budynków mieszkalnych, gdyż przyjmuje się, że budynki wybudowane przed rokiem 1998 mogą wymagać termomodernizacji, ponieważ zostały wzniesione w technologiach odbiegających pod względem izolacyjności cieplnej od obecnie obowiązujących standardów. W Gminie Wilczyn przed 1998 rokiem zostało wybudowane 92% powierzchni zasobów mieszkaniowych Gminy, co powoduje, że nadal występuje tutaj potencjał poprawy efektywności energetycznej w obszarze termomodernizacji budynków mieszkalnych. Termomodernizacja budynków wraz z wymianą źródeł ciepła na ekologiczne w budynkach mieszkalnych oraz usługowych przyczyni się do zmniejszenia zapotrzebowania na energię finalną, zmniejszenia emisji dwutlenku węgla oraz poprawy jakości powietrza i redukcji zanieczyszczeń pyłowych. Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii będzie realizowany m.in. poprzez montaż ogniw fotowoltaicznych, pomp ciepła oraz kolektorów słonecznych.

Największym źródłem emisji niebezpiecznych substancji do powietrza oraz skażenia gleb jest emisja antropogeniczna wynikająca z działalności człowieka. Jednym z głównych źródeł emisji jest sektor niskiej emisji, z małych i niezorganizowanych źródeł (małe kotłownie, paleniska domowe domów jedno i wielorodzinnych, które są najważniejszymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na obszarach wiejskich). W Gminie Wilczyn nie ma scentralizowanego systemu ciepłowniczego, a zaopatrzenie obiektów w ciepło odbywa się w sposób indywidualny poprzez źródła ciepła zasilające poszczególne obiekty. Najczęściej stosowanym paliwem w gospodarstwach domowych są paliwa węglowe. Niska emisja, w czasie której są emitowane takie zanieczyszczenia, jak: metale ciężkie, tlenki siarki i azotu oraz dioksyny i furany, jest często bardziej toksyczna niż pył pochodzący ze źródeł przemysłowych, co jest związane z niepełnym spalaniem, które zachodzi w stosunkowo niskich temperaturach, - 500°C, oraz niską sprawnością pieców, co sprzyja zwiększonemu powstawaniu i uwalnianiu do środowiska metali ciężkich, związków siarki i azotu.

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wilczyn” w zasadach kształtowania przestrzeni wskazuje zastępowanie w nowo projektowanych i modernizowanych budynkach indywidualnych systemów grzewczych opartych na spalaniu węgla, które mogą powodować wzrost emisji zanieczyszczeń, źródłami ciepła wykorzystującymi paliwa o niskich wskaźnikach emisyjnych (np. paliwa płynne, gazowe lub stałe z wyłączeniem paliw węglowych i alternatywne źródła energii – słoneczną oraz geotermalną).

Część energii w postaci ciepła i energii elektrycznej mogą dostarczyć odnawialne źródła energii. Na terenie Gminy nie występują duże instalacje służące do produkcji energii wykorzystujące energię wiatru. Ze względu na charakter Gminy występuje tutaj duży potencjał wykorzystania jako paliwa biomasy, gdyż dużym potencjałem stałej biomasy dysponują regiony, gdzie występują nadwyżki słomy w gospodarstwach rolnych oraz gdzie można wykorzystać biogaz z odpadów zwierzęcych. Ponadto do ogrzewania pomieszczeń mieszkańcy mogą wykorzystać biomasę leśną oraz pellet, czyli paliwo produkowane z biomasy. Bez wątpienia tego rodzaju instalacje wpływają nie tylko na podniesienie jakości życia lokalnej społeczności, lecz również pozytywnie oddziałują na stan środowiska naturalnego. Polska będąc członkiem Unii Europejskiej musi dostosować się do wspólnych przepisów prawnych i zwiększania udziału odnawialnych źródeł energii w produkcji energii elektrycznej i ciepła.

Analiza zróżnicowania wewnątrzgminnego – wskaźnik Udział energii odnawialnej w całkowitej energii wykorzystywanej do ogrzewania mieszkań (W12)

Realizacja idei zrównoważonego rozwoju, która jest obecnie wyznacznikiem przemian społeczno-gospodarczych, wymaga poszukiwania i stosowania źródeł energii nieoddziałujących szkodliwie na środowisko. W strukturze zużycia energii w gminie dominuje zużycie nośników odnawialnych konwencjonalnych zwłaszcza węgla kamiennego.

Analizy zróżnicowania wewnątrzgminnego w zakresie zrównoważonej gospodarki energetycznej dokonano przy wykorzystaniu wskaźnika obrazującego udział energii odnawialnej w całkowitej energii wykorzystywanej do ogrzewania mieszkań.

W oparciu o dane udostępnione przez Urząd Gminy w Wilczynie wyznaczono wartość analizowanego wskaźnika w odniesieniu do całej gminy Wilczyn i dla każdej badanej jednostki analitycznej. Średnia wartość wskaźnika dla gminy ukształtowała się na poziomie 17,18%. Dla 8 spośród 17 badanych jednostek wskaźnik przyjmuje wartość niższą niż 17,18%. Są to sołectwa: Biela, Dębówiec, Gogolina, Góry, Kownaty, Wilczogóra, Wilczyn oraz Wturek. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostce Biela (10,16%), natomiast najwyższą w jednostce Kopydłowo (27,81%).

Wyniki analizy wskaźnikowej w oparciu o wskaźnik udziału energii odnawialnej w całkowitej energii wykorzystywanej do ogrzewania mieszkań zaprezentowano w poniższej tabeli oraz na rysunku. W tabeli kolorem czerwonym oznaczono jednostki, dla których

wartość wskaźnika jest niższa niż średnia dla gminy Wilczyn, co potwierdza występowanie stanu kryzysowego w danej jednostce w obrębie badanego zjawiska.

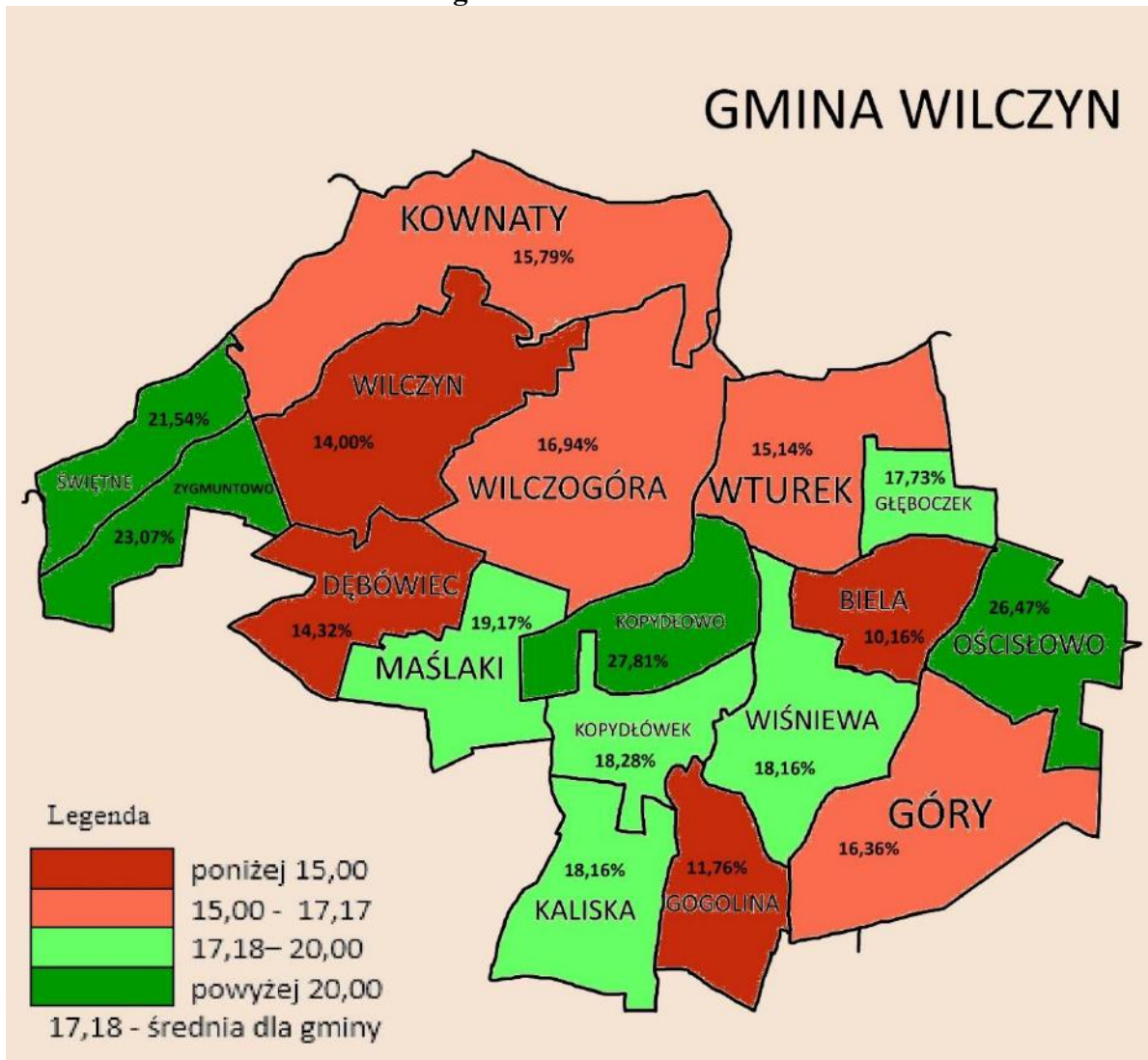
Tabela 24 W12 - Udział energii odnawialnej w całkowitej energii wykorzystywanej do ogrzewania mieszkań

Nr	Jednostka analityczna	Całkowite roczne zapotrzebowanie budynków mieszkalnych na energię niezbędną do ogrzewania (kWh)	Ilość energii wykorzystywanej do ogrzewania budynków mieszkalnych pochodząca za źródeł odnawialnych (kWh)	Udział energii odnawialnej w całkowitej energii wykorzystywanej do ogrzewania mieszkań
1	Biela	1 204 396,42	122 372,53	10,16%
2	Dębówiec	3 281 633,03	469 925,34	14,32%
3	Głębozec	1 411 056,00	250 123,20	17,73%
4	Gogolina	1 028 691,36	120 990,23	11,76%
5	Góry	3 703 651,22	605 822,89	16,36%
6	Kaliska	781 049,14	141 844,29	18,16%
7	Kopydłowo	3 964 981,50	1 102 734,00	27,81%
8	Kopydłówek	1 181 318,33	215 947,00	18,28%
9	Kownaty	3 781 616,88	597 227,35	15,79%
10	Maślaki	1 043 454,67	200 057,34	19,17%
11	Ościstowo	2 369 500,00	627 315,00	26,47%
12	Świętne	1 073 925,75	231 282,30	21,54%
13	Wilczogóra	8 530 722,00	1 444 959,00	16,94%
14	Wilczyn	13 117 591,35	1 836 401,35	14,00%
15	Wiśniewa	3 190 720,00	579 574,79	18,16%
16	Wturek	4 475 187,00	677 414,50	15,14%
17	Zygmuntowo	1 272 026,17	293 405,67	23,07%
Gmina Wilczyn		55 411 520,82	9 517 396,74	17,18%

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Wilczynie

Rysunek 23 W12 - Udział energii odnawialnej w całkowitej energii wykorzystywanej do ogrzewania mieszkań

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wilczynie

III.3.5. Sfera techniczna – ogólna charakterystyka

Infrastruktura techniczna gminy oraz zasoby i warunki mieszkaniowe determinują w znacznym stopniu jakość życia mieszkającej na danym terenie ludności. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną, jej struktura, lokalizacja, jakość i dostępność ma znaczny wpływ na rozwój gminy oraz stanowi jeden z podstawowych czynników kształtujących jej atrakcyjność i konkurencyjność. Przesądza również o kosztach inwestycyjnych rewitalizacji danego obszaru. Im wyższy jest stopień rozwoju infrastruktury technicznej, tym lepsze są warunki do przeprowadzenia zaplanowanych w jej zakresie zadań.

Zarządcą sieci wodociągowej oraz ujęć wodnych na terenie gminy Wilczyn jest Zakład Usług Wodnych sp. z o. o. w Koninie. Na obszarze gminy występują następujące ujęcia wody:

- Wilczyn – stacja wodociągowa o średniej wydajności 1 800m³/d, obsługuje miejscowości: Wilczyn, Wilczogóra, Komnaty, Kolonia Komnaty, Karolkowo, Cegielnia, Zygmuntowo, Mrówki, Świetne, Dębowiec, Nowy Świat;
- Ościsłowo – stacja wodociągowa o średniej wydajności 370 m³/d, obsługuje następujące miejscowości: Ościsłowo, Biela, Wtórek, Wtórek Parcele, Kościanki oraz kilka miejscowości w gminie Skulsk;
- Góry – stacja wodociągowa o średniej wydajności 694,1 m³/d, obsługuje miejscowości: Góry, Wiśniewa, Nowiny, Gogolina, Gogolina Stara, Kaliska;
- Kopydlówek – stacja wodociągowa obsługująca następujące miejscowości: Kopydlowo, Kopydlówek oraz Kopydlowo Parcele.

Zgodnie z danymi GUS łączna długość czynnej sieci wodociągowej w 2015 roku wyniosła 127,6 km i korzystało z niej 97,2% ogólnej liczby mieszkańców gminy. Na przestrzeni ostatnich kilku lat odnotowano wzrost liczby przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych oraz ilość wody dostarczanej gospodarstwom domowym. Z kolei długość sieci kanalizacyjnej w 2015 roku wyniosła 38,2 km i korzystało z niej 61,3% ogólnej liczby mieszkańców gminy. Dane dotyczące sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej gminy w ostatnich kilku latach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 25 Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w gminie Wilczyn

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Sieć wodociągowa					
Długość czynnej sieci rozdzielczej (km)	127,6	127,6	127,6	127,6	127,6
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	1 330	1 746	1 776	1 811	1 811
Woda dostarczana gospodarstwom domowym (dam ³)	184,8	193,0	190,0	199,3	205,3
Korzystający z sieci wodociągowej (% ogółu)	95,7	96,9	97,0	97,2	97,2
Sieć kanalizacyjna					
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (km)	30,6	38,2	38,2	38,2	38,2

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	632	857	895	920	937
Ścieki odprowadzone (dam³)	108	92	90	95	99
Korzystający z instalacji (% ogółu)	38,2	47,5	48,6	60,9	61,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie funkcjonuje jedna oczyszczalnia ścieków w miejscowości Kownaty. Jest to oczyszczalnia biologiczna o przepustowości 1 200 m³/dobę.

Gminny system gospodarki odpadami komunalnymi odbywa się poprzez zorganizowaną zbiórkę odpadów zmieszanych prowadzoną metodą pojemnikową a także w ramach selektywnej zbiórki odpadów prowadzonej metodą pojemnikową i workową. Na terenie gminy Wilczyn prowadzony jest Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (prowadzony przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Wilczynie) znajdujący się w miejscowości Kownaty przy Międzygminnym Składowisku Odpadów Komunalnych.

Na obszarze gminy nie istnieje sieć gazowa oraz ciepłownicza. W związku z tym mieszkańcy korzystają z gazu za pomocą butli gazowych oraz posiadają indywidualne systemy ogrzewania budynków mieszkalnych.

III.3.5.1. Degradacja stanu technicznego

Zgodnie z wytycznymi określającymi zasady programowania procesu rewitalizacji obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym można wyznaczyć jako obszar zdegradowany z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz w przypadku występowania na nim dodatkowego, negatywnego zjawiska. Wśród katalogu takich zjawisk znalazły się także zagadnienia techniczne, w szczególności: degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym.

Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r. pozwala przybliżyć w pewnym stopniu jakość stanu zabudowy poszczególnych obszarów, a także wskazać tereny, które w pierwszej kolejności powinny zostać objęte pracami renowacyjnymi, remontowymi czy też termo modernizacyjnymi. Stan fizyczny takich budynków jest zróżnicowany w zależności od stanu prawnego i typu własności oraz funkcji jaką współcześnie pełnią. Znaczna część budynków wybudowanych przed 1970 r. odznacza się znacznym stopniem wyeksploatowania, posiada przestarzałe instalacje, w tym instalacje grzewcze, powodujące występowanie niskiej emisji na terenie gminy i wymaga sporych nakładów na modernizację,

ocieplenie i renowację. Komfort używania takich budynków jest niski. Budynki powodują duże straty ciepła i narażają mieszkańców na wysokie opłaty.

Analiza zróżnicowania wewnątrzgminnego – wskaźnik Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych (W13)

Wskaźnik przedstawia ilość budynków wybudowanych przed rokiem 1970 w stosunku do wszystkich budynków na danym obszarze. Wiek budynków bardzo często tożsamy jest z problemami technicznymi w obiektach. Im starsza zabudowa tym najczęściej gorszy ich stan oraz mniejsze wykorzystanie nowoczesnej energooszczędnej technologii.

Na terenie gminy Wilczyn znajdują się 1 572 budynki mieszkalne, w tym 809 wybudowanych przed 1970 r. Wartość wskaźnika dla gminy Wilczyn wynosi – 51,46%, co oznacza, że ponad połowa budynków mieszkalnych na terenie gminy została wybudowana przed 1970 rokiem. Spośród wszystkich jednostek analitycznych poddanych badaniu, 7 jednostek (Biela, Głębozec, Gogolina, Kopydłowo, Wilczyn, Wiśniewa, Wturek) odznacza się wartością wskaźnika wyższą niż średnia wartość dla gminy. Największy udział nieruchomości wybudowanych przed 1970 r. stwierdzono w sołectwie Wturek (78,38%). Najmniejsza liczba budynków wybudowanych przed 1970 r. znajduje się w sołectwie Świętne – 40%.

W poniższej tabeli oraz na poniższym rysunku zaprezentowano wyniki analizy zróżnicowania wewnątrzgminnego w oparciu o wskaźnik Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych. W tabeli kolorem czerwonym oznaczono jednostki analityczne, dla których wartość wskaźnika jest wyższa niż średnia dla gminy Wilczyn, co potwierdza występowanie stanu kryzysowego w ramach badanego zjawiska.

Tabela 26 W13 - Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych

Nr	Jednostka analityczna	Ogólna liczba budynków mieszkalnych	Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem (stan na 2016 r.)	Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych
1	Biela	42	24	57,14%
2	Dębówiec	73	31	42,47%
3	Głębozec	24	15	62,50%
4	Gogolina	35	19	54,29%

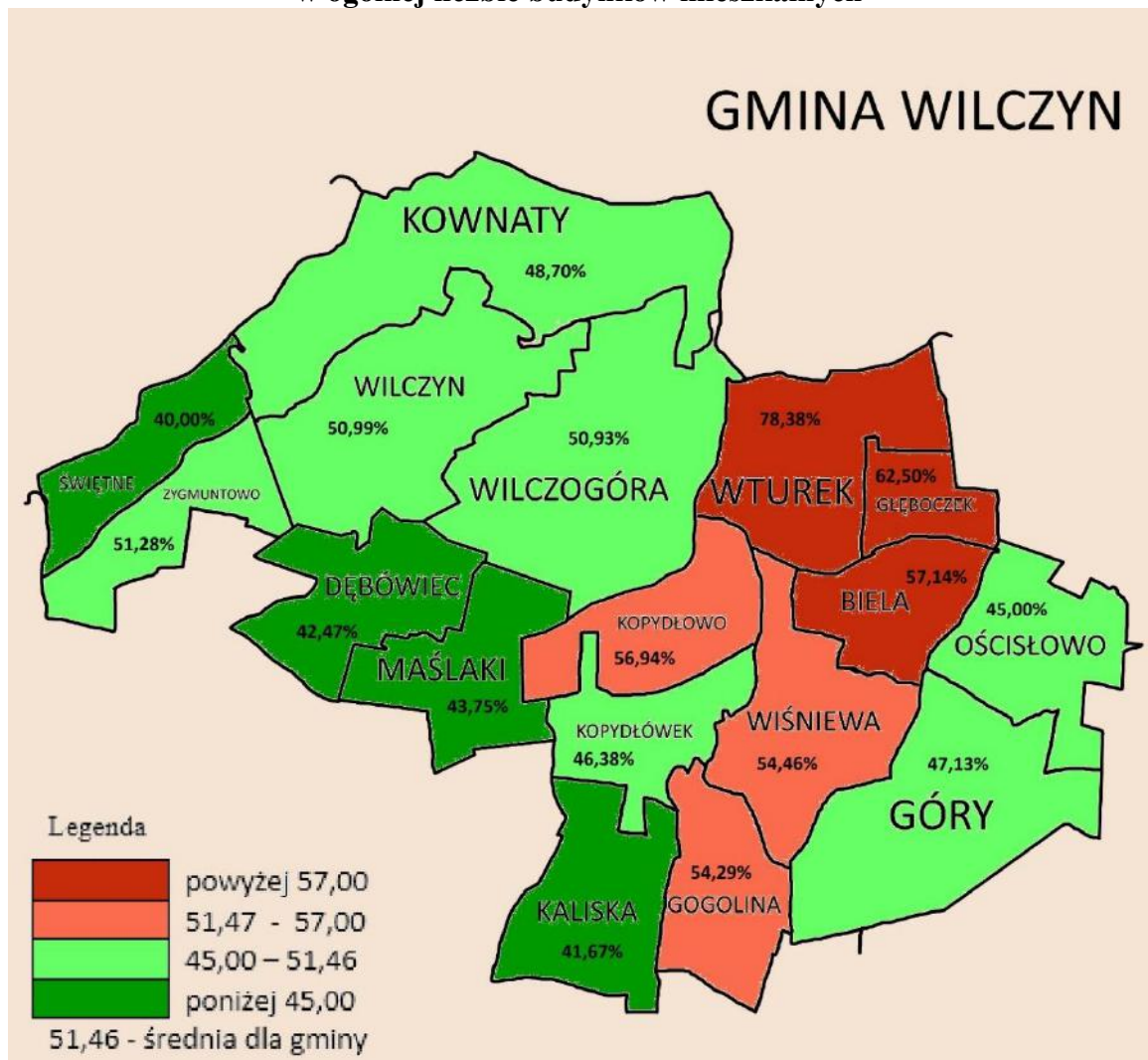

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

5	Góry	87	41	47,13%
6	Kaliska	24	10	41,67%
7	Kopydłowo	72	41	56,94%
8	Kopydłówek	69	32	46,38%
9	Kownaty	115	56	48,70%
10	Maślaki	32	14	43,75%
11	Ościsłowo	60	27	45,00%
12	Świętne	35	14	40,00%
13	Wilczogóra	324	165	50,93%
14	Wilczyn	355	181	50,99%
15	Wiśniewa	112	61	54,46%
16	Wturek	74	58	78,38%
17	Zygmuntowo	39	20	51,28%
Gmina Wilczyn		1 572	809	51,46%

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Wilczynie

Rysunek 24 W13 - Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wilczynie

III.3.6. Podsumowanie analizy wskaźnikowej

Celem przeprowadzonej powyżej diagnozy, która przybrała postać analizy wskaźnikowej, było zdiagnozowanie skali zróżnicowania gminy Wilczyn pod względem sytuacji i natężenia problematycznych zjawisk w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzennej, technicznej i środowiskowej.

Występowanie negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach zmierzono przy pomocy odpowiednich wskaźników:

- w sferze społecznej badaniu poddano:
  - sytuację materialną mieszkańców - wskaźnik W1 "Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1 tys. ludności";
  - problemy rynku pracy - wskaźniki: W2 "Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych"; W3 "Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym";
  - poziom bezpieczeństwa mieszkańców - wskaźnik W4 "Liczba przestępstw na 1 tys. ludności";
  - poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym - wskaźnik W5 "Frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 r.";
  - poziom obciążenia demograficznego - wskaźnik W6 "Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności";
- w sferze gospodarczej zanalizowano:
  - poziom przedsiębiorczości mieszkańców: wskaźniki W7 "Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób"; W9 "Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 2011 - 2016 na 100 osób";
  - poziom rozwoju gospodarczego: wskaźnik W8 "Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w przeliczeniu na 1 mieszkańca";
- w sferze przestrzennej analizie poddano:
  - poziom rozwoju budownictwa mieszkalnego/warunki lokalowe - wskaźnik W10 "Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę";

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

- skalę zjawiska wyludniania obszaru - wskaźnik W11 "Zmiana liczby ludności pomiędzy 2011 a 2016 rokiem";
- w sferze środowiskowej zbadano:
  - poziom wykorzystania alternatywnych źródeł energii - wskaźnik W12 "Udział energii odnawialnej w całkowitej energii wykorzystywanej do ogrzewania mieszkań";
- w sferze technicznej przeanalizowano:
  - stan techniczny obiektów budowlanych - wskaźnik W13 "Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych".

W poniższych tabelach zaprezentowano wyniki przeprowadzonej analizy. Kolorem czerwonym oznaczono wartości mniej korzystne niż wartość dla całej gminy Wilczyn, co jest potwierdzeniem występowania stanu kryzysowego w danej jednostce w odniesieniu do badanego zjawiska.

Tabela 27 Wyniki analizy wskaźnikowej - sfera społeczna

Jednostka analityczna	SFERA SPOŁECZNA					
	W1 - Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1 tys. osób	W2 - Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych	W3 - Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	W4 - Liczba przestępstw na 1 tys. ludności	W5 - Poziom uczestnictwa w życiu publicznym - frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 roku	W6 - Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności
Biela	163,27	23,81%	16,54%	5,1	59,24%	14,29%
Dębówiec	64,63	15,79%	10,00%	0	76,69%	12,24%
Głębozec	144,93	0,00%	2,22%	0	67,05%	13,04%
Gogolina	75,86	25,00%	10,39%	6,9	78,43%	22,07%
Góry	72,22	25,00%	10,62%	8,33	69,55%	15,56%
Kaliska	144,14	40,00%	7,46%	9,01	46,36%	19,82%
Kopydłowo	127,21	27,27%	13,10%	0	82,57%	18,73%
Kopydłówek	158,25	43,48%	12,71%	0	64,95%	11,45%
Kownaty	70,87	15,00%	7,84%	5,25	73,02%	15,22%
Maślaki	196,08	25,00%	13,04%	0	67,21%	20,92%
Ościstowo	106,45	52,38%	11,11%	3,23	71,56%	15,16%
Świętne	132,35	33,33%	26,67%	0	56,82%	16,18%
Wilczogóra	105,3	35,48%	11,71%	7,02	64,57%	16,77%
Wilczyn	61,09	20,29%	7,93%	8,3	64,72%	15,31%
Wiśniewa	91,9	37,50%	11,72%	0	70,28%	19,04%
Wturek	132,02	53,33%	14,78%	8,43	64,53%	19,10%
Zygmuntowo	93,75	55,56%	12,16%	15,63	69,79%	22,66%
Średnia wartość dla Gminy Wilczyn	98,62	32,07%	10,86%	5,47	67,25%	16,41%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wilczynie, Powiatowego Urzędu Pracy w Koninie, Komendy Miejskiej Policji w Koninie, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczynie

Tabela 28 Wyniki analizy wskaźnikowej - sfery: gospodarcza, przestrzenna, środowiskowa, techniczna

Jednostka analityczna	SFERA GOSPODARCZA			SFERA PRZESTRZENNA		SFERA ŚRODOWISKOWA	SFERA TECHNICZNA
	W7 - Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	W8 - Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w przeliczeniu na 1 mieszkańca	W9 - Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 2011 - 2016 na 100 osób	W10 - Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę (m ²)	W11 - Zmiana liczby ludności pomiędzy 2011 a 2016 rokiem	W12 - Udział energii odnawialnej w całkowitej energii wykorzystywanej do ogrzewania mieszkań	W13 - Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r. w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych
Biela	1,53	20,45	1,02	17,91	-3,45%	10,16%	57,14%
Dębówiec	4,42	32,24	0,68	24,11	-3,29%	14,32%	42,47%
Głębozec	2,9	19,16	1,45	29,57	-1,43%	17,73%	62,50%
Gogolina	4,14	14,28	0,69	18,23	-2,03%	11,76%	54,29%
Góry	4,17	35,81	1,39	25,85	-0,83%	16,36%	47,13%
Kaliska	2,7	19,11	1,8	18,88	-51,95%	18,16%	41,67%
Kopydłowo	4,95	50,97	2,12	25,12	-2,08%	27,81%	56,94%
Kopydłówek	4,38	22,25	0,34	18,58	-2,30%	18,28%	46,38%
Kownaty	3,67	102,36	2,36	30,51	-1,80%	15,79%	48,70%
Maślaki	3,27	17,1	0,65	18,26	4,79%	19,17%	43,75%
Ościszowo	2,9	33,89	0,32	14,59	-4,91%	26,47%	45,00%
Świętne	7,35	310,84	2,94	54,54	0,00%	21,54%	40,00%
Wilczogóra	5,69	96,64	2,65	24,11	-1,38%	16,94%	50,93%
Wilczyn	8,9	146,09	4,52	31,1	0,61%	14,00%	50,99%
Wiśniewa	2,63	62,94	2,19	26,77	-8,60%	18,16%	54,46%
Wturek	2,53	21,2	1,69	24,23	-4,56%	15,14%	78,38%
Zygmuntowo	2,34	95,03	2,34	25,46	1,59%	23,07%	51,28%
Średnia wartość dla Gminy Wilczyn	5,1	79,19	2,35	25,45	-3,73%	17,18%	51,46%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wilczynie

IV. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Zgodnie z wytycznymi wskazanymi w dokumencie "Zasady programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+", za obszar zdegradowany uznaje się obszar charakteryzujący się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno - funkcjonalnej lub technicznej.

W celu określenia potrzeb rewitalizacyjnych w gminie Wilczyn przeprowadzono analizę polegającą na zbadaniu skali występowania takich zjawisk społecznych jak: ubóstwo, bezrobocie, poziom wykształcenia osób bezrobotnych, poziom bezpieczeństwa, poziom aktywności obywatelskiej, obciążenie demograficzne. Analizę przeprowadzono dla poszczególnych jednostek analitycznych, za które uznano obszary sołectw funkcjonujących w gminie Wilczyn.

Jak już wyżej wspomniano, stan kryzysowy na danym obszarze można stwierdzić, wówczas gdy kryzys w sferze społecznej współwystępuje z kryzysem w co najmniej jednej z pozostałych sfer (gospodarczej, przestrzenno - funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej). Dlatego też analizie poddano także występowanie w jednostkach analitycznych takich zjawisk jak: poziom przedsiębiorczości, rozwoju gospodarczego, poziom rozwoju budownictwa mieszkalnego/warunki lokalowe, wyludnianie się jednostek, poziom wykorzystania alternatywnych źródeł energii, stan techniczny obiektów budowlanych.

Dane do przeprowadzenia analizy wskaźnikowej zostały pozyskane z takich instytucji jak Urząd Gminy w Wilczynie, Powiatowy Urząd Pracy w Koninie, Komenda Miejska Policji w Koninie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie, co gwarantuje iż są one w pełni wiarygodne i rzetelne.

Proces wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji jest procesem kilkietapowym. W pierwszym etapie przeprowadzono analizę wskaźnikową dla wszystkich wyznaczonych jednostek analitycznych, uwzględniając zweryfikowane, mierzalne i porównywalne dane dotyczące sfery społecznej (mając na uwadze, iż kryzys w tej sferze jest podstawą do uznania obszaru za zdegradowany), gospodarczej, przestrzenno - funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej. Spośród 13 przyjętych do analizy wskaźników, 6 dotyczy sfery społecznej, 3 - sfery gospodarczej, 2 - sfery przestrzennej oraz po 1 wskaźniku odnoszącym się do sfer środowiskowej i technicznej.

W pierwszym etapie za obszar zdegradowany uznano te jednostki analityczne, na terenie których dokonana diagnoza wykazała mniej korzystne wartości wskaźników niż średnia wartość dla gminy Wilczyn dla 6 wskaźników ze sfery społecznej oraz przynajmniej 1 wskaźnika z pozostałych sfer.

Tabela 29 Podsumowanie wyników analizy wskaźnikowej

Nr	Jednostka analityczna	Sfera społeczna (6)	Sfera gospodarcza (3)	Sfera przestrzenna (2)	Sfera środowiskowa (1)	Sfera techniczna (1)
1	Biela	3	2	1	1	1
2	Dębówiec	0	2	1	1	0
3	Głębczek	2	2	0	0	1
4	Gogolina	2	2	1	1	1
5	Góry	1	2	0	1	0
6	Kaliska	5	2	2	0	0
7	Kopydłowo	3	2	1	0	1
8	Kopydłówek	4	2	1	0	0
9	Kownaty	0	2	0	1	0
10	Maślaki	4	2	1	0	0
11	Ościstowo	3	2	2	0	0
12	Świętne	4	1	0	0	0
13	Wilczogóra	6	1	1	1	0
14	Wilczyn	2	1	0	1	0
15	Wiśniewa	3	2	1	0	1
16	Wturek	6	2	2	1	1
17	Zygmuntowo	4	1	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne

Jak pokazują dane zaprezentowane w powyższej tabeli, jedynie dla jednostek analitycznych Wilczogóra i Wturek, wszystkie badane wskaźniki w ramach sfery społecznej potwierdziły występowanie stanu kryzysowego. Dla tych jednostek stwierdzono także współwystępowanie kryzysowych zjawisk co najmniej w odniesieniu do jednej z pozostałych analizowanych sfer. W przypadku jednostki analitycznej Wilczogóra oprócz sfery społecznej, kryzys stwierdzono także w sferach: gospodarczej oraz przestrzenno - funkcjonalnej i środowiskowej. W przypadku jednostki Wturek, stan kryzysowy zdiagnozowany został we wszystkich analizowanych sferach.

W oparciu o powyższe wyniki, na tym etapie jako obszar zdegradowany wyznaczona została część gminy Wilczyn obejmująca sołectwa Wilczogóra i Wturek.

Rzetelna diagnoza potrzeb rewitalizacyjnych oraz właściwe zaplanowanie samego procesu rewitalizacji nie jest możliwe bez udziału społeczeństwa. Stąd też proces wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji został w najwyższym możliwym stopniu uspołeczniony. W ramach partycypacji społecznej przeprowadzono ankietę, odbyły się także spotkania oraz warsztaty konsultacyjne poświęcone tematyce rewitalizacji. Analiza zebranych opinii mieszkańców oraz wyników badania ankietowego oraz skonfrontowanie ich z wynikami analizy wskaźnikowej stanowi drugi etap wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Podczas spotkania warsztatowego, uczestnicy zostali poproszeni o wskazanie tych sołectw, które ich zdaniem w największym stopniu trapione są problemami w badanych sferach: społecznej, gospodarczej, funkcjonalno - przestrzennej, środowiskowej i technicznej. Zdaniem uczestników warsztatów największe nawarstwienie problemów dostrzega się w następujących sołectwach:

- problemy społeczne - Wilczogóra, Wilczyn, Wturek, Wiśniewa, Biela;
- problemy gospodarcze - Biela, Kopydłowo, Kopydłówek, Wiśniewa, Wilczogóra, Zygmuntowo;
- problemy funkcjonalno - przestrzenne - Wiśniewa, Wilczogóra, Świętne, Kownaty;
- problemy środowiskowe - Wilczyn, Wilczogóra, Świętne;
- problemy techniczne - Biela, Kopydłówek, Kownaty.

Jak już wyżej wspomniano, podstawą uznania danego obszaru za obszar zdegradowany, jest występowanie na nim stanu kryzysowego w sferze społecznej. Wyniki analizy wskaźnikowej, na podstawie których stwierdzono stan kryzysowy w tej sferze w sołectwach Wilczogóra i Wilczyn, potwierdzone zostały wskazaniem mieszkańców podczas warsztatów rewitalizacyjnych. Obydwa te sołectwa znalazły się wśród jednostek wytypowanych jako te, w których problemy społeczne są głównym czynnikiem wolniejszego tempa rozwoju.

Uczestnicy warsztatów wskazali także na występowanie problemów społecznych w sołectwach Wilczyn, Wiśniewa i Biela, jednak stanu kryzysowego w tych jednostkach nie potwierdziła przeprowadzona analiza wskaźnikowa, dlatego też nie mogą one zostać uznane za obszar zdegradowany.

W jednostce analitycznej Wilczogóra mieszkańcy dostrzegają także problemy w sferach: funkcjonalno - przestrzennej, gospodarczej oraz środowiskowej. Jest to dodatkowym

potwierdzeniem zasadności wytypowania tej jednostki jako kwalifikującej się do wdrożenia procesu rewitalizacji.

Wprawdzie sołectwo Wturek nie znalazło się wśród tych, w których uczestnicy warsztatów dostrzegli problemy w sferze gospodarczej, przestrzenno - funkcjonalnej, środowiskowej czy technicznej, jednak analiza wskaźnikowa wskazała na problemy w każdej z tych sfer.

Celem przeprowadzonego badania ankietowego było uzyskanie opinii mieszkańców na temat potrzeb rewitalizacyjnych w gminie Wilczyn, w poszczególnych sołectwach. Badaniu poddano odczucia mieszkańców co do występowania różnego rodzaju problemów:

- w sferze społecznej:
  - niski standard życia mieszkańców;
  - problemy uzależnień (alkoholizmu i narkomanii);
  - przemoc w rodzinie;
  - przestępczość - niskie poczucie bezpieczeństwa;
  - wykluczenie osób niepełnosprawnych;
  - niska aktywność społeczna mieszkańców;
  - spadek liczby mieszkańców (migracje młodych, starzenie się społeczeństwa);
- w sferze gospodarczej:
  - niski poziom przedsiębiorczości;
  - słabe wykorzystanie potencjału turystyczno - rekreacyjnego;
  - brak funkcjonalnej przestrzeni do prowadzenia działalności usługowo - handlowej;
  - brak pracowników - brak chęci podjęcia pracy przez mieszkańców;
- w sferze środowiskowej:
  - niska świadomość ekologiczna mieszkańców;
  - niska emisja - spaliny samochodowe, spalanie śmieci w indywidualnych kotłowniach;
  - zaśmiecanie - nielegalne wysypiska śmieci;
- w sferze funkcjonalno - przestrzennej i technicznej:
  - zły stan techniczny budynków mieszkalnych;
  - niewystarczająca ilość funkcjonalnych przestrzeni publicznych (place zabaw, miejsca rekreacji i odpoczynku, miejsca spotkań);
  - zły stan techniczny dróg i chodników;

➤ niska estetyka przestrzeni publicznych.

Ankietowani mieszkańcy gminy Wilczyn jako jednostki analityczne, w których nasilenie wskazanych powyżej problemów jest największe wskazali sołectwa: Wilczogóra, Wiśniewa, Wilczyn, Wturek, Kopydlówek, Ościsłowo.

Wskazanie na jednostki analityczne Wilczogóra i Wturek, pokrywa się z wynikami analizy wskaźnikowej oraz ze wskazaniami podczas warsztatów rewitalizacyjnych, Potwierdza to zasadność uznania tych jednostek za obszar zdegradowany. W odniesieniu do pozostałych jednostek wytypowanych podczas badania ankietowego jako miejsca występowania problemów, stanu kryzysowego nie potwierdziła analiza wskaźnikowa, dlatego też jednostki te nie mogą zostać wskazane jako obszary, na których wdrożony zostanie proces rewitalizacji.

Prawidłowość dokonania wyboru obszaru zdegradowanego w kontekście tzw. potencjału miejsca potwierdzają dokumenty strategiczne Gminy Wilczyn, w szczególności zapisy Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wilczyn. Zapisy Studium wskazują na miejscowości Wilczogóra i Wturek, obok takich wsi jak Kownaty, Dębowiec, Kopydłowo, Kopydlówek, Wiśniewa i Góry, jako główne ośrodki rozwojowe gminy. Istniejący potencjał gospodarczy i przyrodniczy gminy w postaci zasobów przestrzennych związany jest z produkcją rolniczą oraz ze znaczącym obszarem jeziorno - leśnym. Funkcją wiodącą gminy jest produkcja rolna. W Studium przewiduje się wzbogacenie tej funkcji o funkcję rekreacyjną opartą o wykorzystanie i przekształcenie wsi położonych na obszarze Powidzkiego Parku Krajobrazowego Wilczyn, Kownaty, Cegielnia, Zygmuntowo, Świętne, jako wsi z gospodarstwami agroturystycznymi i rolnictwem ekologicznym, pełniące zaplecze noclegowe i usługowe dla penetracji obszaru Parku. Nową funkcją gminy staje się odkrywkowe wydobywanie węgla brunatnego, rozwijające się w południowo - wschodniej części gminy, jako kontynuacja działających odkrywek w sąsiedniej gminie Kleczew.

Proces rewitalizacji, z jednej strony ma na celu przeciwdziałaniem zdiagnozowanym problemom na obszarze zdegradowanym, a z drugiej wyprowadzenie go ze stanu kryzysowego przy odpowiednim wykorzystaniu wskazanych wyżej potencjałów rozwojowych.

Zgodnie z otrzymanymi wynikami analizy wskaźnikowej, po uwzględnieniu wyników przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz po konfrontacji ich z potencjałami rozwojowymi poszczególnych obszarów gminy Wilczyn, za obszar zdegradowany uznano teren sołectw Wilczogóra i Wturek.

Zgodnie z zapisami "Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 - 2020" wydanymi przez Ministra Rozwoju, obszarem rewitalizacji jest całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk. Obszar rewitalizacji jest to teren o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego. Nie może on obejmować terenów większych niż 20% gminy oraz nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

W przypadku gminy Wilczyn, za obszar rewitalizacji uznano całość obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, czego dowodem są wyniki przeprowadzonej analizy wskaźnikowej oraz konsultacji społecznych. Wyznaczony obszar rewitalizacji to obszar o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego, na co wskazują zapisy Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wilczyn.

Obszar zdegradowany zamieszkiwany jest przez 1 638 osób. Całkowita liczba mieszkańców gminy Wilczyn wynosi 6 216 osób, co oznacza, że mieszkańcy obszaru zdegradowanego stanowią 26,35% ludności gminy.

Powierzchnia obszaru zdegradowanego wynosi 15,46 km². Całkowita powierzchnia gminy Wilczyn to 83,32 km², co oznacza, że obszar zdegradowany stanowi 18,55% całkowitej powierzchni gminy.

Powyższe oznacza, że obszar zdegradowany spełnia kryteria określone w "Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 - 2020" w zakresie maksymalnej powierzchni oraz maksymalnej liczby ludności obszaru rewitalizacji.

Za obszar rewitalizacji w gminie Wilczyn uznany został zatem teren jednostek analitycznych: Wilczogóra i Wturek. Wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje mniej niż 20% powierzchni gminy Wilczyn (18,55%) oraz zamieszkiwany jest przez mniej niż 30% mieszkańców gminy (26,35%).

Rysunek 25 Obszar rewitalizacji w Gminie Wilczyn

Źródło: Opracowanie własne

V. POGŁĘBIONA ANALIZA STANU OBSZARU REWITALIZACJI

Na wyznaczony obszar rewitalizacji składają się dwa podobszary - sołectwa: Wilczogóra i Wturek. Celem pogłębionej analizy stanu podobszarów rewitalizacji jest diagnoza pierwotnych źródeł problemów i zjawisk kryzysowych, która umożliwić ma przeciwdziałanie przyczynom powstawania problemów a nie jedynie ich skutkom. Wdrożony proces rewitalizacji przynieść ma efekty w postaci ograniczenia skali występowania problemów i zahamowania negatywnych procesów.

Wilczogóra

Sołectwo Wilczogóra o powierzchni 9,45 km² tworzy wieś Wilczogóra zamieszkiwana przez 1 282 osoby (stan na dzień 31 grudnia 2016 roku), co stanowi 20,62% całkowitej liczby mieszkańców gminy. Jednostka graniczy z sołectwami: Wilczyn, Kownaty, Wturek, Kopydłowo, Maślaki, Dębówiec.

Wilczogóra charakteryzuje się zwartą zabudową. Główna funkcja obszaru sołectwa to funkcja rolnicza.

W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wilczyn, Wilczogóra wskazana została jako jedna z głównych wsi rozwojowych gminy. W dokumencie tym sołectwo Wilczogóra określone zostało jako obszar predysponowany z jednej strony do produkcji rolnej, z drugiej jednak jest to teren o największej koncentracji zabudowy wymagający rehabilitacji i przekształceń. Sołectwo to zakwalifikowane zostało do obszaru R (obszar osadniczo - rolny z wyodrębnionymi podobszarami M - rozwoju wielofunkcyjnego). Na obszarze R obowiązują następujące zasady:

- preferencja do rozwoju rolnictwa;
- tereny dla zabudowy przewidziane wzdłuż ciągów już istniejącej zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej oraz w ramach podobszarów wielofunkcyjnych;
- rehabilitacja zespołów dworsko - parkowych.

Podobszar rozwoju wielofunkcyjnego M obejmuje tereny koncentracji istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej i usługowej. W ramach podobszaru obowiązują następujące zasady:

- podnoszenie standardu w zakresie infrastruktury technicznej i obsługi komunikacyjnej;
- adaptacja i porządkowanie istniejącego zagospodarowania;
- ograniczenie wysokości obiektów mieszkalnych oraz gospodarczych do 2 kondygnacji nadziemnych;
- lokalizacja obiektów o funkcji przetwórstwa rolno - spożywczego z zachowaniem zasady zamknięcia ewentualnej uciążliwości w granicach własności;
- warunki akustyczne dostosowane do rodzaju przeznaczenia terenu (dla terenów zabudowy zagrodowej i mieszkaniowo - usługowej - 60 dB; dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - 55 dB).

Na zabudowę sołectwa Wilczogóra składa się głównie budownictwo jednorodzinne, obiekty użyteczności publicznej, przestrzenie publiczne, obiekty sakralne oraz nieliczne punkty handlowe i usługowe. Do najważniejszych obiektów użyteczności publicznej, przestrzeni publicznych, punktów handlowo - usługowych i obiektów sakralnych należą:

- Szkoła Podstawowa;
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa;
- Kościół p.w. Św. Urszuli;
- Kościół p.w. Św. Tekli;
- plac zabaw;
- Bank Spółdzielczy;
- cmentarz;
- Remiza OSP;
- stara mleczarnia;
- kompleks sportowy przy szkole;
- stacja paliw;
- market Dino;
- Gorzelnia;
- wiatrak Koźlak.

Sołectwo Wilczogóra charakteryzuje się występowaniem licznych obiektów zabytkowych.

Jednym z nich jest drewniany wiatrak Koźlak pochodzący z 1781 roku. Jest to budowla wzniesiona na tzw. "koźle" ze słupem stanowiącym jej oś. Nieczynna od wielu lat budowla znajduje się obecnie w bardzo złym stanie technicznym. Wiatrak pozbawiony jest m.in. skrzydeł. Obiekt wymaga przeprowadzenia prac renowacyjnych/rekonstrukcyjnych.

Fot. 1 Wiatrak Koźlak

Fot. 2 Kościół p.w. Św. Urszuli

Kolejnym zabytkiem jest Kościół p.w. Św. Urszuli. Kościół ten istniał już w 1348 roku. Obecną świątynię z cegły, w stylu gotycki, wzniesiono w 1566 r.. Była ona wielokrotnie restaurowana, a w XIX w. przebudowana. Konsekrowano ją w 1620 r. Wewnątrz znajdują się trzy ołtarze: główny -

późnorenesansowy i dwa boczne - barokowe. Uwagę zwracają gotycka rzeźba Madonny z Dzieciątkiem z I połowy XV wieku oraz marmurowe Epitafium Mikołaja Różyckiego. Świątynia posiada również XVII - wieczne dziewięciogłosowe organy, odrestaurowane przez J. Molina z Gotelpu. Do rejestru zabytków wpisane są także: dzwonnica z końca XIX w., ogrodzenie z końca XIX w., plebania z końca XIX w., obora przy plebanii z II poł. XIX w.

Fot. 3 Kościół p.w. Św. Tekli

W Wilczogórze zlokalizowany jest także inny zabytkowy obiekt sakralny. To Kościół p.w. Św. Tekli. Drewniany kościół istniał od połowy XV w. W 1460 roku erygowano tu szpital i od tego momentu funkcjonowała przy nim kaplica p.w. Św. Św. Krzyża. Około 1766 roku

kaplica znajdowała się w stanie ruiny. W 1781 r. postawiono nowy drewniany kościół, który nadal funkcjonował jako kaplica przyszpitalna. Świątynię konsekrowano p.w. Ducha Świętego i Św. Krzyża. Po likwidacji szpitala w XIX wieku kościółek pełnił funkcję

pomocniczego. Architektura obiektu jest bezstylowa, typowa dla małych drewnianych kościółków. Budowa jest jednonawowa, konstrukcji zrębowej, na podmurówce z kamienia. Wyposażenie wnętrza pochodzi z okresu późnego baroku. Jednym z jego ciekawszych elementów jest nakryty dwuspadowym daszkiem krucyfiks na wschodniej ścianie prezbiterium.

Pozostałe obiekty zabytkowe usytuowane na terenie sołectwa Wilczogóra to:

- gorzelnia z 1845 r.;
- cmentarz katolicki z 1870 r. oraz brama cmentarza z ogrodzeniem;
- pałac z XIX w. przebudowany w XX w.;
- spichlerz z połowy XIX w.;
- Mleczarnia z 1928 r.;
- domy prywatne.

Na terenie sołectwa Wilczogóra znajduje się budynek po byłej mleczarni charakteryzujący się obecnie znacznym stopniem degradacji i dewastacji. Obiekt został wybudowany w latach 20-tych XX wieku. Na potrzebę rewitalizacji tego terenu i powtórnego jego zagospodarowania wskazują bardzo często mieszkańcy Wilczogóry, czemu dali wyraz w ankiecie przeprowadzonej w ramach konsultacji społecznych zasięgu wyznaczonego obszaru zdegradowanego. Modernizacja i adaptacja istniejącego budynku byłej mleczarni nie jest możliwa ze względu na zbyt duży stopień degradacji obiektu. Budynek należy wyburzyć i zagospodarować teren na inne cele.

Fot. 4 Budynek po bylej mleczarni

Przez teren sołectwa Wilczogóra biegną następujące drogi powiatowe:

- 3050P - Siernicze Małe (granica powiatu konińskiego) - Kamionka - Budziszlaw Kościelny - Budziszlaw Górny - Dębówiec - Nowy Świat - Wilczogóra - droga powiatowa 3180P;
- 3180P - Wójcin (granica powiatu konińskiego) - Kownaty - Wilczyn - Wilczogóra - Kopydłowo - Kaliska - Roztoka - Kleczew (ul. Toruńska) - droga wojewódzka 264;
- 3181P - Droga powiatowa 3180P - Wilczogóra - Wtórek - Dzierzysław - Radwańczewo - Skulska Wieś - droga krajowa 25.

Sieć dróg publicznych w granicach sołectwa Wilczogóra uzupełniają drogi gminne. Stan infrastruktury drogowej określić można jako dość dobry, wymagający jednak systematycznej realizacji nowych inwestycji w zakresie przebudowy, wymiany nawierzchni oraz bieżących napraw i remontów.

Sołectwo Wilczogóra wyposażone jest w sieć wodociągową i kanalizacyjną.

Sołectwo Wilczogóra jest drugą co do liczebności mieszkańców jednostką analityczną wyznaczoną na terenie Gminy Wilczyn. Przeprowadzona analiza wskaźnikowa pokazała, że jednostka ta trapiąca jest licznymi problemami, w szczególności problemami społecznymi.

W jednostce tej na 1 282 mieszkańców, 135 osób znajduje się w trudnej sytuacji materialnej, wymagającej wsparcia w postaci zasiłków pomocy społecznej. Oznacza to, że więcej niż co dziesiąty mieszkaniec Wilczogóry pobiera zasiłki pomocy społecznej. Pomoc społeczna ukierunkowana jest jednak tylko na przeciwdziałanie negatywnym skutkom trudnej sytuacji materialnej osób i rodzin. Aby realnie przeciwdziałać przyczynom występowania tego zjawiska, konieczne jest wdrożenie działań rewitalizacyjnych, które w dłuższej perspektywie umożliwią rodzinom zmagającym się obecnie z ubóstwem, wypracowanie własnymi siłami wyższego poziomu dochodów.

Ubóstwo bardzo często jest wynikiem braku pracy. W sołectwie Wilczogóra bez zatrudnienia pozostaje 11,71% osób w wieku produkcyjnym, co jest wartością wyższą od średniej dla Gminy Wilczyn. Ponad 35% bezrobotnych w Wilczogórze to osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym. To o ponad 3 p.p. wyższa wartość niż dla całej Gminy Wilczyn. Przeciwdziałanie bezrobociu wymaga zintegrowanych działań nastawionych na stworzenie korzystnych warunków gospodarowania i tworzenia nowych miejsc pracy. Problemy ze znalezieniem pracy mają w szczególności osoby młode, które niedawno ukończyły szkołę, kobiety, osoby długotrwale bezrobotne oraz te o najniższym wykształceniu. Największymi barierami społecznymi wejścia na rynek pracy dostrzegalnymi w Wilczogórze są: brak wyuczonego zawodu, niskie kwalifikacje, dezaktualizacja zawodu, niedopasowanie posiadanego wykształcenia i przygotowania zawodowego do potrzeb lokalnych pracodawców, brak gruntownego doświadczenia zawodowego wynikającego z częstej zmiany pracy i podejmowania prac jakichkolwiek dla ratowania własnej egzystencji, brak gotowości do reorientacji zawodowej. Pomimo, iż bezrobocie dotyczy względnie małej części ludności, to z jego konsekwencjami muszą borykać się wszyscy mieszkańcy Wilczogóry, dlatego tak ważne jest wdrożenie działań rewitalizacyjnych, które pozwolą na ożywienie gospodarcze obszaru, a w konsekwencji na poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Jednostkę analityczną Wilczogóra charakteryzuje także wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Niekorzystne czynniki demograficzne kształtują nie tylko sytuację ekonomiczną obszaru, ale wpływają przede wszystkim na sytuację społeczną i konieczność zabezpieczenia w niedługiej przyszłości różnego rodzaju potrzeb związanych z organizacją systemu wsparcia dla starzejącego się społeczeństwa. Problem

starzenia się populacji niesie ze sobą konieczność zmiany funkcji obiektów i przestrzeni, które powinny być coraz lepiej przystosowane do potrzeb coraz liczniejszej grupy seniorów. Do najważniejszych problemów ludzi starszych można zaliczyć samotność, chorobę, inwalidztwo, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności. Niezbędne jest zatem wdrożenie inicjatyw rewitalizacyjnych mających na celę poprawę jakości życia, coraz liczniejszej w Wilczogórze, grupy osób starszych.

Na obszarze Wilczogóry notuje się wyższą liczbę przestępstw niż średnio w całej gminie, co jest kolejnym zdiagnozowanym problemem społecznym w tej jednostce analitycznej. Bezpieczeństwo publiczne stanowi jeden z najistotniejszych czynników wpływających na jakość życia mieszkańców i rozwój lokalnej społeczności. Przystępczość to zjawisko, które może wywierać negatywny wpływ na funkcjonowanie lokalnej społeczności. Problem ten stanowi margines życia społecznego, jednak częstotliwość i intensywność zdarzeń o tym charakterze może wpływać na postawy i zachowania mieszkańców danego obszaru. Warto również zwrócić uwagę, że dla wielu osób świadomość życia w bezpiecznej okolicy stanowi istotną wartość, często decydującą o wyborze miejsca do osiedlenia się. Z uwagi na powyższe, w kontekście potrzeby ograniczenia negatywnego wpływu przystępczości na zachowania mieszkańców jednostki analitycznej Wilczogóra, oraz poprawy wizerunku sołectwa w oczach potencjalnych przyszłych mieszkańców, niezbędne jest wdrożenie działań rewitalizacyjnych ukierunkowanych na ograniczenie patologicznych, niezgodnych z prawem zachowań.

Poziom uczestnictwa ludności w życiu publicznym w sołectwie Wilczogóra kształtuje się na niższym poziomie niż średnia dla Gminy Wilczyn. Aktywność obywatelska mieszkańców świadczy o poziomie świadomości i odpowiedzialności za otoczenie, w którym dana grupa społeczna żyje. Niski poziom uczestnictwa w takich istotnych wydarzeniach publicznych, jak chociażby wybory samorządowe, może być dowodem na to, że znaczna część mieszkańców obszaru nie identyfikuje się z nim i nie troszczy się o odpowiedni poziom jego rozwoju. Sposobem na przeciwdziałanie temu problemowi, zidentyfikowanemu w Wilczogórze, może być podejmowanie inicjatyw mających na celu wzmocnienie więzi społecznych, co automatycznie przełoży się na wzrost poczucia odpowiedzialności za całą lokalną społeczność. W Wilczogórze brakuje miejsc, w których mieszkańcy mogliby się spotykać, spędzać wspólnie czas i integrować. Braki infrastrukturalne w tym zakresie dotyczą zarówno miejsc spotkań dorosłych mieszkańców sołectwa, jak i miejsc w których dzieci i młodzież mogłyby aktywnie spędzać czas wolny. Potencjałem w tym zakresie charakteryzuje się

niezagospodarowany teren przy Szkole Podstawowej. Dla społeczności lokalnej terenów wiejskich najczęściej lokalizacja placówki oświatowej jest naturalnym miejscem predysponowanym do rozwoju funkcji społecznej, do tworzenia miejsc integracji.

Fot. 5 Stan obecny terenu przy Szkole Podstawowej w Wilczogórze

Stan kryzysowy w sołectwie Wilczogóra, oprócz wszystkich analizowanych wskaźników sfery społecznej, potwierdziły także zidentyfikowane negatywne zjawiska w sferze gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej.

W Wilczogórze na przestrzeni lat 2011 - 2016 zanotowano wyższą liczbę wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 osób od wartości dla Gminy Wilczyn. Zwiększenie liczby likwidowanych działalności gospodarczych może być sygnałem spadającego tempa rozwoju gospodarczego obszaru. Najczęściej wzrost wartości tego wskaźnika obrazuje niekorzystne zmiany, które wpływają w sposób znaczący na pogarszanie się warunków prowadzenia działalności gospodarczej na danym terenie. Wartość tego wskaźnika dla sołectwa Wilczogóra dostarcza informacji w zakresie potrzeby wdrożenia działań naprawczych ukierunkowanych na zwiększanie potencjału gospodarczego obszaru i poprawę klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości.

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa pokazuje również, że dla sołectwa Wilczogóra przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na jednego mieszkańca to 24,11 m², co jest wartością niższą od średniej dla Gminy Wilczyn. Problemy lokalowe, wyrażone w mniejszej powierzchni mieszkalnej, którą średnio dysponuje jedna osoba, są bardzo często bezpośrednio skorelowane z sytuacją materialną mieszkańców. Jak już wspomniano wyżej, w przypadku Wilczogóry, duża część społeczności zmaga się problemami finansowymi, co automatycznie przekłada się na mniejsze możliwości w zakresie poprawy trudnej sytuacji lokalowej. Rozwiązanie problemu ubóstwa, przełoży się na wyższą zdolność mieszkańców do rozwoju infrastruktury mieszkaniowej. Z zapisów Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wilczyn wynika, że na terenie jednostki analitycznej Wilczogóra zlokalizowane są tereny predysponowane do rozwoju budownictwa mieszkaniowego.

W Wilczogórze zdiagnozowany został także problem w sferze środowiskowej. Na terenie sołectwa stwierdzono niższy udział energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w całkowitej energii wykorzystywanej do ogrzewania mieszkań. Obecnie, istotnym czynnikiem w procesie podejmowania decyzji w zakresie wyboru miejsca do zamieszkania jest jakość powietrza w danym miejscu. Nikt bowiem nie chce funkcjonować w obszarze, w którym występują znaczne przekroczenia dopuszczalnego poziomu emisji CO₂, pyłów i popiołów. Jakość powietrza atmosferycznego ma bowiem bezpośrednie przełożenie na stan zdrowia mieszkańców.

Sukces planowanego procesu rewitalizacji możliwy będzie jedynie wtedy, gdy wdrożone działania będą miały charakter wieloaspektowy. Nie można zatem bagatelizować zdiagnozowanego problemu sfery środowiskowej. Rozwój społeczny i gospodarczy możliwy jest bowiem tylko na obszarach, na których nie notuje się odpływu ludności, a wręcz przeciwnie, które postrzegane są jako atrakcyjne miejsca do osiedlenia. Nie będzie zatem sukcesu w przeciwdziałaniu problemom społecznym, gospodarczym czy przestrzennym, jeśli nie podejmie się działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego, w szczególności poprawy jakości powietrza atmosferycznego w sołectwie Wilczogóra.

Wturek

Sołectwo Wturek tworzą wsie: Wturek, Wturek Kolonia, Wturek Parcele, Kościeszki. Jednostka analityczna Wturek charakteryzuje się łączną powierzchnią 6,01 km². Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku zamieszkuje ją 356 mieszkańców (196 osób - Wturek, 11

osób - Wturek Kolonia, 105 osób - Wturek Parcele, 44 osoby - Kościeszki), co stanowi 5,73% mieszkańców gminy.

Jednostka analityczna Wturek graniczy z sołectwami: Wilczogóra, Głębozec, Biela, Wiśniewa, Kopydłowo.

Znaczną część sołectwa Wturek zajmują pola uprawne. Główną funkcją tej jednostki jest bowiem funkcja rolnicza. Wszystkie cztery wsie wchodzące w skład sołectwa charakteryzują się zwartą zabudową. W przeważającej części jest to zabudowa zagrodnicza.

Przez Wturek przepływa Kanał Szyszyński.

w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego sołectwo Wturek zakwalifikowane zostało do obszaru R (obszar osadniczo - rolny z wyodrębnionymi podobszarami M - rozwoju wielofunkcyjnego). Na obszarze R obowiązują następujące zasady:

- preferencja do rozwoju rolnictwa;
- tereny dla zabudowy przewidziane wzdłuż ciągów już istniejącej zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej oraz w ramach podobszarów wielofunkcyjnych;
- rehabilitacja zespołów dworsko - parkowych.

Podobszar rozwoju wielofunkcyjnego M obejmuje tereny koncentracji istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej i usługowej. W ramach podobszaru obowiązują następujące zasady:

- podnoszenie standardu w zakresie infrastruktury technicznej i obsługi komunikacyjnej;
- adaptacja i porządkowanie istniejącego zagospodarowania;
- ograniczenie wysokości obiektów mieszkalnych oraz gospodarczych do 2 kondygnacji nadziemnych;
- lokalizacja obiektów o funkcji przetwórstwa rolno - spożywczego z zachowaniem zasady zamknięcia ewentualnej uciążliwości w granicach własności;
- warunki akustyczne dostosowane do rodzaju przeznaczenia terenu (dla terenów zabudowy zagrodowej i mieszkaniowo - usługowej - 60 dB; dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - 55 dB).

Do najważniejszych obiektów użyteczności publicznej, przestrzeni publicznych w sołectwie Wturek należą: remiza OSP (świetlica wiejska), plac zabaw, boisko. Zarówno

boisko, jak i plac zabaw służą głównie młodym mieszkańcom do spędzania czasu wolnego. Plac zabaw charakteryzuje się dobrym ogólnym stanem technicznym, jednak istnieje potrzeba montażu nowych urządzeń. Na boisku rzadko organizowane są plenerowe imprezy czy pikniki. Brakuje podstawowych obiektów małej architektury, takich jak ławki czy kosze na śmieci. Bramki nie posiadają siatek. Ponadto na boisku nie są wytyczone główne linie. Odpowiednie zagospodarowanie tego miejsca może przyczynić się do aktywnej integracji mieszkańców oraz może stać się wizytówką sołectwa. Stworzenie odpowiedniego zaplecza sportowego zachęci mieszkańców do większej aktywności fizycznej, co w konsekwencji przełoży się na wyższą jakość życia. Teren ten może zostać wykorzystany również jako sprzyjające integracji i rekreacji. Świetlica wiejska charakteryzuje się znacznym stopniem wyeksploatowania, niezbędne jest przeprowadzenie prac modernizacyjnych. Ze względu na niski standard jaki panuje obecnie w świetlicy, mieszkańcy coraz częściej rezygnują z odwiedzania tego miejsca. Brak przeprowadzenia prac modernizacyjnych oraz brak zakupu dodatkowego wyposażenia (którego obecnie w obiekcie brakuje) powoduje dalszą rezygnację mieszkańców z korzystania z obiektu. W efekcie za kilka lub kilkanaście lat obiekt przestanie pełnić funkcję do jakiej został stworzony - funkcję społeczną - miejsca integracji mieszkańców.

Fot. 6 Boisko sportowe

Fot. 7 Plac zabaw

Fot. 8 Remiza OSP (świątlica wiejska)

Na terenie sołectwa Wturek znajduje się zabytkowy park z I poł. XIX w.

Przez teren sołectwa Wturek będą następujące drogi powiatowe:

- 3179P - Siedlimowo (granica powiatu konińskiego) - Wturek - droga powiatowa 3181P;

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

- 3181P - Droga powiatowa 3180P - Wilczogóra - Wturek - Dzierżysław - Radwańczewo - Skulska Wieś - droga krajowa 25;
- 3182P - Droga powiatowa 3181P - Wturek - Biela - Wiśniewa - droga powiatowa 3185P.

Sieć dróg publicznych w granicach sołectwa Wturek uzupełniają drogi gminne. Stan infrastruktury drogowej określić można jako dość dobry, wymagający jednak systematycznej realizacji nowych inwestycji w zakresie przebudowy, wymiany nawierzchni oraz bieżących napraw i remontów.

Sołectwo Wturek wyposażone jest w sieć wodociągową. Część gospodarstw domowych posiada także przyłącze do sieci kanalizacyjnej, część korzysta z przydomowych oczyszczalni ścieków, w części zaś funkcjonują przydomowe szamba bezodpływowe.

W wyniku przeprowadzonej analizy wskaźnikowej, w sołectwie Wturek zdiagnozowano stan kryzysowy w oparciu o wszystkie wskaźniki społeczne poddane badaniu. Dodatkowo stwierdzono także współwystępowanie problemów w pozostałych przeanalizowanych sferach: gospodarczej, przestrzennej, środowiskowej i technicznej.

Jak już wyżej wspomniano jednostka analityczna Wturek zamieszkiwana jest przez 356 osób, spośród których 47 osób pozostaje w trudnej sytuacji materialnej wymagającej wsparcia w postaci zasiłków pomocy społecznej. Na każdych 1000 mieszkańców przypadają zatem ponad 132 osoby ubogie. Wartość ta jest o ponad 33 osoby wyższa niż wartość dla Gminy Wilczyn. Świadczy to o dużej skali problemu ubóstwa w sołectwie Wturek. Z punktu widzenia prawidłowego planowania procesu rewitalizacji, zapewniającego wysoką skuteczność wdrożonego procesu, niezwykle ważne jest wskazanie grup społecznych wymagających wsparcia. Niewątpliwie taką grupą w przypadku jednostki analitycznej Wturek są osoby znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej. Brak wystarczających środków finansowych do zaspokojenia podstawowych potrzeb jest szczególnie istotnym problemem w przypadku rodzin.

W omawianej jednostce analitycznej zarejestrowano 30 osób pozostających bez pracy, spośród których aż 24 osoby to mieszkańcy długotrwale bezrobotni. Zarówno odsetek osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym, jak i odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych znacząco przewyższa średnie wartości dla gminy. Blisko co szósta osoba w wieku produkcyjnym w sołectwie Wturek pozostaje bez pracy. Problemem jest tutaj głównie niskie

wykształcenie. Ponad połowa bezrobotnych bowiem to osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym. Bezrobotni zatem, to kolejna grupa społeczna sołectwa Wturek wymagająca szczególnego wsparcia w ramach procesu rewitalizacji. Osoby pozostające bez pracy, są obok ubogich i niepełnosprawnych, grupą najbardziej zagrożoną wykluczeniem społecznym. Z doświadczenia Powiatowego Urzędu Pracy w Koninie oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczynie wynika, że przywrócenie osób pozostających bez zatrudnienia w długim okresie do aktywnego życia zawodowego jest bardzo trudne. Pomimo pojawiania się większej liczby ofert pracy skierowanych do osób o niższych kwalifikacjach, nieudolność społeczna i zawodowa osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej jest wysoka. Przeciwdziałanie bezrobociu wymaga zintegrowanych działań nastawionych na stworzenie korzystnych warunków gospodarowania i tworzenia nowych miejsc pracy.

Kolejnym zdiagnozowanym problemem w sferze społecznej jest znaczny poziom obciążenia demograficznego. Na każdych 100 mieszkańców przypada ponad 19 osób w wieku poprodukcyjnym (dla porównania dla Gminy Wilczyn jest to 16 osób). Sukcesywnie rosnący udział ludności w wieku poprodukcyjnym to niekorzystne zjawisko świadczące o starzeniu się społeczności. Niekorzystne czynniki demograficzne kształtują nie tylko sytuację ekonomiczną obszaru, ale wpływają przede wszystkim na sytuację społeczną i konieczność zabezpieczenia w niedługiej przyszłości różnego rodzaju potrzeb związanych z organizacją systemu wsparcia dla starzejącego się społeczeństwa.

Na obszarze sołectwa Wturek notuje się wyższą liczbę przestępstw niż średnio w całej gminie, co jest kolejnym zdiagnozowanym problemem społecznym w tej jednostce analitycznej. Bezpieczeństwo publiczne stanowi jeden z najistotniejszych czynników wpływających na jakość życia mieszkańców i rozwój lokalnej społeczności. Na spadek poczucia bezpieczeństwa wpływają w największej mierze zdarzenia związane z łamaniem prawa, dlatego też bardzo ważne jest tworzenie warunków rozwoju, które będą pozytywnie wpływały na kształtowanie ładu społecznego oraz wdrażanie mechanizmów resocjalizacyjnych dla osób, które wkroczyły na drogę konfliktu z prawem.

Poziom uczestnictwa ludności w życiu publicznym w sołectwie Wturek kształtuje się na niższym poziomie niż średnia dla Gminy Wilczyn. Niższa aktywność obywatelska mieszkańców świadczy o niższym poziomie świadomości społecznej i odpowiedzialności za otoczenie. Lokalne wybory są niezwykle istotne z punktu widzenia bliskości przestrzennej oraz społecznej spraw i osób, których dotyczą. Niska frekwencja w wyborach samorządowych to istotny problem funkcjonowania lokalnej społeczności, świadczy bowiem

ona o niskiej świadomości społecznej oraz osłabionej więzi mieszkańców z obszarem, na którym żyją. Niezbędne jest zatem w ramach procesu rewitalizacji w sołectwie Wturek wdrożenie działań ukierunkowanych na poprawę poziomu integracji społecznej i wzmocnienie poczucia przynależności do struktur funkcjonujących w ramach lokalnej społeczności.

Oprócz wskazanych wyżej problemów sfery społecznej, w sołectwie Wturek zdiagnozowano także dwa problemy sfery gospodarczej. Pierwszy z nich to bardzo niska wartość wskaźnika liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców, co świadczy o niskim poziomie przedsiębiorczości mieszkańców, nawet biorąc pod uwagę rolniczy charakter sołectwa (należy jednak pamiętać, iż wartość wskaźnika porównywana była z wartością dla Gminy Wilczyn, czyli gminy bez ośrodka miejskiego, który podwyższałby wartość średniej). Wartość wskaźnika dla sołectwa Wturek wyniosła zaledwie 2,53, podczas gdy wartość dla gminy to 5,1. Także bardzo niska wartość wskaźnika wielkości dochodów gminy z tytułu podatku o nieruchomości w przeliczeniu na 1 mieszkańca świadczy o niskim poziomie rozwoju gospodarczego. W całej Gminie Wilczyn na jednego mieszkańca przypada 79,19 zł dochodu gminy z tytułu podatku od nieruchomości. W sołectwie Wturek jest to zaledwie 21,20 zł. Poziom wpływów do budżetu gminy z tytułu podatku od nieruchomości jest odzwierciedleniem poziomu rozwoju gospodarczego badanego rejonu. W gospodarce budżetowej gminy dostrzegalna jest bowiem zależność - im wyższy poziom rozwoju gospodarczego, tym wyższe wpływy z podatku od nieruchomości. Powstawanie nowych przedsiębiorstw, obiektów w których prowadzona jest działalność gospodarcza, skutkuje wzrostem powierzchni opodatkowanych podatkiem od nieruchomości. Powstawanie nowych przedsiębiorstw wpływa z kolei na rozwój budownictwa mieszkalnego, który także ma swoje odzwierciedlenie w wyższych wpływach budżetowych z tytułu omawianego podatku lokalnego. Niska wartość wpływów z podatku od nieruchomości dla sołectwa Wturek świadczy zatem o niskim stopniu rozwoju gospodarczego, co wymaga wdrożenia działań ukierunkowanych na poprawę warunków do podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej.

Jednostkę analityczną Wturek charakteryzuje także niższa od średniej dla gminy powierzchnia mieszkalna przypadająca na jednego mieszkańca oraz szybsze tempo wyludniania się obszaru. Warunki mieszkaniowe, w których funkcjonują ludzie, wpływają w istotny sposób na jakość ich życia i determinują możliwości rozwojowe. Złe warunki mieszkaniowe mogą wpływać na obniżenie szans rozwojowych w innych wymiarach, np.

utrudniając procesy tworzenia samodzielnych gospodarstw domowych, ograniczając możliwości zakładania rodzin czy posiadania potomstwa. Niski poziom rozwoju społeczno-ekonomicznego, który skutkuje niską jakością życia, przyczyniającą się do małej atrakcyjności obszaru, jest głównym czynnikiem powodującym odpływ ludności. W konsekwencji dochodzi do degradacji demograficznej, przejawiającej się m.in. dużym udziałem w lokalnej społeczności osób starszych. Depopulacja ma znaczący wpływ na zmiany przestrzenno – funkcjonalne danej jednostki administracyjnej. Niezbędne jest zatem wdrożenie wielowymiarowych działań, które pozwolą na poprawę atrakcyjności obszaru sołectwa Wturek i zahamowanie procesu odpływu ludności.

W sołectwie Wturek ze źródeł odnawialnych produkowana jest mniejsza część energii do ogrzewania mieszkań w porównaniu ze średnią dla gminy. Przekłada się to automatycznie na wyższy poziom zanieczyszczenia powietrza. Najczęściej wykorzystywanym paliwem do ogrzewania mieszkań jest bowiem węgiel kamienny charakteryzujący się wysokim stopniem emisyjności szkodliwych substancji do atmosfery.

Dla sołectwa Wturek charakterystyczny jest także bardzo wysoki udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych. Blisko 80% tego typu budynków to obiekty, które powstały ponad 45 lat temu. Średnia dla Gminy Wilczyn to 51,46%. Wartość tego wskaźnika w przypadku jednostki analitycznej Wturek jest najwyższa spośród wszystkich analizowanych sołectw w gminie. Duża część budynków wybudowanych przed 1970 r. odznacza się znacznym stopniem wyeksploatowania, posiada przestarzałe instalacje, w tym instalacje grzewcze, powodujące występowanie niskiej emisji na terenie gminy i wymaga sporych nakładów na modernizację, ocieplenie i renowację. Komfort używania takich budynków jest niski. Budynki powodują duże straty ciepła i narażają mieszkańców na wysokie opłaty.

VI. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU PROCESU REWITALIZACJI

Poniżej przedstawiono wizję stanu obszaru rewitalizacji w 2023 roku, po przeprowadzeniu zaplanowanych działań rewitalizacyjnych. Proces rewitalizacji ukierunkowany jest na wyprowadzenie obszaru ze zdiagnozowanej sytuacji kryzysowej, poprzez rozwiązanie istniejących problemów i właściwe wykorzystanie potencjałów rozwojowych. Rewitalizacja prowadzona będzie kompleksowo we wszystkich sferach, w

których wymagane jest wsparcie, poprzez realizację skoncentrowanych terytorialnie działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki.

Wizja obszaru rewitalizacji w roku 2023:

OBSZAR REWITALIZACJI (SOŁECTWA: WILCZOGÓRA I WTUREK) MIEJSCEM:

- **ATRAKCYJNYM DO ZAMIESZKANIA;**
- **KREOWANYM PRZEZ ŚWIADOMYCH SPOŁECZNIE, ZAANGAŻOWANYCH, ZINTEGROWANYCH, PRZEDSIĘBIORCZYCH MIESZKAŃCÓW;**
- **W KTÓRYM SZCZEGÓLNĄ OPIEKĄ OTACZA SIĘ OSOBY ZAGROŻONE WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM (W SZCZEGÓLNOŚCI OSOBY STARSZE), A MIESZKAŃCY DOTKNIĘCI PROBLEMAMI OTRZYMUJĄ POMOC OD AKTYWNE DZIAŁAJĄCYH ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH ORAZ GRUP WSPARCIA;**
- **O KORZYSTNYCH WARUNKACH DO ROZWOJU GOSPODARCZEGO (WYKORZYSTUJĄCYM NIE TYLKO POTENCJAŁ ROLNICZY ALE I GOSPODARCZY);**
- **Z ATRAKCYJNĄ PRZESTRZENIĄ PUBLICZNĄ.**

VII. CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Wyznaczone poniżej cele rewitalizacji oraz kierunki działań odpowiadają wcześniej zidentyfikowanym potrzebom i służą eliminacji bądź ograniczeniu skali negatywnych zjawisk na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

Głównym celem działań rewitalizacyjnych jest ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk i procesów na obszarze rewitalizacji w Gminie Wilczyn, tj. na terenie sołectw: Wilczogóra i Wturek oraz wzmocnienie wewnętrznego potencjału tego obszaru w celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju całej gminy. Wskazany cel główny realizowany będzie przez cele strategiczne, które będą z kolei osiągnęte poprzez wdrażanie wskazanych w

ich ramach kierunków działań. Wyodrębnione kierunki działań wynikają ze skali i charakteru zdiagnozowanych potrzeb rewitalizacyjnych.

Cel 1. Aktywizacja społeczno - gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizacji

- 1.1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości; przeciwdziałanie bezrobociu, aktywizacja osób bezrobotnych
- 1.2. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, wsparcie grup społecznych zagrożonych marginalizacją
- 1.3. Pobudzanie aktywności społecznej mieszkańców, integracja społeczna

Cel 2. Kształtowanie infrastruktury na rzecz aktywizacji społeczno - gospodarczej obszaru rewitalizacji

- 2.1. Tworzenie funkcjonalnej, bezpiecznej i estetycznej przestrzeni publicznej na rzecz aktywizacji społeczno - gospodarczej
- 2.2. Poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych i obiektów użyteczności publicznej
- 2.3. Modernizacja istniejących oraz tworzenie nowych miejsc integracji społecznej

VIII. OPIS POWIĄZAŃ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

VIII.1. Powiązania ze Strategią Rozwoju Gminy Wilczyn na lata 2013 – 2020

Strategia rozwoju to plan długofalowego działania gminy będący najważniejszym dokumentem określającym politykę rozwojową na lokalnym szczeblu. W związku z tym strategia wyznacza strategiczne priorytety dla innych dokumentów operacyjnych, w tym niniejszego Lokalnego Programu Rewitalizacji. Strategia została utworzona w oparciu o obowiązujące standardy i metodologie stosowane w strategicznym planowaniu rozwoju jednostek samorządu terytorialnego. Dokument obejmujący okres od 2013 do 2020 roku

określa działania mające na celu poprawę sytuacji społeczno – gospodarczej na terenie Gminy Wilczyn.

Wizja Gminy została sformułowana następująco: *Gmina Wilczyn jest miejscem, w którym zrównoważony rozwój jest priorytetem zarówno dla Mieszkańców, jak i Władz Gminy. Infrastruktura turystyczna kształtuje się na wysokim poziomie, co przyciąga turystów, w konsekwencji daje miejsca pracy Mieszkańcom Gminy, a także rozwija gospodarkę, nie naruszając walorów środowiska naturalnego, pozostając z nim w zgodzie i harmonii.*

Po przeprowadzeniu analizy społeczno – gospodarczej stworzono hierarchiczny system celów i zadań stanowiących odpowiedź na każdy dostrzeżony problem.

W dokumencie przyjęto trzy cele strategiczne oraz do każdego z nich zdefiniowano cele operacyjne podległe celom strategicznym:

- Zapewnienie warunków do dynamicznego rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego:
  - *Wsparcie działań z zakresu edukacji i opieki socjalnej,*
  - *Rozwój nowoczesnego społeczeństwa cyfrowego.*
- Przyspieszenie działań rozwojowych poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej:
  - *Przebudowa i remonty dróg i chodników,*
  - *Rozbudowa infrastruktury wodno – kanalizacyjnej.*
- Przyspieszenie działań rozwojowych poprzez skupienie na kluczowych sektorach gospodarki:
  - *Rozwój turystyki i rekreacji,*
  - *Aktywizacja gospodarcza oraz rozwój przedsiębiorczości.*

Założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Wilczyn wpisują się bezpośrednio w takie cele określone w Strategii jak:

- zapewnienie warunków do dynamicznego rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego,
- wsparcie działań z zakresu edukacji i opieki socjalnej,
- aktywizacja gospodarcza oraz rozwój przedsiębiorczości,
- rozbudowa infrastruktury technicznej i komunalnej;
- integracja i aktywizacja mieszkańców miasta i gminy.

Cele rewitalizacji zdefiniowane w niniejszym Programie (aktywizacja społeczno – gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz kształtowanie infrastruktury na rzecz aktywizacji społeczno – gospodarczej) są spójne z celami strategicznymi i operacyjnymi

wyznaczonymi w Strategii. Należy tutaj również zauważyć, że istotnym elementem obu dokumentów jest poprawa jakości i standardów życia mieszkańców gminy.

VIII.2. Powiązania ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wilczyn

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego to podstawowy dokument określający zarys polityki przestrzennej oraz kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Dokument ten stanowi podstawę koordynacji wszelkich planów miejscowych oraz decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Obecnie obowiązujący dokument został przyjęty Uchwałą Nr XLIV/311/10 Rady Gminy Wilczyn z dnia 27 maja 2010 r. Zgodnie z aktualnymi uwarunkowaniami określonymi w Studium na terenie gminy wyznaczono trzy główne obszary funkcjonalne:

- Obszar pierwszy – obejmujący swym zasięgiem północno – zachodnią część gminy - to potencjalne tereny stanowiące bazę turystyczno – rekreacyjną,
- Obszar drugi – spełniający funkcję rolniczą i obejmujący swym zasięgiem główne wsie rozwojowe gminy - znajdują się tutaj tereny o największej koncentracji zabudowy, wymagające rehabilitacji oraz przekształceń,
- Obszar trzeci – to obszar w południowo – wschodniej części gminy - stanowiący potencjalne tereny eksploatacji węgla brunatnego.

Kierunki zagospodarowania i zasady rozwoju gminy zawarte w Studium są bezpośrednio powiązane z celami strategicznymi i kierunkami działań ujętymi w niniejszym Programie.

W obydwu dokumentach zawarto dążenia do kompleksowego i wszechstronnego realizowania przestrzennych procesów rozwojowych w obszarach: społecznym, gospodarczym, środowiskowym oraz funkcjonalno-przestrzennym i technicznym, w ten sposób prowadząc do poprawy sytuacji społecznej i jakości życia lokalnej społeczności.

Niniejszy dokument wskazuje na obszary gminy znajdujące się w stanie kryzysowym i prowadzi do odnowy tych terenów, przy wykorzystaniu posiadanych zasobów i potencjałów oraz zniwelowaniu obecnych barier funkcjonalnych. Podjęcie zintegrowanych działań ma na celu stworzenie infrastrukturalnej i społecznej bazy rozwojowej, która w przyszłości zwiększy równowagę społeczno-gospodarczą pomiędzy poszczególnymi obszarami gminy.

Zapisy niniejszego Programu wpisują się zatem w założenia prowadzonej polityki przestrzennej. Skoncentrowanie przestrzenne kompleksowych działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych przyczyni się do zachowania ładu przestrzennego przy jednoczesnym wykorzystaniu potencjałów poszczególnych części gminy zgodnie z założeniami wskazanymi w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wilczyn.

VIII.3. Powiązania ze Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020

Ogólna wizja zawarta w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku przedstawiona została jako dążenie do uczynienia województwa nowoczesnym i zintegrowanym regionem. Celem generalnym Strategii jest efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa, służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju.

W dokumencie założono, że rozwój regionu można wzmacniać jedynie przy równoczesnym rozwoju wszystkich części Wielkopolski, zarówno biegunów wzrostu, jak i obszarów problemowych, a przede wszystkim przez wzmacnianie wzajemnie korzystnych relacji między nimi. Rozwój należy budować na potencjałach wewnętrznych. Dokument ten określa potencjały rozwojowe, jakie należy wspierać przez politykę regionalną państwa, a także przez ukierunkowane terytorialne krajowe polityki sektorowe.

Celem generalnym strategii jest efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa, służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju. Natomiast cele strategiczne dokumentu przedstawiają się następująco:

1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu,
2. Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami,
3. Lepsze zarządzanie energią,
4. Zwiększanie konkurencyjności metropolii poznańskiej i innych ośrodków wzrostu w województwie,
5. Zwiększenie spójności województwa,
6. Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu,
7. Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia,
8. Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa,
9. Wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzanie regionem.

Cele zawarte w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Wilczyn wpisują się w następujące cele strategiczne :

5. Zwiększenie spójności województwa;
6. Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu;
7. Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia;
8. Zwiększenie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa.

W Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego wskazano istnienie dużej liczby obszarów wymagających rewitalizacji oraz wielu terenów zdegradowanych. Zwrócono także uwagę na marginalizację obszarów i ośrodków o niższej konkurencyjności oraz grup o najniższym wykształceniu, wzrost patologii społecznych, liczne grupy i środowiska zagrożone wykluczeniem. Wychodząc naprzeciw tym potrzebom niniejszy Program poprzez realizację wyznaczonych działań zmierza do ograniczenia skali występowania negatywnych zjawisk i procesów na obszarze Gminy Wilczyn oraz wzmocnienie wewnętrznego potencjału tych terenów w celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju całej gminy.

Realizacja założonych celów wpłynie na zwiększenie kompetencji mieszkańców oraz wzrost zatrudnienia i przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców a także wyrównania potencjałów społecznych województwa i gminy.

VIII.4. Powiązania z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego

Plan zagospodarowania przestrzennego to jeden z dokumentów współdecydujących o przyszłości danego regionu. Dokument ten stanowi ważne źródło informacji w przypadku podejmowania decyzji planistycznych oraz inwestycyjnych w programach operacyjnych.

Głównym celem Planu jest zrównoważony rozwój przestrzenny regionu jako jedna z podstaw wzrostu poziomu życia mieszkańców. Realizacja tego celu opiera się na dwóch celach szczegółowych:

- dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku poprzez:
  - poprawę stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi,
  - wzrost spójności komunikacyjnej oraz powiązań z otoczeniem,
  - wzrost znaczenia i zachowanie dziedzictwa kulturowego,
  - poprawę jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
  - przygotowanie i racjonalne wykorzystanie terenów inwestycyjnych,

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

- wzmocnienie regionotwórczych funkcji Poznania – miasta o charakterze europola o znaczeniu krajowym oraz Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego jako dwubiegunowego układu miejskiego o znaczeniu ponadregionalnym,
- wielofunkcyjny rozwój ośrodków regionalnych i lokalnych,
- restrukturyzację obszarów o ograniczonym potencjale rozwojowym;
- zwiększenie efektywności wykorzystania potencjałów rozwojowych województwa poprzez:
  - wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw,
  - wzrost udziału nauki i badań w rozwoju regionu,
  - wzmocnienie gospodarstw rolnych oraz gospodarki żywnościowej,
  - zwiększenie udziału usług turystycznych i rekreacji w gospodarce regionu.

Jako cele horyzontalne przyjmuje się:

- Ład przestrzenny - w którym poszczególne elementy przestrzeni tworzą harmonijną całość poprzez uwzględnienie w uporządkowanych relacjach wszelkich uwarunkowań i wymagań funkcjonalnych, społeczno – gospodarczych, środowiskowych, kulturowych oraz kompozycyjno – estetycznych,
- Zrównoważony rozwój - w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli, zarówno współczesnego, jak i przyszłych pokoleń.

Działania rewitalizacyjne zaplanowane w niniejszym Programie są spójne z celami szczegółowymi Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

Pierwszy z celów szczegółowych Planu ma związek z przedsięwzięciami mającymi charakter infrastrukturalny, przestrzenno – funkcjonalny i techniczny, co znajduje odzwierciedlenie w drugim celu strategicznym niniejszego Programu. Zakładane projekty rewitalizacyjne zmierzają do ożywienia społeczno – gospodarczego obszaru rewitalizacji, gdzie stwierdzono szereg problemów m.in. społecznych. Natomiast drugi cel szczegółowy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego dotyczy efektywnego wykorzystywania potencjałów rozwojowych. W niniejszym Programie, przy określaniu konkretnych projektów rewitalizacyjnych, zwracano uwagę na istniejący potencjał rozwojowy obszaru rewitalizacji wykorzystujący lokalne zasoby do wzmocnienia wewnętrznego potencjału tego obszaru w celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju całej gminy.

IX. PRZEDSIĘWZIĘCIA I PROJEKTY REWITALIZACYJNE

IX.1. Przedsięwzięcia i projekty podstawowe

Poniżej przedstawiono katalog projektów rewitalizacyjnych, których realizacja pozwoli na osiągnięcie zaplanowanych celów. W dłuższej perspektywie, rezultaty podjętych działań, dzięki stopniowemu wyprowadzaniu obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej, przełożą się na zrealizowanie przedstawionej powyżej wizji obszaru rewitalizacji.

Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie stanowi zamkniętego katalogu działań, ale będzie podlegała corocznemu monitoringowi i aktualizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

KARTA PROJEKTU NR 1	
Nazwa projektu	Rewitalizacja zdegradowanych przestrzeni i obiektów podobszaru Wilczogóra – zagospodarowanie terenu wokół Szkoły Podstawowej w Wilczynie
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	<p>Cel 1. Aktywizacja społeczno gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizacji Cel 1.3. Pobudzanie aktywności społecznej mieszkańców, integracja społeczna</p> <p>Cel. 2. Kształtowanie infrastruktury na rzecz aktywizacji społeczno – gospodarczej obszaru rewitalizacji. Cel. 2.1. Tworzenie funkcjonalnej, bezpiecznej i estetycznej przestrzeni publicznej na rzecz aktywizacji społeczno – gospodarczej. Cel. 2.2. Poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych i obiektów użyteczności publicznej. Cel. 2.3. Modernizacja istniejących oraz tworzenie nowych miejsc integracji społecznej.</p>
Podmiot/y realizujące	Gmina Wilczyn
Lokalizacja	Wilczogóra 8, 62-550 Wilczyn
Zakres realizowanych zadań	<p>Projekt swym zakresem obejmuje zagospodarowanie terenu wokół Szkoły Podstawowej w Wilczynie polegające na budowie sali widowiskowo – sportowej, hostelu, budowie boiska do piłki nożnej z bieżnią i elementami lekkoatletycznymi, trybuną i zapleczem sanitarnym, budowie kortów tenisowych i boiska do siatkówki plażowej, budowie miasteczka ruchu drogowego, placu zabaw dla dzieci, oświetlenia obiektów sportowych, parkingów i placu imprez plenerowych wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną i zielenią.</p> <p>Hala widowiskowo – sportowa wybudowana zostanie jako budynek wolnostojący, niepodpiwniczony, w części sali sportowej – parterowy, w części zaplecza – 2 kondygnacyjny. Wymiary projektowanego budynku to 46,0 m x 44,0 m x 12,0 m. Budynek w części parterowej podzielony zostanie na dwie części: salę widowiskowo – sportową o wymiarach ok. 44 m x 30 m z widownią na ok. 350 osób oraz zaplecze socjalno – techniczne o wymiarach ok. 44 m x 11 m, w którym zlokalizowane zostaną następujące pomieszczenia: na parterze – hol wejściowy wraz z szatnią, szatnie i łazienki dla</p>

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

	<p>sportowców, pokój nauczyciela (trenera) – pomieszczenie pierwszej pomocy, magazyn na sprzęt sportowy, sala do ćwiczeń dla osób niepełnosprawnych, toaleta dla osób niepełnosprawnych, pomieszczenie gospodarcze, kotłownia oraz wentylatornia; na pierwszym piętrze – widownia z 260 miejscami siedzącymi oraz dwa pomieszczenia rekreacyjne: mała sala gimnastyczna oraz pomieszczenie do adaptacji np. na gabinet masażu.</p> <p>Sala sportowa o powierzchni ok. 1320m² oprócz funkcji sportowej, będzie mogła pełnić także rolę miejsca organizacji przedstawień teatralnych lub szkolnych, imprez rozrywkowych lub szkoleniowych wymagających dużej powierzchni użytkowej.</p> <p>Przy sali gimnastycznej umieszczone zostaną wysuwane trybuny dla ok. 100 widzów.</p> <p>Hala widowiskowo sportowa zostanie połączona z istniejącym budynkiem szkolnym za pomocą łącznika.</p> <p>W ramach projektu wybudowany zostanie hostel – budynek jednokondygnacyjny o wymiarach 14,0 m x 32,0 m x 7,0 m z dziesięcioma pokojami dwuosobowymi i zapleczem kuchennym oraz salą integracyjną i sanitariatami, przeznaczony do zakwaterowania zawodników drużyny gości w przypadku organizacji zawodów sportowych oraz innych osób w zależności od pojawiających się potrzeb. Utworzony zostanie także parking na 11 miejsc dla samochodów osobowych oraz 3 miejsca postojowe dla autobusów.</p> <p>Projekt obejmuje także budowę boiska piłkarskiego o wymiarach płyty 68 x 105 m wraz z wybiegami o nawierzchni trawiastej z drenażem i systemem automatycznego podlewania. Boisko posiadało będzie także bieżnię lekkoatletyczną okólną o dystansie 400 m wraz z prostą na dystansie 100 i 110 m o nawierzchni poliuretanowej. Na placu utwardzonym kostką betonową projektuje się ustawienie dwóch boksów poliwęglanowych dla zawodników rezerwowych i trenerów. Boisko zostanie wyposażone w szatnie dla każdego zespołu z prysznicami, toaletami, pomieszczeniem z miejscami siedzącymi dla min. 25 osób, ze stołem do masażu i jedną tablicą do rozwiązań taktycznych. Utworzona zostanie także szatnia dla sędziów. Oprócz bieżni lekkoatletycznej, wybudowana zostanie także jednostronna, dwuścieżkowa skocznia do skoku w dal i trójskoku, skocznia do skoków wzwyż, skocznia do skoku o tyczce, rzutnia do rzutów oszczepem, rzutnia do pchnięcia kulą, rzutnia do rzutów dyskiem.</p>
--	---

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

	<p>Projekt przewiduje także budowę jednokondygnacyjnego, niepodpiwniczonego budynku o wymiarach do 10 x 22 m i wysokości do 5,0 m z przeznaczeniem na sanitariaty boiska piłkarskiego.</p> <p>Zakres przedmiotowego projektu obejmuje także budowę jednokondygnacyjnego, niepodpiwniczonego budynku o wymiarach do 5 x 15 m i wysokości do 5,0 m z przeznaczeniem na zaplecze boiska orlik.</p> <p>Wykonane zostaną także dwa korty tenisowe o wymiarach płyty 18,18 m x 36,57 m każdy z wybiegami wraz z ogrodzeniem, widownią na ok. 270 widzów i oświetleniem. Korty pokryte zostaną nawierzchnią z mączki ceglanej lub mineralnej skały melafirowej/porfirowej o odcieniu brunatno – czerwonym z drenażem.</p> <p>Zaprojektowano także boisko do siatkówki plażowej o wymiarach płyty 34 x 19 m wraz z widownią jednostronną dla ok. 300 widzów. Nawierzchnię boiska stanowić będzie piasek żwytowy z wykonanym drenażem.</p> <p>Na projekt składa się także budowa miasteczka ruchu drogowego. Funkcją obiektu będzie wprowadzanie dzieci oraz młodzieży szkolnej w podstawy bezpiecznego zachowania się w ruchu drogowym. Miasteczko służyć będzie także szkoleniu oraz przeprowadzaniu egzaminów na kartę rowerową i motorowerową. Jezdnie wykonane zostaną na utwardzonym podłożu o nawierzchni asfaltowej bądź z kostki brukowej szarej. Ścieżki rowerowe zostaną wykonane na utwardzonym podłożu o nawierzchni asfaltowej w kolorze czerwonym lub z kostki brukowej czerwonej. Miasteczko wyposażone zostanie w chodniki dla pieszych ułożone przynajmniej przy 1/3 długości jezdni.</p> <p>W wyniku realizacji projektu utworzony zostanie także wydzielony plac zabaw dla dzieci wyposażony w urządzenia zabawowe oraz elementy małej architektury. Plac posiadać będzie nawierzchnię syntetyczną oraz system odwodnienia. Wszystkie zainstalowane urządzenia wykonane zostaną zgodnie z wymogami normy PN-EN 1176.</p>
--	---

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

	<p>W ramach projektu wykonana zostanie infrastruktura drogowa i parkingowa. Od strony ul. Cegielińskiej wykonany zostanie parking dla 59 samochodów osobowych. Przy budynku hostelu zlokalizowany zostanie parking dla 10 samochodów osobowych oraz 3 autobusów. Wykonana zostanie także droga pieszo – jezdna – dojazd pożarowy, łącząca parking zlokalizowany przy hostelu z ul. Konińską. Zaprojektowano także chodniki łączące terenowe obiekty sportowe i projektowane i istniejące budynki z kostki betonowej.</p> <p>Od strony ul. Cegielińskiej, przy parkingu utworzony zostanie utwardzony plac przeznaczony do organizacji festynów, imprez plenerowych i kiermaszów. Nawierzchnia placu wykonana zostanie z kostki betonowej lub z masy bitumicznej. Plac wyposażony zostanie w ławki ogrodowe i kosze na śmieci.</p> <p>Na zagospodarowanym terenie wykonany zostanie system oświetlenia. Wykonane zostaną także nasadzenia zieleni niskiej i wysokiej.</p>
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	10 000 000,00 zł
Okres realizacji projektu	Lata 2018-2022
Prognozowane rezultaty/cele	<p>Wskazany projekt polegający na zagospodarowaniu terenu wokół Szkoły Podstawowej w Wilczynie ma na celu rozwiązanie zdiagnozowanych problemów obszaru zdegradowanego. Dzięki realizacji projektu znaczącej poprawie ulegnie estetyka miejsca pełniącego ważną rolę społeczną dla mieszkańców sołectwa Wilczogóra oraz sołectw ościennych. Zagospodarowanie terenu przy obiekcie oświatowym pozwoli na rozwiązanie lub ograniczenie skali problemów społecznych leżących u podstaw wskazania Wilczogóry jako miejsca predysponowanego do wdrożenia procesu rewitalizacji. Jak wskazano w analizie pogłębionej, sołectwo Wilczogóra charakteryzuje wysoki odsetek liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Stan taki spowodowany jest m.in. odpływem ludzi młodych do większych ośrodków miejskich. Jedną z przyczyn tego odpływu jest niewystarczający stan rozwoju infrastruktury. Dla ludzi młodych niezwykle ważnym aspektem jest poziom wyposażenia otoczenia miejsca ich zamieszkania w infrastrukturę sprzyjającą m.in. wychowywaniu dzieci. Aby ośrodki wiejskie, takie jak Wilczogóra, mogły skutecznie konkurować z miastami w zakresie zapewniania swoim mieszkańcom dogodnych warunków życia,</p>

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

należy realizować takie inwestycje jak omawiany projekt. Niski poziom wyposażenia placówek oświatowych w infrastrukturę sportowo - rekreacyjną, umożliwiającą prawidłowy fizjologiczny rozwój dziecka oraz tworzącą bogatą ofertę w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego , jest bardzo często jednym z głównych czynników mających wpływ na decyzję o zmianie miejsca zamieszkania. Realizacja projektu, dzięki stworzeniu nowoczesnego, funkcjonalnego kompleksu sportowo - rekreacyjnego, pozwoli na ograniczenie odpływu ludzi młodych z Wilczogóry, co przełoży się na obniżenie wartości wskaźnika udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności.

Kolejnym rezultatem realizacji projektu będzie przeciwdziałanie i ograniczenie skali przestępczości zarówno na obszarze rewitalizowanym, jak i poprzez efekt synergii - na terenie całej gminy. Do wejścia na ścieżkę konfliktu z prawem, ludzi młodych popycha bardzo często brak dostępu do ciekawych form spędzania czasu wolnego, nuda, złe wzorce płynące z otoczenia. Badania dowodzą także na istnienie bezpośredniego związku między poziomem przestępczości a estetyką otoczenia. Przestępstwa wandalizmu, niszczenia mienia, rozbojów, kradzieży częściej dokonywane są w miejscach o zdegradowanej, niszczonej, zaniedbanej przestrzeni niż w miejscach estetycznych, zmodernizowanych, zrewitalizowanych. Realizacja projektu, poprzez, z jednej strony, poprawę estetyki obszaru rewitalizacji, a z drugiej - utworzenie miejsca rekreacji, aktywności fizycznej oraz znaczące poszerzenie możliwości spędzania czasu wolnego, wpłynie na ograniczenie skali jednego ze zdiagnozowanych problemów społecznych - poziomu przestępczości. Młodzi ludzie bardzo często, także podczas przeprowadzanych konsultacji społecznych na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego, zgłaszali problem braku tego typu miejsca oraz bardzo ubogiej oferty w zakresie możliwości spędzania wolnego czasu, szczególnie ubogiej oferty sportowo - rekreacyjnej.

W analizie pogłębionej stanu sołectwa Wilczogóra wskazano na potrzebę wzmocnienia więzi społecznych w procesie wzrostu poziomu odpowiedzialności mieszkańców za miejsce, w którym żyją oraz odpowiedzialności za całą społeczność lokalną. Przedmiotowy projekt przyczyni się do osiągnięcia takiego efektu. Utworzone zostanie miejsce spotkań i integracji mieszkańców. Zarówno w hali widowiskowo sportowej, na otwartym boisku, jak i na placu przyległym organizowane będą

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

	<p>spotkania, przedstawienia, festyny, imprezy, które sprzyjać będą zacieśnianiu więzi społecznych pomiędzy mieszkańcami. Obecnie brakuje takiego miejsca, na co zwracano uwagę podczas konsultacji społecznych. Realizacja projektu umożliwi także integrację najmłodszych mieszkańców obszaru rewitalizacji. Dzięki budowie placu zabaw stworzone zostanie miejsce, w którym dzieci będą mogły oddawać się zabawie w szerszym gronie. Zarówno integracja w tym miejscu, jak i zacieśnianie więzi pomiędzy starszą młodzieżą na utworzonym boisku, w hali sportowej, na kortach tenisowych czy bieżni lekkoatletycznej, przyczyni się do rozwoju zdolności młodych ludzi do współpracy, współdziałania, kreatywnego, logicznego, taktycznego myślenia, wytrwałości, konsekwentnego dążenia do wyznaczonych celów, dzielenia się dostępną dla wszystkich infrastrukturą. Wszystkie te zdolności pozwala rozwijać sport, szczególnie gry zespołowe, oraz każda inna aktywność fizyczna podejmowana w szerszym gronie.</p> <p>Realizacja projektu w sposób kompleksowy wpływać będzie na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów, zarówno w sferze społecznej, na co wskazano powyżej, jak i w sferze funkcjonalno - przestrzennej. Rewitalizacja przestrzeni w odniesieniu do realizowanego projektu przejawia się bowiem w poprawie estetyki, niezagospodarowanego dotąd otoczenia Szkoły Podstawowej w Wilczynie. Realizacja projektu, w sposób pośredni, oddziaływać będzie także na rozwiązywanie problemów sfery gospodarczej. Społeczny rozwój danej jednostki administracyjnej pozostaje bowiem w bezpośrednim związku z rozwojem gospodarczym. Społeczność, w której skala problemów egzystencjalnych jest niewielka, odznacza się wysokim poziomem przedsiębiorczości i kreatywności gospodarczej.</p>
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją: - 5,80 ha; • Liczba wybudowanych obiektów sportowo/rekreacyjnych - 9 szt. Wskaźniki rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • Ludność zamieszkująca obszar rewitalizacji odnosząca korzyść z realizacji projektu - 1 638 osób; • Liczba osób korzystających z zagospodarowanego terenu/wybudowanych obiektów - 20 000 os./rok
Potencjalne źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 - 2020; • Budżet Gminy Wilczyn • Ministerstwo Sportu • Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego Wydział Turystyki

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

KARTA PROJEKTU NR 2	
Nazwa projektu	Modernizacja świetlicy wiejskiej we Wturku na rzecz aktywizacji społecznej mieszkańców
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	<p>Cel 1. Aktywizacja społeczno gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizacji Cel 1.3. Pobudzanie aktywności społecznej mieszkańców, integracja społeczna</p> <p>Cel. 2. Kształtowanie infrastruktury na rzecz aktywizacji społeczno – gospodarczej obszaru rewitalizacji. Cel. 2.1. Tworzenie funkcjonalnej, bezpiecznej i estetycznej przestrzeni publicznej na rzecz aktywizacji społeczno – gospodarczej. Cel. 2.2. Poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych i obiektów użyteczności publicznej. Cel. 2.3. Modernizacja istniejących oraz tworzenie nowych miejsc integracji społecznej.</p>
Podmiot/y realizujące	Gmina Wilczyn
Lokalizacja	Wturek, 62-550 Wilczyn
Zakres realizowanych zadań	Projekt swym zakresem obejmuje przeprowadzenie kompleksowej modernizacji obiektu świetlicy wiejskiej we Wturku. Wykonane zostaną prace termomodernizacyjne (wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, docieplenie ścian zewnętrznych) oraz prace remontowe wewnątrz obiektu. Modernizacja obejmie także wykonanie odwodnienia obiektu. Na zakres projektu składa się także zakup wyposażenia świetlicy, niezbędnego do prawidłowego jej funkcjonowania, tj. wypełniania podstawowej funkcji jaką jest funkcja społeczna - miejsce spotkań i integracji mieszkańców.
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	500 000,00 zł
Okres realizacji projektu	Lata 2018-2019
Prognozowane rezultaty/cele	Celem projektu jest przystosowanie budynku świetlicy wiejskiej we Wturku do potrzeb lokalnej społeczności. Obecnie obiekt ten, ze względu na postępujące zjawisko degradacji, nie jest w stanie we właściwy sposób pełnić funkcji, do jakiej jest przeznaczony. Jak wskazano w analizie pogłębionej podobszaru rewitalizacji Wturek - świetlica wiejska charakteryzuje się znacznym stopniem wyeksploatowania, niezbędne jest przeprowadzenie prac modernizacyjnych. Ze względu na niski

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

	<p>standard jaki panuje obecnie w świetlicy, mieszkańcy coraz częściej rezygnują z odwiedzania tego miejsca. Brak przeprowadzenia prac modernizacyjnych oraz brak zakupu dodatkowego wyposażenia (którego obecnie w obiekcie brakuje) skutkuje dalszą rezygnacją mieszkańców z korzystania z obiektu. W efekcie za kilka lub kilkanaście lat obiekt przestanie pełnić funkcję do jakiej został stworzony - funkcję społeczną - miejsca integracji mieszkańców. W wyniku przeprowadzonej analizy wskaźnikowej na potrzeby wyznaczenia obszarów zdegradowanych, stwierdzono niski poziom aktywności mieszkańców w życiu publicznym w sołectwie Wturek. W analizie pogłębionej wskazano na potrzebę wdrożenia działań ukierunkowanych na poprawę poziomu integracji społecznej i wzmocnienie poczucia przynależności do struktur funkcjonujących w ramach lokalnej społeczności. Odpowiedzią na tą potrzebę, na ten problem, jest właśnie przedmiotowy projekt. Jego realizacja pozwoli na przywrócenie sołectwu Wturek miejsca, które może być efektywnie wykorzystywane w celu zacieśniania więzi społecznych, miejsca, w którym w komfortowych warunkach można spędzić czas wolny w gronie innych mieszkańców. Miejsce to jest niezwykle ważne także z innego powodu. To tutaj bowiem podejmowane są przez mieszkańców decyzje mające wpływ na rozwój sołectwa. Istotne jest zatem aby obiekt świetlicy swym złym stanem technicznym nie powodował rezygnacji mieszkańców z uczestnictwa w zebraniach wiejskich. Realizacja projektu przyczyni się do zwiększenia poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym, wpłynie na wzrost ich aktywności społecznej i obywatelskiej. Korzyści zatem dotyczyć będą nie tylko obszaru rewitalizacji, ale także całej Gminy Wilczyn. Aktywne społeczeństwo obywatelskie to bowiem jeden z głównych czynników decydujących o tempie rozwoju jednostki samorządu terytorialnego.</p>
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu
Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury społecznej - 1 szt.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

	Wskaźniki rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obiektów - 1 780 os./rok
Potencjalne źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 - 2020; • Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020; • Budżet Gminy Wilczyn

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

KARTA PROJEKTU NR 3	
Nazwa projektu	Aktywizacja zawodowa i społeczna osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem z obszaru rewitalizacji - budowa Centrum Integracji Społecznej
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	<p>Cel 1. Aktywizacja społeczno - gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizacji</p> <p>Cel 1.1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości; przeciwdziałanie bezrobociu, aktywizacja osób bezrobotnych</p> <p>Cel 1.2. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, wsparcie grup społecznych zagrożonych marginalizacją</p> <p>Cel 1.3. Pobudzanie aktywności społecznej mieszkańców, integracja społeczna</p>
Podmiot/y realizujące	<p>Gmina Wilczyn</p> <p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie</p> <p>Powiatowy Urząd Pracy w Koninie</p>
Lokalizacja	<p>Gmina Wilczyn - obszar rewitalizacji: sołectwa Wilczogóra i Wturek; Wilczogóra - teren starej Mleczarni</p>
Zakres realizowanych zadań	<p>Projekt swym zakresem obejmuje wyburzenie zdewastowanego obiektu starej Mleczarni (nienadającego się do dalszej eksploatacji nawet w przypadku przeprowadzenia prac modernizacyjnych) i budowę w tym miejscu obiektu, w którym utworzone zostanie Centrum Integracji Społecznej. Projekt obejmuje także zagospodarowanie terenu wokół obiektu.</p> <p>Zakres projektu obejmuje utworzenie w nowo wybudowanym obiekcie Centrum Integracji Społecznej, w ramach którego prowadzone będą zajęcia w pracowniach warsztatowych (krawieckiej, budowlanej, utrzymania terenów zielonych, itp.). Uczestnictwo w warsztatach pozwoli na nabycie umiejętności pracy w określonych zawodach. W Centrum mieszkańcy obszaru rewitalizacji będą mogli uzyskać wiedzę z zakresu obsługi komputera oraz podstaw nauki języka obcego. Beneficjenci Centrum będą mogli także nabyć umiejętności w zakresie prawidłowego i skutecznego aplikowania o pracę oraz zapoznać się z podstawowymi przepisami prawa pracy. Beneficjenci Centrum Integracji Społecznej otrzymają także możliwość rozwijania kompetencji społecznych dzięki udziałowi w zajęciach z rozwoju osobistego. Udział w spotkaniach kulturalnych, edukacyjnych i rekreacyjnych umożliwi integrację społeczności lokalnej i poprawę relacji rodzinnych oraz sąsiedzkich. W ramach</p>

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

	<p>Centrum prowadzone będą także zajęcia rozwijające pasje i zainteresowania osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych. Zajęcia te pozwolą z jednej strony na nabywanie nowych umiejętności i poszerzanie posiadanego zasobu wiedzy, a z drugiej na nawiązywanie przy tej okazji nowych kontaktów, prowadzenie rozmów opartych o wymianę doświadczeń, budowanie więzi społecznych i poczucia integracji z lokalnym społeczeństwem.</p> <p>Działalność Centrum obejmie także organizację szkoleń i kursów skierowanych do osób dorosłych (bezrobotnych), które z własnej inicjatywy zainteresowane będą nabyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem umiejętności i kompetencji, w szczególności w obszarach technologii informacyjno - komunikacyjnych lub znanomości języków obcych.</p> <p>Przeprowadzane będą także szkolenia i doradztwo dla pracowników mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w obszarach kluczowych dla rozwoju regionu.</p>
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	1 500 000,00 zł
Okres realizacji projektu	Lata 2021 - 2023
Prognozowane rezultaty/cele	<p>Utworzenie Centrum Integracji Społecznej umożliwi reintegrację społeczną i zawodową mieszkańców obszaru rewitalizacji. Potrzeba realizacji projektu wynika ze zdiagnozowanych problemów sfery społecznej obszaru uznanego za zdegradowany, w szczególności z problemów wysokiego odsetka osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców oraz bezrobocia (znaczny udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób pozostających bez pracy oraz wysoki odsetek liczby osób bezrobotnych w całkowitej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym). Zarówno osoby ubogie zamieszkujące obszar rewitalizacji, jak i osoby pozostające bez zatrudnienia, w analizie pogłębionej stanu obszaru rewitalizacji, zostały uznane za grupy osób wymagające szczególnego wsparcia w ramach procesu rewitalizacji. Uczestnictwo w zajęciach organizowanych w ramach funkcjonowania Centrum Integracji Społecznej zwiększy szanse osób bezrobotnych na wejście lub powrót na rynek pracy. Takie zajęcia jak nauka skutecznego aplikowania o pracę, czy praktyczne warsztaty zawodowe, przyczynią się bezpośrednio do wzrostu atrakcyjności uczestników zajęć na rynku pracy. Efektem realizacji projektu w tym aspekcie będzie zatem spadek poziomu bezrobocia. Jak wskazano w rozdziale poświęconym delimitacji obszaru zdegradowanego, bezrobocie jest bardzo często przyczyną ubóstwa, skutkującego potrzebą korzystania z zasiłków pomocy społecznej.</p>

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

	<p>Ograniczenie skali zjawiska bezrobocia przełoży się zatem bezpośrednio na zmniejszenie liczby osób pozostających w trudnej sytuacji materialnej. W zajęciach Centrum Integracji Społecznej będą mogły uczestniczyć także osoby pracujące. Możliwe będzie zatem zdobywanie nowych kwalifikacji, poszerzanie wiedzy. Stworzy to szanse na zmianę obecnej, być może niesatysfakcjonującej i niskopłatnej pracy, na inną, lepszą, dającą możliwości poprawy statusu majątkowego.</p> <p>Zarówno we wnioskach z przeprowadzonej analizy wskaźnikowej, jak i w analizie pogłębionej stanu obszaru rewitalizacji, wskazano na potrzeby i problemy związane ze znacznym poziomem obciążenia demograficznego. Wysoki udział liczby osób starszych w całkowitej liczbie mieszkańców wiąże się z potrzebą zapewnienia odpowiedniego wsparcia i opieki nad seniorami w celu zapobiegania niekorzystnemu zjawisku wykluczenia społecznego takich osób. Ludzie w wieku poprodukcyjnym, którzy zeszli już z rynku pracy, bardzo często czują się osamotnieni i w pewien sposób niepotrzebni. Ten problem pozwoli rozwiązać organizacja w ramach Centrum Integracji Społecznej zajęć skierowanych do seniorów i osób starszych. Osoby starsze samotne, niepełnosprawne będą mogły poszerzyć dzięki temu swoją wiedzę, rozwijać zainteresowania, a przy tym nawiązywać kontakty społeczne, budować więzi, aktywnie uczestniczyć w życiu lokalnej społeczności.</p>
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu
Wskaźniki realizacji projektu	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - 150 osób; <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu - 120 osób; • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu - 60 osób; • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu - 15 osób.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

Potencjalne źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 - 2020; • Budżet Gminy Wilczyn • Budżet Powiatu Konińskiego

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

KARTA PROJEKTU NR 4	
Nazwa projektu	Utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	Cel 1. Aktywizacja społeczno - gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizacji Cel 1.1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości; przeciwdziałanie bezrobociu, aktywizacja osób bezrobotnych Cel 1.2. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, wsparcie grup społecznych zagrożonych marginalizacją Cel 1.3. Pobudzanie aktywności społecznej mieszkańców, integracja społeczna
Podmiot/y realizujące	Gmina Wilczyn Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie Powiatowy Urząd Pracy w Koninie
Lokalizacja	Gmina Wilczyn - obszar rewitalizacji: sołectwa Wilczogóra i Wturek
Zakres realizowanych zadań	Projekt zakłada utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej. Zakres usług świadczonych w ramach Inkubatora obejmował będzie m.in. poradnictwo zawodowe, szkolenia, doradztwo, obsługę biurową, obsługę księgową, consulting. W ramach wsparcia infrastrukturalnego Inkubator zapewnił będzie zaplecze biurowe, dostęp do lokalu oraz sprzętu multimedialnego, miejsce na serwerze w celu utworzenia własnej strony internetowej. W utworzonym Inkubatorze Przedsiębiorczości Społecznej zainteresowane osoby i podmioty będą mogły uzyskać pomoc, informacje i doradztwo w zakresie pozyskiwania środków na finansowanie działalności gospodarczej. Świadczone będzie doradztwo prawne, finansowe, podatkowe i ekonomiczne. Jeśli zachodzić będzie taka potrzeba cyklicznie organizowane będą tematyczne warsztaty, konferencje, seminaria. Inkubator zapewnił będzie niezbędną współpracę z administracją publiczną, biznesem, jednostkami otoczenia biznesu oraz organizacjami samorządowymi.
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	50 000,00 zł
Okres realizacji projektu	Rok 2019

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

<p>Prognozowane rezultaty/cele</p>	<p>Celem realizacji projektu jest aktywizacja społeczności lokalnej na rzecz rozwoju Gminy Wilczyn i poprawy jakości życia jej mieszkańców. Potrzeba utworzenia Inkubatora Przedsiębiorczości wynika ze zdiagnozowanego problemu niskiego poziomu przedsiębiorczości mieszkańców leżącego u podstaw wskazania sołectw Wilczogóra i Wturek jako obszaru zdegradowanego/obszaru rewitalizacji. Funkcjonowanie Inkubatora przełoży się na wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców. Doradztwo w zakresie efektywnego prowadzenia działalności gospodarczej, praktyczne warsztaty, szkolenia pozwolą na rozwój umiejętności przedsiębiorczego myślenia. Przełamana zostanie także bariera lęku przez podjęciem ryzyka i rozpoczęciem własnej działalności biznesowej. Funkcjonowanie Inkubatora zwiększy także szanse powodzenia podjętych inicjatyw gospodarczych dzięki wsparciu w wymiarze infrastrukturalnym (m.in. zaplecze biurowe, dostęp do lokalu oraz sprzętu multimedialnego, miejsce na serwerze w celu utworzenia własnej strony internetowej). Wszystko to przełoży się na zwiększenie liczby przedsiębiorstw funkcjonujących na obszarze rewitalizacji, co wpłynie pozytywnie na wyprowadzenie obszaru rewitalizacji z sytuacji kryzysowej oraz na tempo rozwoju całej Gminy Wilczyn. Utworzenie Inkubatora pozwoli także na ograniczenie skali występowania zjawisk bezrobocia i ubóstwa.</p>
<p>Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji</p>	<p>Raport z realizacji projektu</p>
<p>Wskaźniki realizacji projektu</p>	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspartych przedsiębiorstw - 30 szt. • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - 100 osób; <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym które podjęły działalność gospodarczą - 15 osób; • Liczba utworzonych miejsc pracy - 10 EPC.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

Potencjalne źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 - 2020; • Budżet Gminy Wilczyn • Budżet Powiatu Konińskiego
--	---

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

KARTA PROJEKTU NR 5	
Nazwa projektu	Utworzenie Spółdzielni Socjalnej na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	Cel 1. Aktywizacja społeczno - gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizacji Cel 1.1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości; przeciwdziałanie bezrobociu, aktywizacja osób bezrobotnych Cel 1.2. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, wsparcie grup społecznych zagrożonych marginalizacją Cel 1.3. Pobudzanie aktywności społecznej mieszkańców, integracja społeczna
Podmiot/y realizujące	Gmina Wilczyn Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie
Lokalizacja	Gmina Wilczyn - obszar rewitalizacji: sołectwa Wilczogóra i Wturek
Zakres realizowanych zadań	W ramach przedmiotowego projektu utworzone zostanie przedsiębiorstwo społeczne, prowadzone przez osoby obecnie bezrobotne, wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym, zamieszkujące obszar rewitalizacji. Prowadzenie przedsiębiorstwa odbywało się będzie w oparciu o osobistą pracę członków w celach społecznej i zawodowej reintegracji. Działalność społeczna i oświatowo - kulturalna prowadzona będzie na rzecz członków spółdzielni oraz ich środowiska lokalnego. Zadaniem przedsiębiorstwa będzie także prowadzenie działalności społecznie użytecznej w sferze zadań publicznych. W ramach projektu planowane jest: <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie przyszłego personelu spółdzielni do obsługi kadrowej, księgowej i prawnej; • zwiększenie świadomości uczestników i nabycie fachowej wiedzy dotyczącej warunków sprzyjających rozwojowi spółdzielczości socjalnej; • identyfikacja dziedzin, którymi może zająć się spółdzielnia socjalna; • uruchomienie spółdzielni socjalnej.
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	10 000,00 zł
Okres realizacji projektu	Rok 2018

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

<p>Prognozowane rezultaty/cele</p>	<p>Celem projektu jest aktywizacja zawodowa i społeczna osób znajdujących się w trudnym położeniu i wykluczonych społecznie, w tym osób bezrobotnych i niepełnosprawnych, a także prowadzenie działalności społecznej na rzecz środowiska lokalnego. Utworzenie Spółdzielni Socjalnej umożliwi reintegrację społeczną i zawodową mieszkańców obszaru rewitalizacji. Potrzeba realizacji projektu wynika ze zdiagnozowanych problemów sfery społecznej obszaru uznanego za zdegradowany, w szczególności z problemów wysokiego odsetka osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców oraz bezrobocia (znacznym udziałem długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób pozostających bez pracy oraz wysoki odsetek liczby osób bezrobotnych w całkowitej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym). Zarówno osoby ubogie zamieszkujące obszar rewitalizacji, jak i osoby pozostające bez zatrudnienia, w analizie pogłębionej stanu obszaru rewitalizacji, zostały uznane za grupy osób wymagające szczególnego wsparcia w ramach procesu rewitalizacji. Realizacja projektu przełoży się na zmniejszenie skali występowania zjawiska wykluczenia społecznego na obszarze rewitalizowanym. Osoby biernie dotąd zawodowo i społecznie, będą mogły realizować się w pracy na rzecz społeczności lokalnej. Efektem realizacji projektu będzie zatem zarówno poprawa sytuacji materialnej osób bezrobotnych i ubogich, jak i wypracowanie korzyści na rzecz społeczności lokalnej poprzez prowadzenie działalności społecznie użytecznej. Ograniczenie skali występowania zjawiska wykluczenia społecznego przełoży się na szybsze tempo rozwoju zarówno obszaru rewitalizacji, jak i całej Gminy Wilczyn.</p> <p>Utworzenie Spółdzielni Socjalnej pozwoli także na osiągnięcie pozytywnych efektów w procesie integracji społecznej mieszkańców i kształtowania w ich świadomości poczucia odpowiedzialności za miejsce, w którym żyją. Na potrzebę działań ukierunkowanych na osiągnięcie takich efektów wskazano w analizie pogłębionej obecnego stanu obszaru rewitalizacji.</p>
<p>Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji</p>	<p>Raport z realizacji projektu</p>

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba utworzonych przedsiębiorstw społecznych - 1 szt. Wskaźniki rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem które podjęły działalność w ramach spółdzielni socjalnej - 15 osób.
Potencjalne źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 - 2020; • Budżet Gminy Wilczyn

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

KARTA PROJEKTU NR 6	
Nazwa projektu	Wracamy - program aktywizacji zawodowej kobiet wychowujących dzieci
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	Cel 1. Aktywizacja społeczno - gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizacji Cel 1.1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości; przeciwdziałanie bezrobociu, aktywizacja osób bezrobotnych Cel 1.2. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, wsparcie grup społecznych zagrożonych marginalizacją Cel 1.3. Pobudzanie aktywności społecznej mieszkańców, integracja społeczna
Podmiot/y realizujące	Gmina Wilczyn Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie Powiatowy Urząd Pracy w Koninie
Lokalizacja	Gmina Wilczyn - obszar rewitalizacji: sołectwa Wilczogóra i Wturek
Zakres realizowanych zadań	Projekt skierowany jest do bezrobotnych kobiet zamieszkujących obszar rewitalizacji, które wyrażają chęć powrotu na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem dziecka. Projekt swym zakresem obejmuje organizację wsparcia doradczego i psychologicznego, coachingu, szkoleń zawodowych, staży i pomocy w znalezieniu pracy na rzecz kobiet wychowujących dzieci. Program zakłada zapewnienie możliwości udziału kobiet wychowujących dzieci w warsztatach kompetencji kluczowych, na które składa się: trening interpersonalny, indywidualne doradztwo zawodowe, wizaż, warsztaty świadomości kulturalnej i obywatelskiej, klub pracy, warsztaty przedsiębiorczości, kurs komputerowy. Projekt zakłada także świadczenie pomocy w organizacji półrocznego przygotowania zawodowego w miejscu pracy połączonego z kursem zawodowym.
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	80 000,00 zł
Okres realizacji projektu	Rok 2020
Prognozowane rezultaty/cele	Celem projektu jest przeciwdziałanie problemowi bezrobocia, który zdiagnozowany został jako jeden z problemów społecznych powodujących występowanie stanu kryzysowego na obszarze rewitalizacji. Znaczną część osób bezrobotnych w sołectwach Wilczogóra i Wturek stanowią kobiety, także te które

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

	<p>wychowujące dzieci. Część z tych kobiet deklaruje chęć powrotu na rynek pracy. Znalezienie zatrudnienia jest jednak bardzo często utrudnione ze względu na niskie kwalifikacje i brak przystosowania do zmieniających się warunków na rynku pracy i oczekiwań pracodawców. Program aktywizacji zawodowej kobiet wychowujących dzieci zaplanowany został z myślą o przeciwdziałaniu wskazanym wyżej problemom. Realizacja projektu pozwoli na nabycie odpowiednich zdolności i kompetencji, które w znaczący sposób poprawią sytuację kobiet na rynku pracy. Efektem realizacji projektu będzie zmniejszenie liczby osób pozostających bez pracy oraz poprawa sytuacji materialnej rodzin z terenu obszaru rewitalizacji.</p>
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu
Wskaźniki realizacji projektu	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba kobiet objętych wsparciem w ramach programu - 30 osób. <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba kobiet które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu - 20 osób; • Liczba kobiet poszukujących pracy po opuszczeniu programu - 20 osób; • Liczba kobiet pracujących po opuszczeniu programu - 10 osób.
Potencjalne źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 - 2020; • Budżet Gminy Wilczyn • Budżet Powiatu Konińskiego

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

KARTA PROJEKTU NR 7	
Nazwa projektu	Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci z rodzin ubogich, zagrożonych wykluczeniem społecznym
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	Cel 1. Aktywizacja społeczno - gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizacji Cel 1.2. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, wsparcie grup społecznych zagrożonych marginalizacją
Podmiot/y realizujące	Gmina Wilczyn Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie
Lokalizacja	Gmina Wilczyn - obszar rewitalizacji: sołectwa Wilczogóra i Wturek
Zakres realizowanych zadań	<p>Projekt zakłada przeprowadzanie działań i wdrażanie programów skierowanych do dzieci w wieku szkolnym z rodzin ubogich, dotkniętych problemem alkoholizmu, przemocy, wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym. Projekt swym zakresem obejmuje wdrożenie następujących programów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Na szlaku wiedzy, czyli wskazanie nowych dróg uczniom z problemami w nauce" - wyrównywanie dysproporcji i zwiększanie szans edukacyjnych uczniów szkół; poprawa efektywności uczenia się oraz zwiększanie umiejętności uczniów w zakresie kompetencji kluczowych, zwłaszcza informatycznych i matematycznych oraz w zakresie porozumiewania się w języku ojczystym i językach obcych; dodatkowo uczniowie uczestniczący w programie będą mogli nabyć większą pewność siebie oraz wiarę we własne możliwości; • "Chcę mówić ładnie" - program zakładający objęcie pomocą logopedyczną dzieci z wadami wymowy; • "Edukacja +" - program skierowany do uczniów w wieku 11 - 14 lat polegający na zwiększeniu oferty edukacyjnej w zakresie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym; • "Nowe możliwości" - program umożliwiający zwiększanie szans rozwojowych dzieci wybitnie uzdolnionych; • dodatkowe zajęcia dla uczniów szkół podstawowych - program przewiduje przeprowadzenie zajęć ukierunkowanych na naukę sposobów radzenia sobie ze stresem (nabywanie

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

	<p>umiejętności redukowania napięć psychofizycznych), zajęć uwrażliwiających i poprawiających koordynację ruchową, uczących technik relaksacyjnych oraz zajęć w zakresie twórczego myślenia (kształtujących umiejętności kreatywnego podejścia do własnej osoby i otaczającej rzeczywistości);</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Mały Mistrz - sport jako szkoła charakteru, odpowiedzialności i kultury osobistej" - program przewiduje organizację różnorodnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży; • "Bawmy się razem" - program mający na celu wypracowanie prawidłowych relacji pomiędzy rodzicami a dziećmi poprzez wspólne spędzanie czasu wolnego; program obejmuje organizację zajęć prowadzonych przez pedagoga włączającego rodziny w aktywne uczestnictwo w masowych imprezach realizowanych na terenie gminy; pedagog pełnił będzie rolę animatora życia kulturalno - społecznego; • "Ekologiczny styl życia" - program zakłada promocję zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży"; • "Biblioteka oknem na świat" - program zakładający promocję czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży.
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	800 000,00 zł
Okres realizacji projektu	Lata 2020 - 2022
Prognozowane rezultaty/cele	<p>Celem przedmiotowego projektu jest zapewnienie odpowiedniego wsparcia dla dzieci z rodzin wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem z powodu występowania w rodzinie problemu bezrobocia, ubóstwa, alkoholizmu, przemocy, niepełnosprawności jednego z jej członków, itp. Dzieci z takich rodzin w życiu domowym muszą mierzyć się z licznymi problemami, które ograniczają im możliwości efektywnego zdobywania wiedzy. Dzieci te, bez zapewnienia odpowiedniego wsparcia, mają o wiele mniejsze szanse na zdobycie odpowiednich kwalifikacji i umiejętności gwarantujących sukces w dorosłym życiu, niż ich rówieśnicy wychowujący się w rodzinach pozbawionych wskazanych problemów. Dzieci wychowujące się w rodzinach ubogich, patologicznych, którym nie zaoferowano odpowiedniej pomocy, często po wejściu w dorosłość przejmują negatywne wzorce zachowań od swoich rodziców, w efekcie pozostając także w dorosłym życiu w grupie ludzi społecznie wykluczonych. Rewitalizacja, w szczególności rewitalizacja społeczna,</p>

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

	<p>to proces złożony i długofalowy. Aby możliwe było skuteczne rozwiązanie takich problemów jak bezrobocie czy ubóstwo (na które wskazano w diagnozie stanu obszaru rewitalizacji) oraz aby pozytywny efekt w tym wymiarze nie miał charakteru krótkotrwałego, należy zadbać o wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci wychowujących się w rodzinach trapiących obecnie tymi problemami. Za kilka lub kilkanaście lat, dzieci będące obecnie w wieku szkolnym wejdą w dorosłość, i od tego, jak bardzo skuteczna okaże się ich obecna edukacja zależy czy w późniejszym okresie powiększą grono ludzi pracujących, przedsiębiorczych, realizujących się zawodowo i rodzinie, czy też tworzyć będą grupę osób bezrobotnych, ulegających nałogom, wchodzących na drogę konfliktu z prawem. Nie może być zatem mowy o skutecznym wdrożeniu procesu rewitalizacji bez wdrożenia działań ukierunkowanych na zapewnienie odpowiednich szans rozwojowych i edukacyjnych dzieci mających obecnie trudności w nauce oraz wychowujących się w rodzinach wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym. Realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie długofalowego pozytywnego efektu wdrażanego procesu rewitalizacji w postaci ograniczenia skali zdiagnozowanych problemów społecznych.</p>
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu
Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba wdrożonych programów edukacyjno - wychowawczych - 9 szt.; Wskaźniki rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba dzieci które nabyły dodatkową wiedzę i umiejętności dzięki uczestnictwie w programach - 150 osób.
Potencjalne źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 - 2020; • Budżet Gminy Wilczyn

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

KARTA PROJEKTU NR 8	
Nazwa projektu	Renowacja i adaptacja na cele turystyczno - kulturalne zabytkowego wiatraka Koźlak w Wilczogórze
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	<p>Cel 1. Aktywizacja społeczno - gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizacji</p> <p>Cel 1.1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości; przeciwdziałanie bezrobociu, aktywizacja osób bezrobotnych</p> <p>Cel. 2. Kształtowanie infrastruktury na rzecz aktywizacji społeczno – gospodarczej obszaru rewitalizacji.</p> <p>Cel. 2.1. Tworzenie funkcjonalnej, bezpiecznej i estetycznej przestrzeni publicznej na rzecz aktywizacji społeczno – gospodarczej.</p> <p>Cel. 2.2. Poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych i obiektów użyteczności publicznej.</p> <p>Cel. 2.3. Modernizacja istniejących oraz tworzenie nowych miejsc integracji społecznej.</p>
Podmiot/y realizujące	Gmina Wilczyn Gminny Ośrodek Kultury w Wilczynie
Lokalizacja	Wilczogóra 62-550 Wilczyn
Zakres realizowanych zadań	<p>Zakres projektu obejmuje renowację, konserwację i adaptację na cele turystyczne i kulturalne drewnianego wiatraka Koźlak pochodzącego z 1781 roku. Jest to budowla wzniesiona na tzw. "koźle" ze słupem stanowiącym jej oś. Nieczynna od wielu lat budowla znajduje się obecnie w bardzo złym stanie technicznym. Wiatrak pozbawiony jest m.in. skrzydeł. W ramach projektu przeprowadzona zostanie odbudowa i renowacja wiatraka - wymiana elementów nienadających się do wykorzystania (spróchniałych, uszkodzonych, zgnitych) oraz odbudowa nieistniejących części wiatraka wraz z pokryciem ich środkami konserwującymi drewno. Odtworzony zostanie także mechanizm wiatraka. Wiatrak zaadaptowany zostanie na cele turystyczno - kulturalne poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonanie filmu dokumentującego prace związane z renowacją wiatraka; • opracowanie prezentacji multimedialnej dotyczącej historii wiatraka; • zakup i uruchomienie infokiosku;

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

	<ul style="list-style-type: none"> zakup niezbędnego wyposażenia technicznego. <p>W ramach projektu wykonane zostanie także utwardzenie i zagospodarowanie terenu wokół wiatraka. Zainstalowane zostanie oświetlenie zewnętrzne i wewnętrzne wiatraka, wykonane zostanie ogrodzenie, zainstalowane zostaną ławki.</p>
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	1 000 000,00 zł
Okres realizacji projektu	Rok 2020
Prognozowane rezultaty/cele	<p>Realizacja projektu pozwoli na zwiększenie efektywności wykorzystania potencjału obszaru rewitalizacji. Na jego terenie znajdują się obecnie obiekty odznaczające się potencjałem kulturowym i turystycznym, który nie jest w żaden sposób wykorzystywany. Przekłada się to na niższe tempo rozwoju. Rewitalizacja to proces zakładający podjęcie działań na rzecz wyprowadzenia obszaru z sytuacji kryzysowej, a więc także wykorzystania jego potencjałów i pobudzenie rozwoju społeczno - gospodarczego. Niewątpliwie takim działaniem w przypadku obszaru wyznaczonego w Gminie Wilczyn będzie renowacja i adaptacja na cele kulturalno - turystyczne zabytkowego wiatraka Koźlak. Pełne i harmonijne wykorzystanie zasobów kulturowych danego obszaru stanowi bowiem podstawową przesłankę rozwoju lokalnego opartego na czynnikach endogenicznych. Realizacja projektu wpłynie także na zwiększenie tożsamości kulturowej mieszkańców, wzrost świadomości kulturowej, a także na zwiększenie zainteresowania dziedzictwem kulturowym, zarówno materialnym, jak i niematerialnym. Przeprowadzenie prac renowacyjnych i adaptacyjnych pozwoli na zachowanie cennego kulturowo obiektu, który obecnie znajduje się w bardzo złym stanie. Dzięki podjętym działaniom zostanie on przywrócony do dawnej świetności, dzięki czemu będzie stanowił dobrze zachowany obiekt dziedzictwa kulturowego. Jego odpowiednia konserwacja, a później dbałość o obiekt, obejmująca jego ewentualne naprawy, pozwoli na przedłużenie jego „żywności” i zachowanie go dla przyszłych pokoleń.</p>
Sposób oceny i mierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem - 1 szt.; Wskaźniki rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanego obiektu - 1 500 osób/rok.
Potencjalne źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 - 2020; • Budżet Gminy Wilczyn

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

KARTA PROJEKTU NR 9	
Nazwa projektu	Budowa systemu monitoringu wizyjnego oraz oświetlenia ulicznego na rzecz zwiększenia poziomu bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	Cel. 2. Kształtowanie infrastruktury na rzecz aktywizacji społeczno – gospodarczej obszaru rewitalizacji. Cel. 2.1. Tworzenie funkcjonalnej, bezpiecznej i estetycznej przestrzeni publicznej na rzecz aktywizacji społeczno – gospodarczej.
Podmiot/y realizujące	Gmina Wilczyn
Lokalizacja	Gmina Wilczyn - obszar rewitalizacji: sołectwa Wilczogóra i Wturek
Zakres realizowanych zadań	Zakres projektu obejmuje modernizację systemu oświetlenia ulicznego w sołectwach Wilczogóra i Wturek. Modernizacja obejmie wymianę istniejącego oświetlenia na lampy typu LED oraz montaż dodatkowych lamp. Projekt obejmuje także utworzenie systemu monitoringu wizyjnego w sołectwie Wilczogóra.
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	100 000,00 zł
Okres realizacji projektu	Rok 2020
Prognozowane rezultaty/cele	Realizacja projektu pozwoli na zwiększenie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji. Jak pokazała przeprowadzona analiza wskaźnikowa na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego, zarówno w sołectwie Wturek, jak i w sołectwie Wilczogóra, zanotowano wyższy poziom przestępczości niż średnio na obszarze całej Gminy Wilczyn. Aby proces rewitalizacji mógł zakończyć się powodzeniem, niezbędne jest przeciwdziałanie temu problemowi. Brak możliwości skutecznego przeciwdziałania np. przestępstwom kradzieży czy niszczenia mienia, powodowałby bardzo duże zagrożenie dla obiektów, które zostaną poddane rewitalizacji. Osiągnięcie zaplanowanych rezultatów realizacji tych działań, możliwe będzie dzięki zapewnieniu ich skutecznej ochrony przed aktami wandalizmu i dewastacji. Efekt ten osiągnięty zostanie dzięki modernizacji oświetlenia ulicznego oraz budowie systemu monitoringu wizyjnego. Kolejnym rezultatem realizacji projektu będzie poprawa komfortu życia mieszkańców oraz wpływ na zahamowanie odpływu

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

	mieszkańców z terenu Gminy Wilczyn. Poziom bezpieczeństwa bowiem, to jeden z podstawowych czynników branych pod uwagę podczas wyboru miejsca do osiedlenia się.
Sposób oceny i mierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu
Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zrealizowanych inwestycji z zakresu poprawy poziomu bezpieczeństwa - 2 szt.; Wskaźniki rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców, korzystających z wybudowanych i zmodernizowanych systemów zwiększających poziom bezpieczeństwa - 1 638 osób.
Potencjalne źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 - 2020; • Budżet Gminy Wilczyn

IX.2. Przedsięwzięcia uzupełniające

Poza szczegółowo opisanymi wyżej projektami, w ramach procesu rewitalizacji przewidziana jest również realizacja innych przedsięwzięć. Należy jednak zaznaczyć, iż na chwilę obecną trudno jest zidentyfikować wszystkie potrzeby mieszkańców. Mogą się one bowiem zmieniać w trakcie trwania procesu rewitalizacji. Aby zaplanowany proces był możliwie elastyczny i aby możliwe było bieżące reagowanie na zachodzące zmiany, poniżej przedstawiono zakres tematyczny przedsięwzięć uzupełniających, które będą podejmowane w procesie rewitalizacji.

W ramach procesu rewitalizacji przewiduje się realizacją następujących działań i przedsięwzięć:

- doksztalcanie pracowników socjalnych w zakresie wdrażania nowych instrumentów w pracy socjalnej;
- zintensyfikowanie i rozwój pracy socjalnej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk niewydolnych wychowawczo;
- współdziałanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół w szczególności w celu przeciwdziałania pojawiającym się patologiom;
- rozpowszechnianie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży;
- przeprowadzanie akcji świadomościowych w szkołach w celu wzbudzenia wśród dzieci i młodzieży poczucia przynależności i szacunku do przestrzeni w której żyją;
- tworzenie sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów tworzących nowe miejsca pracy m.in. poprzez opracowanie i wdrożenie systemu dogodnych ulg podatkowych z tytułu podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej;
- stworzenie i realizacja założeń programu promocji inwestycyjnej obszaru;
- wsparcie dla gospodarstw domowych w zakresie realizacji inwestycji zwiększających poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej;
- poprawa jakości i standardu dróg i chodników na obszarze rewitalizacji;
- rewaloryzacja przestrzeni terenu przy Kościele Św. Urszuli i Kościele Św. Tekli;
- remont lokali socjalnych na potrzeby osób wykluczonych.

X. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI

Zaplanowane projekty przewidziane do realizacji w ramach niniejszego dokumentu są odpowiedzią na zdiagnozowaną sytuację problemową.

Rewitalizacja to proces przemian służących wyprowadzeniu obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego zakładający optymalne wykorzystanie wewnętrznych uwarunkowań oraz wzmacnianie lokalnych potencjałów. Jest procesem długotrwałym, prowadzonym we współpracy z lokalną społecznością i na jej rzecz.

Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji z wykorzystaniem środków pomocowych UE, prowadzone są w sposób zaplanowany, skoordynowany, komplementarny oraz zintegrowany wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) i zewnętrznie (celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych). Różnorodność zjawisk degradacji oraz podejść do ich przezwyciężenia powodują, że celem działań rewitalizacji powinno być dążenie do programowania i wdrażania przedsięwzięć jak najbardziej dopasowanych do lokalnych uwarunkowań. Dlatego wybór projektów przewidzianych do realizacji w ramach niniejszego Lokalnego Programu Rewitalizacji jest nieprzypadkowy. Łączą one konieczność podjęcia wszechstronnych działań o charakterze rewitalizacyjnym skoncentrowanych na osiągnięciu wyznaczonych celów a zatem zachowują wymogi wzajemnej komplementarności (przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, źródeł finansowania oraz międzyokresowej).

X.1. Komplementarność przestrzenna

Zapewnienie komplementarności przestrzennej realizowanych przedsięwzięć jest istotne dla przeprowadzenia skutecznego procesu rewitalizacji. Komplementarność przestrzenna w Programie Rewitalizacji została zapewniona dzięki skupieniu większości projektów wybranych do realizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Uwzględniono sieć wzajemnych powiązań pomiędzy projektami rewitalizacyjnymi realizowanymi na obszarze rewitalizacji, ale także na innych obszarach z uwagi na ich znaczące oddziaływanie na obszar rewitalizacji oraz realizację celów rozwojowych gminy.

Program rewitalizacji przyniesie rezultaty całościowe w obszarach rewitalizacji poprzez wzajemne dopełnianie się przestrzenne poszczególnych projektów rewitalizacyjnych. Realizacja zaplanowanych działań i projektów będzie oddziaływać na cały obszar

rewitalizacji, w związku z tym zdiagnozowane na wstępnym etapie problemy zostaną rozwiązane u źródła i nie będą przenosiły się z obszaru zdegradowanego na inne obszary.

X.2. Komplementarność problemowa

W Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017 - 2023 zapewniono komplementarność problemową. Wybrane do realizacji w kolejnych latach projekty dopełniają się wzajemnie pod względem tematycznym, natomiast zadania o charakterze społecznym zostały uzupełnione działaniami o charakterze infrastrukturalnym. Takie podejście zapobiega fragmentacji działań i sprawia, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszary rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach: społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym oraz środowiskowym. Ponadto pozwala ono patrzeć na przyczyny kryzysu w sposób całościowy. Działania rewitalizacyjne zaplanowane w niniejszym Programie są również ściśle powiązane z kierunkami rozwoju zaplanowanymi dla gminy Wilczyn na najbliższe lata. Każdy projekt rewitalizacyjny ma zapewnioną skuteczność poprzez powiązanie każdego z nich ze strategią gminy oraz innymi dokumentami planistycznymi gminy. Przyszłe aktualizacje tych dokumentów będą prowadzone z uwzględnieniem relacji i wpływu ma niniejszy program. Będą one uwzględniały aspekty operacyjne działań Urzędu Gminy i innych jednostek organizacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem koordynacji tematycznej i organizacyjnej działań mających wpływ na obszary zdegradowane.

Realizacja zaplanowanych działań rewitalizacyjnych doprowadzi do stopniowego wychodzenia zdegradowanych terenów z sytuacji kryzysowej przede wszystkim poprzez poprawę jakości życia ich mieszkańców.

X.3. Komplementarność proceduralno – instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna to konieczność wypracowania sprawnego i skutecznego systemu zarządzania procesem rewitalizacji. Systemu, który zapewni skuteczną realizację zaplanowanych działań oraz zaangażowanie w ich realizacji jak najliczniejszego grona interesariuszy. Celem takiego podejścia jest sterowanie działaniami w sposób zapewniający wyprowadzenie obszaru ze stanu kryzysowego, przy jednoczesnej poprawie jakości życia jego mieszkańców. System zarządzania procesem rewitalizacji dla gminy Wilczyn został opracowany w taki sposób, aby zapewnić jego jak największą efektywność. Istotnym elementem jest zaangażowanie społeczne. Kluczowy był wysoki

udział interesariuszy na etapie programowania i diagnozowania, gdyż partycypacja to nieodłączny element opisywanego procesu. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza bowiem konieczność zaprojektowania takiego systemu zarządzania programem rewitalizacji, aby umożliwiał współdziałanie różnych instytucji, a także dopełnianie się i spójność procedur.

Zakłada się także włączanie zainteresowanych podmiotów w proces rewitalizacji również na etapie jego wdrażania i monitorowania postępów przebiegu prac. Taki system wymaga zaangażowania w prace szerokiego grona podmiotów reprezentujących różne dziedziny życia społeczno-gospodarczego, bowiem składa się na niego wiele aspektów. Głównym trzonem procesu zarządzania Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017 - 2023 będzie powołany Zespół ds. Rewitalizacji, którego zadania opisane zostały szczegółowo w rozdziale XII. System Zarządzania Realizacją Programu Rewitalizacji.

X.4. Komplementarność źródeł finansowania

Przewiduje się, że projekty ujęte w niniejszym dokumencie będą finansowane z dostępnych środków własnych podmiotu realizującego dany projekt lub przy udziale możliwych do pozyskania środkach zewnętrznych oraz zaangażowaniu organizacji pozarządowych i przedsiębiorców. Szczególnie duże możliwości w pozyskaniu funduszy zewnętrznych na współfinansowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych dostrzega się w Wielkopolskim Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2014-2020, w ramach którego zostały przeznaczone środki na zadania rewitalizacyjne. Charakter zaplanowanych działań rewitalizacyjnych pozwala na łączenie środków pozyskiwanych z Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Umiejętne łączenie lub uzupełnianie wsparcia ze środków EFRR i EFS zapewni większą efektywność realizowanych zadań.

X.5. Komplementarność międzyokresowa

Niniejszy dokument uwzględnia również komplementarność międzyokresową. Komplementarność międzyokresowa to zapewnienie wzajemnego uzupełniania się zrealizowanych i planowanych do realizacji działań, ukierunkowanych na osiągnięcie podobnego lub tego samego celu, w różnych okresach finansowania. Celem tym jest wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego.

Ważnym kryterium wyboru projektów była ciągłość programowa. Kierunki działań podejmowanych w ramach poprzedniej perspektywy będą kontynuowane i rozwijane w obecnym okresie programowania. Ocena stopnia i skutków wdrażania wcześniej podejmowanych inicjatyw pozwoliła opracować listy przedsięwzięć, które stanowiąc będą uzupełnienie do już podjętych działań, co pozwoli na bardziej efektywne wykorzystanie środków w obecnej perspektywie finansowej. Zachowanie ciągłości programowej miało kluczowe znaczenie przy opracowywaniu niniejszego dokumentu.

W poniższej tabeli zaprezentowano zrealizowane projekty o charakterze rewitalizacyjnym współfinansowane z funduszy europejskich.

Tabela 30 Wykaz projektów zrealizowanych dofinansowanych z funduszy unijnych

Tytuł projektu	Źródło dofinansowania
Projekty zrealizowane samodzielnie przez Gminę Wilczyn	
„Razem możemy więcej”	Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007 - 2013, działanie 7.3. - Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji
„Nasze Przedszkolaki”	Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007 - 2013, działanie 9.1. - Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty
„Dobry start – lepsza przyszłość”	Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007 - 2013, działanie 9.1. – Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług świadczonych w systemie oświaty
„Edukacja szansą na lepszą przyszłość”	Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007 - 2013, działanie 9.1. – Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług świadczonych w systemie oświaty
„Przedszkolaki z unijnym uśmiechem”	Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007 - 2013, działanie 9.1. – Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług w systemie oświaty
„Dobry start – lepsza przyszłość II”	Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007 - 2013, działanie 9.1. – Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług w systemie oświaty
„Twórcza szkoła dla twórczego ucznia”	Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007 - 2013, działanie 9.1. – Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług w systemie oświaty
„Zagospodarowanie terenu parku w Wilczynie”	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, działanie 413 Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju w zakresie operacji odpowiadających warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

„Rewitalizacja terenu Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Wilczynie”	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 - 2013, działanie 6.1. Turystyka
„Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w gminie Wilczyn”	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 - 2013, działanie 3.2. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku
„Poprawa estetyki i bezpieczeństwa ulic wilczyńskich” –	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 - 2013, działanie 413 Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju w zakresie operacji odpowiadających warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”
„Aktywna integracja w gminie Wilczyn”	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, działanie 413 Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju w zakresie operacji odpowiadającym warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Małe projekty”
„Budowa ścieżki rowerowej Wilczyn – Kownaty – Mrówki Świętne etap I”	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, działanie 413 Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju w zakresie operacji odpowiadających warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”
„Budowa ścieżki rowerowej Wilczyn – Kownaty – Mrówki – Świętne etap II”	Program Operacyjny Obszarów wiejskich na lata 2007 - 2013, działanie 413 Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju w zakresie operacji odpowiadających warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”
„Rozbudowa i przebudowa świetlicy wiejskiej w Wiśniewie i Górach”	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, działanie 413 Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju w zakresie operacji odpowiadających warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”
„Rozbudowa i przebudowa świetlicy wiejskiej w Kopydłowie”	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, działanie 413 Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju w zakresie operacji odpowiadających warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”
Projekty zrealizowane na zasadzie partnerstwa	
„Uprawnienia ster motorzysty jako warunek skutecznego ratownictwa wodnego” - Lider – Ochotnicza Straż Pożarna w Wilczynie, Partnerzy – Gmina Wilczyn	Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007 - 2013, działanie 9.5. – Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich
„Kwalifikacje zawodowe drogą do sukcesu”, Lider – Ochotnicza Straż Pożarna w Wilczynie	Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007 - 2013, działanie 9.5. – Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich
„Twoje przedszkole II” - Lider – Fundacja Familijny Poznań, Partnerzy – Gmina Wilczyn	Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007 - 2013, działanie 9.1. – Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty,
„Familijne Punkty Przedszkolne” - Lider	Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007 - 2013,

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

– Fundacja Familijny Poznań, Partnerzy – Gmina Wilczyn, Gmina Ceków – Kolonia, Gmina Miedzichowo, Gmina Koźminek, Gmina Osiek Mały, Gmina Ostrowite	działanie 9.1. - Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług świadczonych w systemie oświaty,
„Doskonalenie funkcjonowania JST poprzez wdrożenie systemowego podejścia do zarządzania” - Lider – Gmina Przemęt, Partnerzy – Gmina Wilczyn, Gmina Orchowo, Gmina Jeziora Wielkie, Gmina Książ Wielkopolski, Gmina Pogorzela, Doradztwo gospodarcze PMC Sp. z o.o.	Program operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007 - 2013, działanie 5.2. – Wzmocnienie potencjału administracji samorządowej,

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wilczynie

XI. REALIZACJA ZASADY PARTNERSTWA I PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ

Jedną z najważniejszych zasad planowania rewitalizacji jest zasada partnerstwa i partycypacji społecznej. Osiągnięcie porozumienia pomiędzy wszystkimi stronami procesu rewitalizacji, jest warunkiem zapewnienia najlepszych efektów prowadzonych działań, których głównym zadaniem jest rozwiązanie zdiagnozowanych problemów. Jedyną metodą osiągnięcia porozumienia jest dialog społeczny, a jedną z najważniejszych form dialogu (w tym przypadku pomiędzy władzami gminy, a mieszkańcami, przedsiębiorcami, przedstawicielami organizacji pozarządowych - czyli interesariuszami procesu rewitalizacji) są konsultacje społeczne. Skuteczne konsultacje społeczne nie służą jedynie informowaniu mieszkańców, ale przede wszystkim poznaniu ich opinii na temat istotnych dla gminy spraw. W celu włączenia interesariuszy procesu rewitalizacji (mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych) w proces planowania procesu rewitalizacji i opracowywania programu rewitalizacji, przeprowadzono warsztaty i konsultacje społeczne na różnych etapach tworzenia programu.

Pierwsze spotkanie konsultacyjne odbyło się dnia 12 kwietnia 2017 r. w Gminnym Ośrodku Kultury w Wilczynie. Spotkanie to miało charakter przede wszystkim informacyjny. Zostały na nim omówione podstawowe terminy związane z rewitalizacją, przykłady dobrych praktyk rewitalizacyjnych oraz planowany zakres prac nad dokumentem. Przedstawiona została koncepcja metodologiczna prac nad programem wraz z planem działań partycypacji społecznej. Podczas spotkania zaprezentowano także przykłady negatywnych zjawisk

społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno - funkcjonalnych i technicznych na terenie gminy.

Drugie spotkanie konsultacyjne, przeprowadzone w dniach 5-6 maja 2017 roku przybrało formę warsztatów dla pracowników Urzędu Gminy w Wilczynie. Uczestnicy warsztatów poproszeni zostali o zaznaczeniu na roboczych mapach gminy Wilczyn z wyodrębnionym podziałem na sołectwa, tych obszarów, na których ich zdaniem występuje największa koncentracja negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno - funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej. Następnie dla obszarów o największej kumulacji degradacji uczestnicy warsztatów wskazali najważniejsze problemy wraz z proponowanymi sposobami ich rozwiązania.

Dnia 10 maja 2017 roku w Gminnym Ośrodku Kultury w Wilczynie odbyło się kolejne spotkanie konsultacyjne dla mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz pozostałych podmiotów zainteresowanych procesem rewitalizacji. Celem spotkania była bezpośrednia rozmowa z interesariuszami procesu rewitalizacji na temat prawidłowości wyboru proponowanego zasięgu obszaru rewitalizacji. Podczas spotkania zebrano uwagi uczestników dotyczące miejsc największej kumulacji negatywnych zjawisk.

Opinie mieszkańców Gminy Wilczyn na temat oceny jakości życia, skali i rodzajów występujących problemów, wskazania obszarów o największym natężeniu problematycznych zjawisk, propozycji działań mających na celu rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów, zbierano także w formie badania ankietowanego przeprowadzanego w maju 2017 roku. Ankiety dystrybuowane były zarówno podczas spotkań konsultacyjnych, jak i poprzez stronę internetową Gminy Wilczyn, dostępne były także w siedzibie Urzędu Gminy w Wilczynie. Ankietyzację prowadzono przy wykorzystaniu różnych kanałów dystrybucji formularza ankietowego, tak aby zapewnić możliwie najszerszy udział społeczeństwa w wyznaczeniu zarówno obszaru rewitalizacji, jak i planowania działań mających na celu wyprowadzenie obszaru ze stanu kryzysowego.

Kolejnym etapem prac było opracowanie projektu Programu Rewitalizacji, który następnie poddano konsultacjom społecznym w celu potwierdzenia zasadności zaplanowanych działań i wprowadzenia ewentualnych korekt wynikających ze zgłoszonych przez interesariuszy uwag. Przeprowadzone konsultacje wynikały z dbałości o to, aby założenia Programu Rewitalizacji wynikały wprost z potrzeb interesariuszy procesu rewitalizacji. Projekt lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017 - 2023

upubliczniony został na stronie internetowej Gminy Wilczyn z prośbą o zgłaszanie uwag i ewentualnych propozycji zmian zapisów Programu. Ponadto dnia 25 września 2017 r. Gminnym Ośrodkiem Kultury w Wilczynie odbyło się spotkanie konsultacyjne, podczas którego mieszkańcom gminy Wilczyn i pozostałym interesariuszom przedstawiony został projekt Programu. Uczestnicy spotkania mieli możliwość, zgłaszania uwag do projektu Programu, propozycji zmian, zadawania pytań.

Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji nie ograniczy się jednak wyłącznie do organizacji spotkań konsultacyjnych i uczestnictwa różnych grup społeczeństwa lokalnego w przygotowywaniu Programu Rewitalizacji i planowaniu samego procesu rewitalizacji. Udział interesariuszy w procesie rewitalizacji zapewniony został również na etapie wdrażania założeń Programu, czyli realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Planuje się powołanie Zespołu ds. Rewitalizacji, który zrzeszać będzie zarówno przedstawiciele władz gminy, jak również reprezentantów organizacji pozarządowych, czy przedsiębiorców. Kwestie związane z powołaniem i funkcjonowaniem Zespołu ds. Rewitalizacji szczegółowo zostały omówione w rozdziale dotyczącym zasad wdrażania i zarządzania procesem realizacji postanowień Programu Rewitalizacji.

XII. FINANSOWANIE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI I HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ

Poniżej zaprezentowano harmonogram i indykatywne ramy finansowe głównych projektów rewitalizacyjnych, wraz ze wskazaniem wielkości potencjalnego dofinansowania. Terminy realizacji projektów określone zostały w przybliżeniu.

Szacowana wartość wszystkich głównych projektów rewitalizacyjnych wynosi 13,59 mln złotych. W odniesieniu do większości projektów zakładana jest możliwość pozyskania dofinansowania na ich realizację ze środków Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 - 2020, które przy maksymalnej wielkości dofinansowania w wysokości 85% może wynieść 11,55 mln złotych. Natomiast środki własne podmiotów realizujących dane projekty, czyli Gminy Wilczyn i pozostałych podmiotów ujętych w danych działaniach stanowią ich wkład własny, którego minimalna wartość przy dofinansowaniu z WRPO 2014+ powinna wynieść minimum 15%. Dla założonych w programie projektów głównych daje to kwotę rzędu 2,04 mln złotych. Niektóre z wymienionych projektów mogą również uzyskać dofinansowanie w ramach Programu

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020. W tym przypadku maksymalna kwota dofinansowania może wynieść 63,63% wartości całego projektu. Wkład własny podmiotów realizujących dane działania powinien wynieść minimalnie 36,36% wartości całkowitej projektu.

Tabela 31 Projekty główne - indykatywne ramy finansowe

Nr projektu	Projekt	Okres realizacji	Podmioty realizujące	Szacunkowa wartość projektu	Źródła finansowania
1	Rewitalizacja zdegradowanych przestrzeni i obiektów podobszaru Wilczogóra – zagospodarowanie terenu wokół Szkoły Podstawowej w Wilczynie	Lata 2018 - 2022	<ul style="list-style-type: none"> Gmina Wilczyn	10 000 000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 20014 - 2020 (do 85%); Budżet Gminy Wilczyn (min. 15%) Ministerstwo Sportu (opcjonalnie) Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego - Wydział Turystyki (opcjonalnie)
2	Modernizacja świetlicy wiejskiej we Wturku na rzecz aktywizacji społecznej mieszkańców	Lata 2018 - 2019	<ul style="list-style-type: none"> Gmina Wilczyn	500 000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 - 2020 (do 85%); Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020 (do 63,63%); Budżet Gminy Wilczyn (min. 15%)
3	Aktywizacja zawodowa i społeczna osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem z obszaru rewitalizacji - budowa Centrum Integracji Społecznej	Lata 2021 - 2023	<ul style="list-style-type: none"> Gmina Wilczyn Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie Powiatowy Urząd Pracy w Koninie	1 500 000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 - 2020 (do 85%); Budżet Gminy Wilczyn (min 15%); Budżet Powiatu Konińskiego (do 15%)

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

Nr projektu	Projekt	Okres realizacji	Podmioty realizujące	Szacunkowa wartość projektu	Źródła finansowania
4	Utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej	Rok 2019	<ul style="list-style-type: none"> Gmina Wilczyn Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie Powiatowy Urząd Pracy w Koninie	50 000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 - 2020 (do 85%); Budżet Gminy Wilczyn (min. 15%); Budżet Powiatu Konińskiego (do 15%)
5	Utworzenie Spółdzielni Socjalnej na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji	Rok 2018	<ul style="list-style-type: none"> Gmina Wilczyn Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie	10 000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 - 2020 (do 85%); Budżet Gminy Wilczyn (min. 15%)
6	Wracamy - program aktywizacji zawodowej kobiet wychowujących dzieci	Rok 2020	<ul style="list-style-type: none"> Gmina Wilczyn Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie Powiatowy Urząd Pracy w Koninie	80 000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 - 2020 (do 85%); Budżet Gminy Wilczyn (min. 15%) Budżet Powiatu Konińskiego (do 15%)
7	Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci z rodzin ubogich, zagrożonych wykluczeniem społecznym	Lata 2020 - 2022	<ul style="list-style-type: none"> Gmina Wilczyn Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie	800 000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 - 2020 (do 85%); Budżet Gminy Wilczyn (min. 15%)

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

Nr projektu	Projekt	Okres realizacji	Podmioty realizujące	Szacunkowa wartość projektu	Źródła finansowania
8	Renowacja i adaptacja na cele turystyczno - kulturalne zabytkowego wiatraka Koźlak w Wilczogórze	Rok 2020	<ul style="list-style-type: none"> Gmina Wilczyn Gminny Ośrodek Kultury w Wilczynie	1 000 000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 - 2020 (do 85%); Budżet Gminy Wilczyn (min. 15%)
9	Budowa systemu monitoringu wizyjnego oraz oświetlenia ulicznego na rzecz zwiększenia poziomu bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji	Rok 2020	<ul style="list-style-type: none"> Gmina Wilczyn	100 000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 - 2020 (do 85%); Budżet Gminy Wilczyn (min. 15%)

XIII. SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI

Ze względu na wielowymiarowość procesu rewitalizacji oraz jego złożoność, Program Rewitalizacji wymaga zaplanowania odpowiedniego systemu wdrażania i zarządzania. Konieczne jest odpowiednie przygotowanie informacyjne i aktywne uczestnictwo wszystkich interesariuszy procesu rewitalizacji. Aby proces rewitalizacji przyniósł oczekiwane efekty, niezbędna jest realizacja zaplanowanych przedsięwzięć oraz stały monitoring ich wdrażania oraz pomiar osiągniętych rezultatów. Właściwa realizacja Programu Rewitalizacji wymaga współpracy wielu instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, inwestorów oraz mieszkańców obszaru rewitalizacji. We wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017 - 2023 zaangażowane zostaną takie podmioty jak:

- Urząd Gminy w Wilczynie;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczynie, Gminny Ośrodek Kultury w Wilczynie, placówki oświatowe i pozostałe jednostki organizacyjne Gminy Wilczyn;
- mieszkańcy gminy;
- sołtysi;
- przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą na terenie gminy;
- ochotnicze straże pożarne i inne organizacje pozarządowe i społeczne działające na terenie gminy.

Zaangażowanie różnych podmiotów we wdrażanie postanowień Programu Rewitalizacji doprowadzi do wzajemnego uzupełniania się działań i zagwarantuje wyższą ich efektywność.

W ramach zarządzania działaniami zaplanowanymi w ramach Programu Rewitalizacji, Wójt Gminy Wilczyn zarządzeniem powoła zespół programowo - doradczy, tj. Zespół do spraw Rewitalizacji. Funkcjonowanie Zespołu oparte będzie na partycypacyjnym modelu współpracy pomiędzy przedstawicielami samorządu gminnego oraz pozostałymi interesariuszami procesu rewitalizacji. Decyzje w ramach prac Zespołu podejmowane będą większością głosów. Uprawnionymi do głosowania będą wszyscy członkowie Zespołu.

W skład Zespołu ds. Rewitalizacji wejdą delegowani przedstawiciele Urzędu Gminy w Wilczynie zajmujący się problematyką gospodarki komunalnej, edukacji, kultury, planowania przestrzennego, ochrony środowiska, zamówień publicznych oraz finansów, a także przedstawiciele jednostek organizacyjnych, które mają wpływ na realizację zadań własnych gminy oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017-2023

Przy powoływaniu członków Zespołu zostanie zachowana zasada równowagi i proporcji poszczególnych grup społecznych, przedstawicieli Gminy Wilczyn oraz partnerów społecznych i gospodarczych.

Zespół do spraw Rewitalizacji odpowiedzialny będzie za:

- koordynację wdrażania procesu rewitalizacji zaplanowanego w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017 - 2023;
- aktualizację założeń Programu Rewitalizacji;
- aktualizację danych dotyczących sytuacji kryzysowej w gminie;
- monitoring i ocenę wdrażania założeń Programu Rewitalizacji za pomocą sprawozdań oraz formularzy efektów monitorowania programów rewitalizacji (według wytycznych określonych w dokumencie "Zasady programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+");
- współpracę i zaangażowanie pozostałych interesariuszy, przede wszystkim mieszkańców, w proces rewitalizacji;
- opracowywanie raportów z realizacji Programu Rewitalizacji i przedstawianie ich opinii publicznej;
- promocję projektów rewitalizacyjnych (przeprowadzanie działań marketingowych mających na celu pozyskanie inwestorów, sponsorów, włączenie w proces rewitalizacji społeczności lokalnej).

Wyniki prac Zespołu do spraw Rewitalizacji będą przedmiotem analizy w ramach cyklicznych spotkań, odbywających się raz na kwartał w siedzibie Urzędu Gminy w Wilczynie. W ramach Zespołu wybrany zostanie Koordynator. Główne zadania Koordynatora Zespołu do spraw Rewitalizacji będą obejmowały:

- organizowanie spotkań Zespołu do spraw Rewitalizacji;
- przygotowywanie sprawozdań i raportów kontrolnych;
- współpraca z wszystkimi interesariuszami procesu rewitalizacji;
- przedstawianie, na wniosek Zespołu do spraw Rewitalizacji propozycji aktualizacji zapisów Programu Rewitalizacji;
- koordynacja zgłaszania nowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- prowadzenie działań informacyjnych.

Raporty z postępów nad wdrażaniem działań zaplanowanych w ramach Programu Rewitalizacji będą upubliczniane na stronie internetowej Gminy Wilczyn oraz na stronach internetowych podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych projektów.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017 - 2023 jest dokumentem o charakterze otwartym. Interesariusze rewitalizacji mogą i powinni aktywnie uczestniczyć w procesie wdrażania postanowień dokumentu, monitoringu i oceny efektów procesu rewitalizacji. Na każdym etapie mogą oni zgłaszać swoje uwagi, pomysły, a także projekty, które wpisują się w cele rewitalizacyjne.

XIV. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY PROCESU REWITALIZACJI

Niezbędnym narzędziem kontroli efektywności realizacji Programu Rewitalizacji jest odpowiedni system monitorowania i kontroli. Stopień realizacji celów rewitalizacji oraz skuteczność wdrażanych projektów i przedsięwzięć musi być w odpowiedni sposób weryfikowana. Jednostką odpowiedzialną za tą weryfikację oraz pomiar wskaźników rezultatu realizacji projektów będzie Zespół do spraw Rewitalizacji. Jak już wyżej wspomniano, Zespół odpowiedzialny będzie za systematyczną ocenę stopnia realizacji projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wprowadzanie ewentualnych zmian w Programie Rewitalizacji oraz kontrolowanie dyspozycji środków finansowych. Zespół zobowiązany będzie do składania raportów z realizacji Programu Rewitalizacji Wójtowi Gminy Wilczyn a także do sporządzania prognozy realizacji programu w następnych latach wraz z propozycją ewentualnych zmian w zapisach Programu Rewitalizacji. Prognoza ta powinna zawierać wskazanie przewidywanych zagrożeń dla realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z określeniem potrzebnych zmian lub kontynuacji podstawowych założeń Programu Rewitalizacji. Raporty składane będą nie rzadziej niż raz na dwa lata. Raport powinien zawierać karty oceny poszczególnych projektów i opis porównania rzeczywistego procesu wdrażania poszczególnych projektów z założeniami wskazanymi w Programie Rewitalizacji.

Raport powinien zawierać informacje dotyczące przebiegu procesu wdrażania działań rewitalizacyjnych poprzez poszczególne projekty główne, opisane za pomocą wybranych wskaźników produktu i rezultatu przypisanych do konkretnych projektów wskazanych w karcie oceny projektu. Karty zostaną sporządzone przez podmioty realizujące dany projekt i przekazane Zespołowi do spraw Rewitalizacji. Przebieg wdrażania, sposób monitorowania i oceny pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostanie określony za pomocą odpowiednich wartości wskaźników produktu i rezultatu w trakcie składania wniosku o

dofinansowanie. Na etapie tworzenia Programu Rewitalizacji nie wskazano konkretnych wskaźników i ich wartości z uwagi na fakt, iż zakres przedsięwzięć nakreślony został w sposób ogólny.

Obligatoryjnym elementem systemu monitorowania procesu rewitalizacji w Programach Rewitalizacji wpisanych do wykazu Programów Rewitalizacji województwa wielkopolskiego jest "Formularz efektów monitorowania programów rewitalizacji", który stanowi załącznik nr do "Zasad programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+". Formularz ten obejmuje wyniki monitorowania płaszczyzn:

- monitorowania podstawowych parametrów Programu Rewitalizacji na etapie przyjęcia programu oraz późniejszych jego aktualizacji (częstotliwość oceny: na etapie przyjęcia programu lub aktualizacji);
- monitorowania stopnia realizacji celów określonych w Programie Rewitalizacji (częstotliwość oceny: nie rzadziej niż raz na dwa lata);
- monitorowania skutków realizacji Programu Rewitalizacji poprzez analizę poziomu wskaźników wykorzystanych na etapie delimitacji obszaru rewitalizacji (częstotliwość oceny: nie rzadziej niż raz na dwa lata);
- bieżącego monitorowania stopnia wdrożenia założeń Programu Rewitalizacji (częstotliwość oceny: raz na pół roku).

Raport wraz z Formularzem powinien być każdorazowo dostarczony do Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego do 15 stycznia i 15 lipca każdego roku w okresie od 2017 do 2024 roku z uwzględnieniem aktualności danych na koniec poprzedniego miesiąca w stosunku do momentu składania dokumentu.

Tabela 32 Karta oceny projektu/przedsięwzięcia

Nazwa projektu/przedsięwzięcia			
Podmiot/y realizujące			
Planowany termin realizacji		Rzeczywisty termin realizacji	
Wskaźniki			
Wskaźniki produktu	Wartość założona		Wartość osiągnięta
Wskaźniki rezultatu	Wartość założona		Wartość osiągnięta
Opis realizacji projektu i informacje dodatkowe			
Sporządził		Data	
Zatwierdził		Data	

W poniższej tabeli zaprezentowano wskaźniki monitorowania efektów realizacji Programu Rewitalizacji, które umożliwią ocenę skuteczności procesu rewitalizacji. Sytuacja w każdym z podobszarów poddana zostanie analizie za pomocą wskaźników użytych do delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Wilczyn, w sferze społecznej (sfera ta najlepiej obrazuje poziom wyjścia obszaru z sytuacji kryzysowej). W tabeli zaprezentowano stan docelowy wartości wskaźników, którego osiągnięcie planowane jest na rok 2023.

Tabela 33 Wskaźniki monitorowania efektów realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017 - 2023

Wskaźnik	Wilczogóra	Wturek	Zmiana wartości wskaźnika - stan w 2023 roku w stosunku do wartości bazowej
	Wartość bazowa wskaźnika		
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1 tys. ludności	105,3	132,02	Spadek o 30%
Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych	35,48%	53,33%	Spadek o 20%
Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	11,71%	14,78%	Spadek o 20%
Liczba przestępstw na 1 tys. ludności	7,02	8,43	Spadek o 20%
Poziom uczestnictwa w życiu publicznym - frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 r.	64,57%	64,53%	Wzrost o 10%
Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	16,77%	19,10%	Spadek o 5%

XV. PODSUMOWANIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z art. 48 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2016, poz. 353 ze zm.) organ opracowujący projekt dokumentu, może po uzgodnieniu z właściwymi organami odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko, a projekt dokumentu dotyczy obszaru jednej gminy. W związku z powyższym Wójt Gminy Wilczyn wystąpił z wnioskiem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu o wyrażenie zgody na odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017 - 2023.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Poznaniu uzgodnili możliwość odstąpienia od strategicznej oceny oddziaływania projektu na środowisko. Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Poznaniu wydał pozytywne uzgodnienie opinią nr ..... z dnia..... Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu uzgodnieniem nr ..... z dnia ..... także pozytywnie odniósł się do możliwości odstąpienia od strategicznej oceny.

Spis tabel

Tabela 1 Podział gminy Wilczyn na sołectwa	15
Tabela 2 Podstawowe dane charakteryzujące jednostki analityczne	17
Tabela 3 Liczba osób i rodzin w gminie Wilczyn korzystających z pomocy społecznej według przyczyn powstania trudnej sytuacji życiowej w latach 2011 - 2016	23
Tabela 4 W1 – Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1 tys. ludności	26
Tabela 5 Bezrobotni w gminie Wilczyn w latach 2011 - 2016	29
Tabela 6 W2 – Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych.....	31
Tabela 7 W3 – Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	33
Tabela 8 W4 - Liczba przestępstw na 1 tys. ludności	36
Tabela 9 Frekwencja wyborcza w Gminie Wilczyn na tle kraju, województwa i powiatu	38
Tabela 10 W5 - Poziom uczestnictwa w życiu publicznym – frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 r.	39
Tabela 11 W6 - Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	42
Tabela 12 Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON.....	44
Tabela 13 Podmioty gospodarcze według sekcji i działów PKD w gminie Wilczyn na przestrzeni lat 2011- 2016	45
Tabela 14 Wyrejestrowane podmioty gospodarcze w Gminie Wilczyn	48
(osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą) na tle powiatu i województwa	48
Tabela 15 W7 - Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób....	49
Tabela 16 W9 - Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 2011 – 2016 na 100 osób.....	51
Tabela 17 Stan budżetu gminy Wilczyn w latach 2011 - 2015.....	53
Tabela 18 W8 - Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w przeliczeniu na 1 mieszkańca	55
Tabela 19 Wykaz zabytków nieruchomych w Gminie Wilczyn wpisanych do rejestru zabytków (stan na 31.03.2017 r.)	59
Tabela 20 Zasoby mieszkaniowe gminy Wilczyn.....	60
Tabela 21 W10 - Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę (m ²)	62
Tabela 22 W11 - Zmiana liczby ludności pomiędzy 2011 a 2016 rokiem	65
Tabela 23 Struktura użytkowania gruntów w gminie Wilczyn	68
Tabela 24 W12 - Udział energii odnawialnej w całkowitej energii wykorzystywanej do ogrzewania mieszkań	73
Tabela 25 Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w gminie Wilczyn	75

Tabela 26 W13 - Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych	77
Tabela 27 Wyniki analizy wskaźnikowej - sfera społeczna.....	81
Tabela 28 Wyniki analizy wskaźnikowej - sfery: gospodarcza, przestrzenna, środowiskowa, techniczna.....	82
Tabela 29 Podsumowanie wyników analizy wskaźnikowej	84
Tabela 30 Wykaz projektów zrealizowanych dofinansowanych z funduszy unijnych.....	148
Tabela 31 Projekty główne - indykatywne ramy finansowe	154
Tabela 32 Karta oceny projektu/przedsięwzięcia.....	161
Tabela 33 Wskaźniki monitorowania efektów realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wilczyn na lata 2017 - 2023	162

Spis rysunków

Rysunek 1 Zasięg przestrzenny jednostek analitycznych	16
Rysunek 2 Ludność gminy Wilczyn według płci.....	19
Rysunek 3 Piramida wieku mieszkańców gminy Wilczyn w roku 2015	20
Rysunek 4 Przyrost naturalny i saldo migracji w gminie Wilczyn	21
Rysunek 5 Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	24
w ludności ogółem w gminie Wilczyn na tle powiatu i województwa	24
Rysunek 6 W1 – Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1 tys. ludności	27
Rysunek 7 Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.....	30
w latach 2011 - 2016 na tle powiatu i województwa	30
Rysunek 8 W2 – Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych.....	32
Rysunek 9 W3 – Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	34
Rysunek 10 W4 - Liczba przestępstw na 1 tys. ludności	37
Rysunek 11 W5 - Poziom uczestnictwa w życiu publicznym – frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 r.....	40
Rysunek 12 Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku	41
Rysunek 13 W6 - Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	43
Rysunek 14 Struktura podmiotów gospodarczych według klas wielkości (liczby zatrudnionych pracowników)	46
Rysunek 15 Podmioty gospodarcze na 10 000 osób w wieku produkcyjnym na tle powiatu i województwa.....	47

Rysunek 16 W7 - Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób.	50
Rysunek 17 W9 - Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 2011 – 2016 na 100 osób.....	52
Rysunek 18 W8 - Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w przeliczeniu na 1 mieszkańca	56
Rysunek 19 Sieć dróg powiatowych Gminy Wilczyn	58
Rysunek 20 Wskaźniki zasobów mieszkaniowych gminy Wilczyn	61
Rysunek 21 W10 - Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę (m ²).....	63
Rysunek 22 W11 - Zmiana liczby ludności pomiędzy 2011 a 2016 rokiem	66
Rysunek 23 W12 - Udział energii odnawialnej w całkowitej energii wykorzystywanej do ogrzewania mieszkań	74
Rysunek 24 W13 - Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych	78
Rysunek 25 Obszar rewitalizacji w Gminie Wilczyn	89

Spis fotografii

Fot. 1 Wiatrak Koźlak	91
Fot. 2 Kościół p.w. Św. Urszuli	92
Fot. 3 Kościół p.w. Św. Tekli.....	92
Fot. 4 Budynek po byłej mleczarni	94
Fot. 5 Stan obecny terenu przy Zespole Szkół w Wilczogórze.....	97
Fot. 6 Boisko sportowe.....	100
Fot. 7 Plac zabaw	101
Fot. 8 Remiza OSP (światlica wiejska).....	101